

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

III. évfolyam 1. szám

**Könyvtárhasználói elégedettségmérés
MeseTérKép
Költészet napja
Útmutató könyvtári
rendezvények szervezéséhez**

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2019. tavasz

Képválogatás a 2018-as év könyvtári programjaiból

Szederkény

Pogány

Nagykozár

Dunaszekcső

Boldogasszonyfa

Hegyszentmárton

Helesfa

Zádor

Újpetre

Bogdása

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

Az idei első számban összefoglaljuk a februári KSZR szakmai napon történeteket, bővebben olvashattok a 2018-ban elvégzett könyvtárhasználói elégedettségmérés eredményeiről, melyet a települési könyvtárak olvasói töltöttek ki. Áttekintést adunk Baranya megye első könyvtárbuszos szolgáltatásának bevezetéséről és arról, hogy az elmúlt években a könyvtár milyen formában végezte Pécssett és végzi jelenleg is Baranyában a bibliobuszos szolgáltatást. Egy interjú keretében megismerhetitek a MeseTérKép alkotóit és programjait. A Bemutatkoznak könyvtáraink rovatban Bakóca és Kölked szolgáltatóhelyét ismerhetitek meg, amelyek az elmúlt évben újultak meg. A Hasznos tudnivalók rovatban a rendezvényszervezés rejtelseibe engedünk betekintést. Helyi érték rovatunkban Babarczi Schwartz Ferencet mutatjuk be röviden, aki Babarc híres szülőtte. ÖtletBörze rovatunkban a költészet napjához és hozzá kapcsolódó foglalkozáshoz adunk tanácsokat, húsvéthoz közeledve pedig egy könyvajánlót olvashattok.

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilvina, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

TARTALOM

SZOLGÁLTATÁS

4

Könyvtárhasználói elégedettségmérés a szolgáltatóhelyeken

TUDÓSÍTÁS

6

KSZR szakmai nap a Csorba Győző Könyvtárban

VISSZATEKINTÉS

7

Közte 45 – baranyai könyvtárbusz-történelem

INTERJÚ

8

Nem léteznének mesék nélkül

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

9

A bakócai szolgáltatóhely

10

A kölkedi szolgáltatóhely

ÖTLETBÖRZE

11

Ötletek a költészet napjára, könyvtári foglalkozásokhoz

HELYI ÉRTÉK

12

Babarczi Schwartz Ferenc, a magyar elmegyógyászat megteremtője

HASZNOS TUDNIVALÓK

12

Útmutató könyvtári rendezvények szervezéséhez

14

A BKSZR programkérések útja

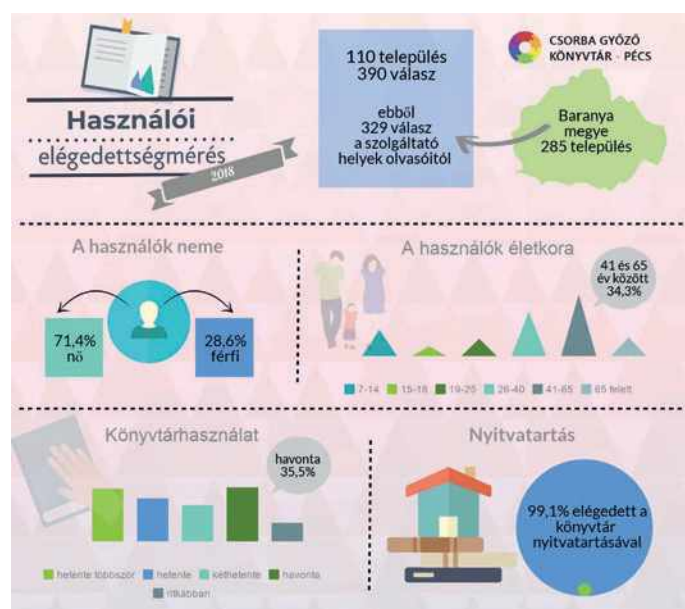
KÖNYVAJÁNLÓ

15

12 könyv húsvétra készülve

Könyvtárhasználói elégedettségmérés a szolgáltatóhelyeken

A Csorba Győző Könyvtár 2018-ban kérdőíves vizsgálatot végzett annak érdekében, hogy jobban megismerje az ellátott településeken élő könyvtári igényeit és szokásait. A cél az volt, hogy a szolgáltatások az eredményeknek megfelelően a lakosság elvárásaihoz igazodjanak. A kétféle szolgáltatási forma különbözőségei miatt külön kérdőív készült a könyvtárbuszok és a könyvtári szolgáltatóhelyek olvasói részére. Jelen cikkben csak a szolgáltatóhelyek használóinak válaszait ismertetjük.

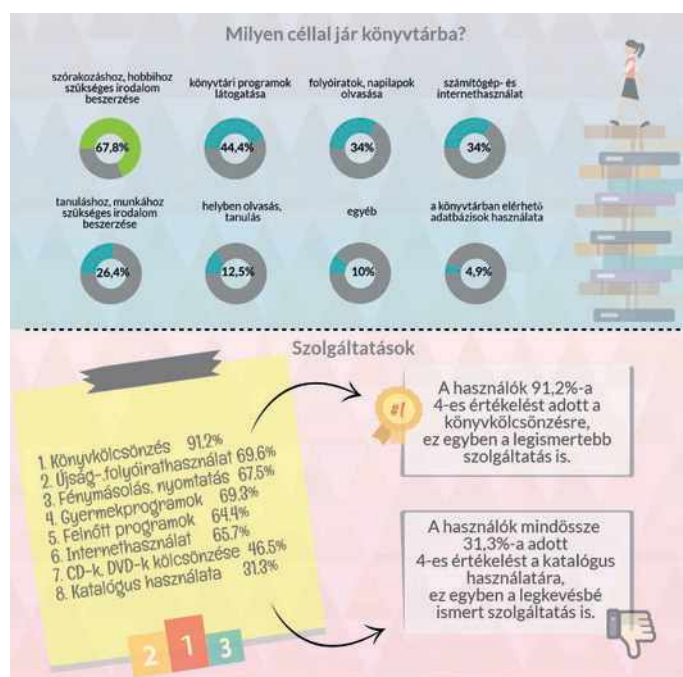
A 2018-as év során a Csorba Győző Könyvtár Baranya megye 285 települését látta el, 224 településen letéti ellátással, 61 helyen pedig könyvtárbusszal szolgáltatott. A 285 település közül 110 településről 390 érvényes kérdőív érkezett be. 329 kérdőívet a szolgáltatóhelyek olvasói, 61 kérdőívet pedig a könyvtárbuszok olvasói töltöttek ki. A beérkezett válaszok alapján a könyvtári szolgáltatóhelyek olvasóinak jelentős részét a 41-65 év közötti (34,3%) és a 26-40 év (24,9%) közötti olvasók teszik ki. A fiatalok (7-18 év) olvasók aránya 20,4%, míg a 65 év feletti korosztály aránya 10,6%. A női és férfi kitöltők aránya 71,4%-28,6%.

Az első kérdések az olvasók könyvtárhasználati szokásaira irányultak. Arra a kérdésre, hogy milyen gyakran látogatják a könyvtárat a településeken, a kitöltők 25,8%-a válaszolta, hogy hetente többször ellátogat a települése könyvtárába. 21% jár hetente, 17,6% pedig kéthetente. A válaszadók 35,5%-a havonta vagy ritkábban használja a könyvtárat. Arra a kérdésre, hogy elégedett-e a könyvtára nyitvatartásával,

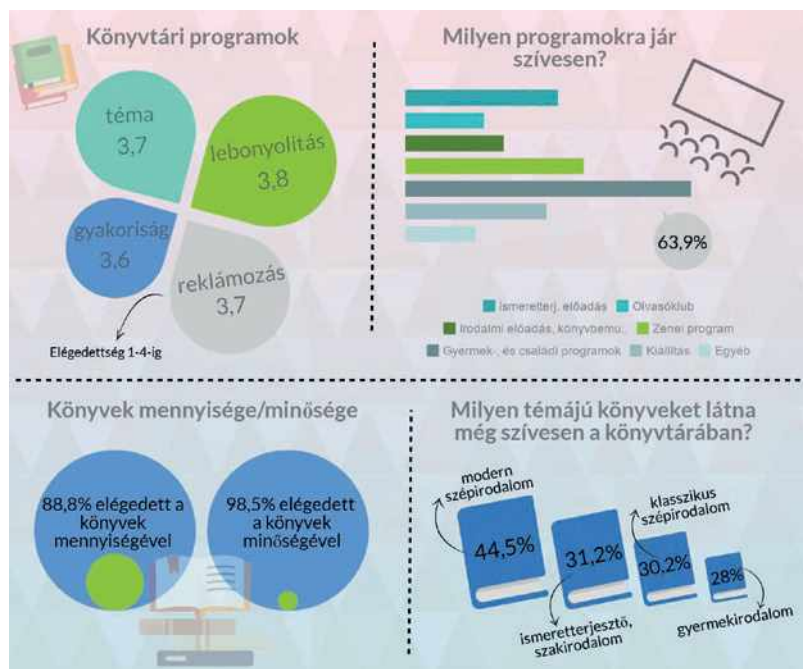
99,1%-ban igen választ kaptunk. A nemmel válaszolók főként a hétvégi (szombati) nyitvatartást hiányolták.

Arra a kérdésre, hogy milyen céllal látogatják a könyvtárat, az olvasók 67,8%-a válaszolta, hogy „szórakozáshoz, hobbihoz szükséges irodalom beszerzése” érdekében. A települési könyvtárak olvasóinak 44,4%-a a könyvtárban megtartott programok miatt keresi fel a könyvtárat, 34-34% számítógépezésért, internethasználatért és a folyóiratok olvasásáért, 26,4% pedig a tanuláshoz szükséges irodalom beszerzésért. A helyben elérhető adatbázisok használata 4,9%-a volt, a legritkább indok a könyvtár látogatására.

A felmérés következő szakaszában a kérdések a könyvtár által biztosított szolgáltatásokkal való elégedettséget mérték. Az értékelés 1-től 4-ig tartó skálán történt, ahol az 1-es érték a nagyon elégedetlen, míg a 4-es érték a nagyon elégedett értékkel egyenlő. Az eredmények alapján a legismertebb szolgáltatás (99,7%-os ismertség) a könyvkölcsönzés,

SZOLGÁLTATÁS

a legkevésbé ismert szolgáltatás pedig a katalógus használata (50,5%-os ismertség). A legmagasabbra értékelt (3,9-es érték) szolgáltatás a könyvkölcsönzés, a legalacsonyabb értékelést (3,4-es érték) a katalógushasználat érte el.

Ha valamelyik szolgáltatással kapcsolatban panaszuk vagy észrevételük volt az olvasóknak, akkor az értékelések után lehetőségük nyílt szöveges kifejtésre. Ezekből kiderült, hogy a legtöbben a szolgáltatóhelyekről az internethasználatot, valamint a fénymásolási, nyomtatási, szkennelési lehetőséget hiányolják, de szeretnének több könyvtári programot, valamint több DVD-t is. A válaszok természetesen egy-egy szolgáltatóhelyre vonatkoznak, és mivel eltérő felszereltséggel, szolgáltatásokkal rendelkeznek a könyvtárak, így a válaszokat az adott hely vonatkozásában kell figyelembe venni.

Könyvtári programok szervezésével kapcsolatos kérdések is kerültek a kérdőívbe. A válaszok alapján a rendezvények témáival nagyrészt elégedettek a használók (3,8-as érték), de a gyakoriságot növelnék (3,6-os érték). A szolgáltatóhelyek olvasóinak 63,9%-a válaszolta, hogy leginkább gyermek és családi programokat látogat szívesen, 39,9%-uk zenei programokra, 34,2%-uk ismeretterjesztő előadásokra, míg közel 31,6%-uk kiállításra jár szívesen. A következő kérdés arra irányult, hogy milyen programokat hiányolnak az olvasók. Sokféle válasz érkezett: vannak, akik elégedettek a jelenlegi kínálattal, csak a gyakoriságon változtatnának, de akadnak olyanok is, akik nyári táborot, vetélkedőket, kiállításokat, író-olvasó találkozókat várnának az adott szolgáltatóhelyen.

A kérdések között szerepelt, hogy az olvasók elégedettek-e a szolgáltatóhelyen biztosított könyvek mennyiségével

és a könyvek minőségével. A válaszokból kiderül, hogy a kitöltők 88,8%-a elégedett a mennyiséggel, míg a minőséggel 98,5%-uk. Arra pedig, hogy milyen témájú művekkel bővítenék a könyvtár állományát, a legtöbb kitöltő a modern szépirodalmat (44,5%) válaszolta, de az ismeretterjesztő és szakirodalmi könyvekre (31,2%), a klasszikus szépirodalomra (30,2%) és a gyermekirodalomra (28%) is nagyobb igény mutatkozott.

A könyvtári szolgáltatóhelyek olvasói értékelheték a könyvtári környezetet is. A beérkezett válaszok alapján kijelenthető, hogy a könyvtárak látogatói teljes mértékben elégedettek a könyvtári feliratokkal és eligazító táblákkal (3,7-es érték), a könyvtári állomány elrendezésével (3,8-as érték) és a könyvtár bútorzatával (3,8-as érték). A szempontok közül az akadálymentesítés (3,4) és az informatikai eszközök minősége (3,2) érte el a legkisebb értéket.

A válaszadóknak módjuk nyílt arra, hogy értékeljék a helyi könyvtár közösségformáló szerepét is. A kitöltők 52,6%-a teljes mértékben elégedett a könyvtár közösségformáló erejével, míg a 10,6%-a egyáltalán nem, vagy csak elhanyagolható mértékűnek találta.

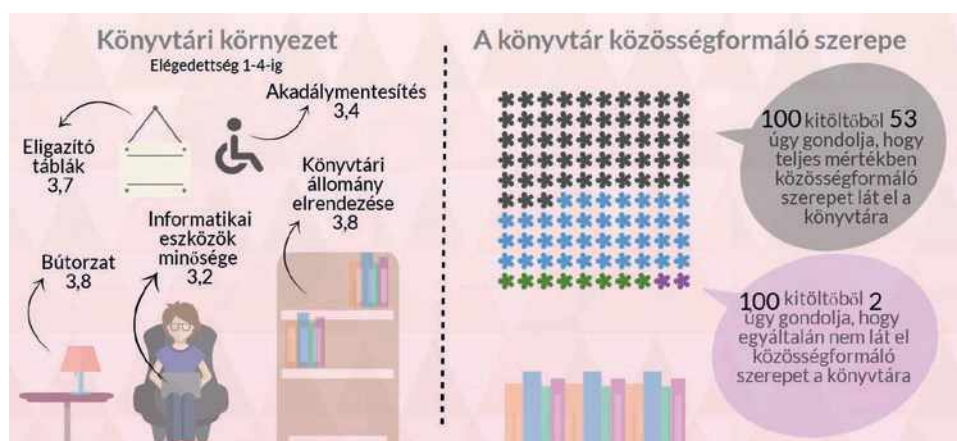
A szolgáltatóhelyek olvasóinak lehetőségük volt arra, hogy amennyiben bármilyen igényük vagy észrevételük volt a könyvtárakkal kapcsolatban, akkor azt szöveges formában kifejtse. A válaszadók közül többen jelezték, hogy nagyobb, színesebb, modernebb könyvtárat szeretnének, valamint bővítenék a szolgáltatóhely állományát: több könyvet és DVD-t szeretnének. A dokumentumellátás gyakoriságával kapcsolatban több hozzászólás érkezett, amiből kitűnik, hogy a könyvek szolgáltatóhelyre juttatása az olvasók véleménye alapján nagyon lassú, tehát a jövőben ezen javítani kell. A kritikák mellett természetesen pozitív vélemények is voltak, többen jelezték, hogy meg vannak elégedve a könyvtárakkal és a könyvtárosokkal is.

A felmérésben az online szolgáltatásokkal kapcsolatosan is szerepeltek kérdések, amelynek eredményét a csgyk.hu oldalon találhatjátok a teljes infografikával együtt.

Szöllősi Gréta | Csorba Győző Könyvtár

Forrás: A Csorba Győző Könyvtár kérdőíve a könyvtárhaználóknak elégedettségének értékelésére: kutatási jelentés, 2019. február 18.

Infografika: piktochart.com

KSZR szakmai nap a Csorba Győző Könyvtárban

A Csorba Győző Könyvtár február 12-én KSZR szakmai napot tartott a települési könyvtárosok számára. Központi témája az új adatvédelmi törvény (GDPR) és a közelgő európai parlamenti választás volt, az előadások végén pedig a filmpakkokhoz kapcsolódó foglalkozásokon vehettek részt a jelenlévők.

A szakmai nap Miszler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatójának köszöntőjével kezdődött, ezután Szöllősi Gréta, a Baranya Megyei Hálózati Osztály osztályvezetője beszélt a 2019-es év BKSZR aktualitásairól és a tavalyi évben elért eredményeiről. Kiemelte az elmúlt év feladatai közül, hogy az úgynevezett KSZR-esítés – a kistérségi társulásoktól átvett dokumentumok példányszintű vonalkódosítása, feltárása – befejeződött. A tavalyi év során 41 településen állományrendezési és állományellenőrzési feladatokat látott el a könyvtár, ezek a feladatok folytatódhatnak idén is. A hosszútávú tervek között szerepel, hogy az önkormányzati állományok feldolgozásra kerüljenek, és egy egységes rendszerbe foglalva a katalógusban láthatóvá és kereshetővé váljanak. A könyvtári fejlesztések folytatódhatnak technikai, informatikai és bútorzat szinten. Kiemelte, hogy a tavaly nagy sikerrel lezajlott Baranya megye hálózatépítő szakmai továbbképzés KSZR könyvtárosoknak folytatódni fog, amely a tervek szerint szeptemberben indul. És végül kitért a 2018-ban a szolgáltatóhelyeken és a könyvtárbuszokon elvégzett könyvtárhasználói elégedettségmérés eredményeire, amely megmutatja az ellátott településeken élők könyvtári igényeit és szokásait. Ezt követően Dr. Zámbo Alexandra adatvédelmi szakértő tartott előadást az Európai Unió új általános adatvédelmi rendeletéről (GDPR), amely a szolgáltatóhelyeken dolgozó könyvtárosokat jelentősen érinti és fontos része a munkájuknak. Kiemelten beszélt az adatvédelem jelenőségéről, jelentéséről, jogszabályi háttéréről és praktikus tanácsokkal látta el a jelenlévőket. Az előadások sorát Kerner Barbara, a Baranya megyei Europe Direct irodavezetője zárta, aki röviden bemutatta az iroda működését, működési elvét és beszélt a májusi európai parlamenti választásokkal kapcsolatos tudnivalókról, és felhívta a figyelmet ennek fontosságára. Ismertette az Európai Unió intézményrendszerét és annak működési mechanizmusait is.

A szakmai napot két workshop zárta, amely a FilmPakk szolgáltatást és a hozzá kapcsolódó foglalkozásokat járta körül. A játékfilmekhez kapcsolódó FilmPakk foglalkozás Márkus István és Mizerák Andrea vezetésével történt. Először a Könyvtár-Mozi és a FilmPakk szolgáltatás rövid ismertetésére került sor. Ezután A Pendra-

Dr. Zámbo Alexandra előadás közben

gon legenda című játékfilmen keresztül egy foglalkozás, illetve a KönyvtárMozihoz kapcsolódó jó gyakorlatok és ötletek kerültek bemutatásra. A gyerek és ifjúsági FilmPakk foglalkozás Kárpáti Szilvina és Pajor Zsófia vezetésével A fecske és a szalmaszál c. mesén és A Pál utcai fiúk c. kötelező olvasmányon keresztül került bemutatásra. A résztvevők bepillantást nyerhettek abba, hogy hogyan lehet a pakkok és a hozzájuk kapcsolódó foglalkoztató füzetek segítségével lebonyolítani egy foglalkozást.

A jelenlévők 3-3 csoportban dolgoztak, amelynek során egy megrendezendő könyvtári foglalkozást kellett összeállítaniuk a szervezéstől a megvalósításig. Az egyik csoport az előmunkálatokat tervezte meg, mint témaválasztás, hirdetés, teremrendezés, minden egyéb szükséges anyag biztosítása. A másik csoport magát a foglalkozást állította össze, konkrét feladatokkal és játékokkal, a harmadik pedig az adott témához kapcsolható kézműves tevékenységet valósította meg. Zárásképpen mindhárom csoport bemutatta a többieknek az ötleteket, melyeket még kérdésekkel, hozzászólásokkal egészítettek ki a résztvevők.

Mizerák Andrea |
Csorba Győző Könyvtár

Közte 45 – baranyai könyvtárbusz-történelem

Könyvtárbusza lesz Pécsnek! – adta hírül a Dunántúli Napló 1973. október 26-án, majd közel egy év múlva, 1974-ben átadták a baranyai megyeszékhely első könyvtárbuszát.

Az azóta eltelt 45 év lehetőséget ad a visszatekintésre, hogy az akkori városi könyvtár, illetve később a már egybeolvadt városi-megyei könyvtár milyen formában végezte Pécssett és végzi jelenleg is Baranyában a bibliobuszos szolgáltatást.

Az első könyvtárbusz

A pécsi könyvtárbuszos szolgáltatás elindítása országos viszonylatban egyedülálló volt vidéken, hiszen akkoriban csak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rendelkezett mozgókönyvtárral. A szolgáltatás indításának egyik céljaként fogalmazódott meg, hogy a városi könyvtár Pécs peremkerületének olvasóit is ellássa könyvekkel, a könyvtárnak ekkoriban egyébként 34 fiókkönyvtára volt. Ezek tovább bővítése költséges lett volna, így jutottak el a mozgókönyvtári szolgáltatás ötletéhez és megvalósításához. Az első bibliobuszt 1974 márciusában adták át, majd egy hónappal később útjára is indult. A jármű 2300 dokumentumot vitt magával és az egyes megállóknban másfél-két órát töltött el. A Városi Könyvtár vezetői 8 megállót terveztek a busznak, ezeket Pécs peremvidékeinél jelölték ki.

A második könyvtárbusz

Nem telt el 10 év, az első könyvtárbusz a sok ezer futott kilométer után számos alkalommal meghibásodott, ezért a Pécsi Városi Könyvtár vezetői egy új könyvtárbusz beszerzését kérelmezték. Meg is érkezett az engedély, és társadalmi munkában a pécsi Volán vállalat dolgozói átalakítottak egy Ikarust, amelybe beépítették az első jármű néhány berendezését is. A második pécsi mozgókönyvtár 1981. május 14-én kezdte meg szolgáltatását 9 városi megállóhellyel. Ezekben az években (és később is) a Dunántúli Napló folyamatosan adott hírt a mozgókönyvtári szolgáltatás változásairól, az aktuális nyitvatartási időpontokról vagy adott esetben a kimaradó szolgáltatásról.

1988 februárjában a Dunántúli Napló arról számolt be, hogy a magas javítási költségek miatt is szóba került a buszos szolgáltatás megszüntetése, de döntés ekkor nem született erről. Ez év augusztusától az elvégzett javításokat követően 10 megállóhelyen újraindult a mozgókönyvtári ellátás Pécssett.

Csupán két évvel később, 1990-ben már arról olvashatunk, hogy a bibliobusznak annyira rossz az állapota, hogy sokszor nem is tudja teljesíteni a napi szolgáltatásait. Sőt ebben az évben még egy balesete is volt a járműnek: tűz ütött ki a könyvtárbuszban, ennek „tovaterjedését megakadályozták az oda siető honvédek és járőkelők”.

Paula, a harmadik busz

Közel másfél éves szünet után, 1992 novemberében kezdte meg működését a harmadik pécsi könyvtárbusz, melyet az Ikarus székesfehérvári gyárában már eleve a könyvtári ellátás igényei szerint készítettek. A közismerten „Paula” névre

hallgató zöld járgány a 90-es években közel 3000 kötetrel közlekedett, ezekből 11 megállóhelyen tudtak válogatni az olvasók. A könyvtárbusz állományát további 13.000 darab raktári kötettel lehetett „forgatni”. A buszon a 90-es évek közepén még rendszeres egészségvédelmi tanácsadást is igénybe vehettek a pécsi olvasók.

2010 után

Paula 1999-ben befejezte a pályafutását, a megyeszékhely könyvtárbuszos ellátása ezek után már nem újult meg. Közel 10 évvel később az immár összevont megyei-városi könyvtár adott be egy európai uniós pályázatot könyvtárbusz beszerzésére, amely kifejezetten a megye hátrányos helyzetű településén élők számára biztosít könyvtári ellátást. A könyvtárbusz 2010 decemberében indult el útjára, akkor 27 baranyai településen közel 4000 dokumentummal szolgáltatót. A jármű egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy az internet által nyújtott webes és e-szolgáltatások gyors elérését is biztosítja.

A Csorba Győző Könyvtár, látva a megyei mobil könyvtári szolgáltatás népszerűségét és a felmerülő további igényeket, néhány évvel később ismét pályázott és lehetőséget is kapott egy újabb könyvtárbusz beszerzésére. A 2010 utáni tapasztalatokat felhasználva tervezték meg a könyvtár munkatársai a második megyei szolgáltatást biztosító buszt, amely már jobban alkalmazkodik a megye útvonalaihoz is. A 2014-es indulásakor az új, 2000 dokumentummal feltöltött könyvtárbusz 28 települést látott el, majd az évek során további 6 megállóval bővült.

A jelen

A Csorba Győző Könyvtár 2019-ben Baranyában 286 településen szolgáltatót: 219 helyen ún. telepített könyvtári ellátást biztosít, 67 településen pedig könyvtárbusz várja az olvasni vágyókat. Az egyes megállóknban a járművek másfél órát tartózkodnak, a buszokon egy könyvtáros és egy sofőr teljesít szolgálatot, a településeken pedig egy helyi kontaktszemély várja a könyvtárbuszt, hogy biztosítsa az áramfelvételt a szolgáltatáshoz. A két bibliobusz rendületlenül rója Baranya útjait, a szolgáltatást néha egy-egy javítás, illetve az időjárás akadályozza csupán.

Szeifer Csaba | Csorba Győző Könyvtár

Forrás:
Dunántúli Napló archívuma 1944-2004. - <https://library.hungaricana.hu>
Kereszturi József: A Pécsi Városi Könyvtár negyven éve

Nem léteznének mesék nélkül

Három igen aktív lány talált egymásra évekkal ezelőtt. Mindegyikük más területet hozott magával, ezekre alapozták közös tevékenységüket, a MeseTérKépet, amelynek keretében meselapú alkotófoglalkozásokat tartanak. Immáron harmadik éve szerepelnek a Csorba Győző Könyvtár programkajánlóján. Varga Kittivel beszélgettünk.

Hogyan jött a MeseTérKép ötlete, hogy találattok egymásra?

2016 tavaszán egy közös ismerős kötött össze bennünket, mert úgy érezte, hogy nagyon hasonló dolgokat szeretnénk Pécsen, ötletelhetnénk akár közösen is. Arató Vilja drámapedagógusként, Szalóki Réka művészetterapeutaként, én pedig gyermekirodalmárként kapcsolódtam be. Ezt a három területet szerettük volna valahogy összegyúrni, így ilyen irányban kezdtünk el gondolkodni. A találkozásunk után 10 hónappal megtartottuk az első kortárs meselapú alkotófoglalkozásunkat.

Miként fogalmaznád meg a MeseTérKép küldetését?

Célunk egyrészt, hogy a gyerekek kreativitása ne vesszen el az idők során, hanem természetes legyen számukra a kreatív önkifejezés. Ehhez próbálunk megfelelő eszközöket és technikákat biztosítani, mindig valami újat mutatni a foglalkozásainkon, szem előtt tartva, hogy az aktuális tevékenység mindig sikerélményhez vezessen. Másrészt fontosnak tartjuk a kortárs mesék bemutatását is (szülőknek és gyerekeknek egyaránt), hiszen olyan nagy a piac, hogy elvesznek az új könyvek között. Valahogy ebben szeretnénk irányt mutatni.

Milyen programokkal találkozhatnak veletek a települési könyvtárakban?

A programjaink az imént említetteknek megfelelően mindig egy kortárs meséből indulnak ki, majd ehhez kapcsolódik egy egyéni alkotás (akár egy kartonból készült robot vagy egy klasszikus festmény újrarajzolása), amit a gyerekek hazavihetnek, illetve egy közös, amit általában a szervezőknek (könyvtár vagy közösségi ház) adunk oda emlékebe. Az, hogy milyen témájú a foglalkozás, mindig a megrendelőtől függ: lehet választani már korábban kidolgozott kész programjaink közül is, de szívesen dolgozunk teljesen új témával is, ami illeszkedik a helyi igényekhez. Így az előzetes egyeztetés után mindig az adott közösségre szabjuk az alkotásokat. Tartottunk már karneválosat, indiánosat, erdei állatosat, tengerit. Volt, hogy csak tíz gyereknek, máskor negyvennek. A témáknak tényleg csak a képzelet szabhat határt.

Tervezték-e valami újat a jövőben?

Témáink folyamatosan bővülnek saját, illetve megrendelői ötletek alapján, ezen kívül mindig személyre és korosztályra

szabjuk a már meglévőket is, úgyhogy rutinná sosem válik egy foglalkozás. A váz ugyanaz marad, de a tartalom mindig egyéni és egyedi, köszönhetően a gyerekeknek. Állandó programjaink vannak a Pécsi Pagony könyvesboltban, amit folyamatosan próbálunk megújítani: minden hónapban Réka tart a legkisebbeknek (8 hónaptól 3 éves korig) közös pacsomagolást. Az 5-12 éves korosztálynak szól Vilja Mesebörönd elnevezésű programja, amely során meselapú alkotó- és drámafoglalkozásokat tart egy aktuális havi tematikához igazodva. Én pedig könyvklubbal várom az fiatal olvasókat. Másik állandó helyszínünk a pécsi Civil Közösségek Háza, ahol hasonlóan személyre szabott születésnapos zsúrok rendezünk 6-12 éves korú gyerekeknek. Nemsokára meghirdetjük az idei táborainkat is, ami minden évben új élményeket tartogat. Ezúttal augusztusban egy bolygóközi űrutazásra hívjuk a nem mindennapi kalandokra vágyó gyerekeket, míg a nyár utolsó hetében a Fogd a Kezem Alapítvánnyal tartunk közös integrált alkotótáborot.

További információ: <https://www.facebook.com/meseterkep/>

Szeifer Csaba | Csorba Győző Könyvtár

A bakócai szolgáltatóhely

Községünk Pécstől alig 40 kilométerre, a baranyai Hegyhát festői, sajátos klímájú völgyében terül el. A 380 méter magas Hollófészek közelében meghúzódó Bakóca zsákfalu ugyan, de a Szent Anna tiszteletére emelt temploma, a Sáfrány Géza fazekasmester munkásságát és Fekete István író örökségét bemutató falumúzeuma, a rendben tartott porták inkább azt erősítik, hogy ez a különös varázsú táj nagyon is élettel teli.

Nevének eredetéről az 1332-es egyházi iratban olvashatunk. Bokolcha néven említik először, ami bükköserdőt jelent, de eredetetik a patak (Bakóca) nevéből is. A település lélekszáma sajnos egyre csökken. A fiatalok tanulmányaik elvégzése után nem jönnek vissza szülőfalujukba, városokban keresnek lakhatási és munkalehetőséget. Zsákfalunkban a gyermekotthon (ami a falu szinte minden lakójának munkát biztosított), az óvoda, és az iskola is megszűnt. A településen működő vállalkozások száma sajnos elenyésző, az infrastruktúrája átlagos. Intézményi ellátottságunk megoldott, de társulásban más településekkel, így az óvoda, iskola a szomszédos településen működik. A városok távolsága a szolgáltatások igénybevételét is megnehezíti. A tömegközlekedés hiányossága és drágasága tovább nehezíti a lakosság kulturális lehetőségeihez való hozzáférését. A lakosság körében az elszegényedés folyamatos. Felismerve azt a tényt, hogy településünkön a könyvtár és a civil szervezetek kultúrákövetítésben betöltött szerepe és felelőssége egyre nő, igyekszünk minden lehetőséget megragadni annak érdekében, hogy a szociális és kulturális hátrányokat csökkenteni tudjuk. A Bakócaért Egyesülettel, a kreatív klubbal, az idősek klubjával és a sportkörrel együtt alkotjuk azt a csapatot, akik szervezik a község kulturális és sportéletét. Ennek egyik, számunkra legszebb eredménye, hogy 2017. október 21-én megnyitottuk településünkön a Fekete István Emlékszobát. Az emlékszooba a Falumúzeumban, a Sáfrány Géza fazekasmester életét bemutató szoba mellett kapott helyet. A megnyitót követő fogadáson együttműködési megállapodást kötött a Bakócaért Egyesület a Dombóvári Fekete István Kulturális Egyesülettel. Hagyomá-

nyos programjaink között szerepelnek az idősök napjának és az anyák napjának megünneplése, a húsvét, a falunap, a mikulás-várás, az adventi készülődés közös karácsonyfadíszítéssel, ünnepléssel. A kreatív klub tagjai karácsony és húsvét előtt, illetve falunapon kézműves foglalkozásokat tartanak az érdeklődnek. A foglalkozásokat a könyvtárban tartjuk, ezért hamar lekerülnek a polcokról a könyvek, folyóiratok, és mindig vannak olyanok, akik szívesen kölcsönöznek is. Informatikai eszközök használatára is van lehetőség, amit ingyenesen bocsátunk rendelkezésre, mint ahogy a kölcsönzést is.

Az önkormányzattal és az egyesülettel kiváló a kapcsolata a könyvtárnak. Közös beszéljük meg az éves munkatervet, mindenki hozzáadja a saját ötletét. A programok lebonyolítását, a kirándulásokat, a belépőjegyeket, az előadókat is ők finanszírozzák. A településképet meghatározza az az ingatlan, amelyben a könyvtár található. Pályázati forrásokból kívül és belül is megújult az épület: fűtéskorszerűsítés, nyílászárók cseréje, festés-mázolás, padlóburkolat cseréje. Könyvtárunk alapterülete 54 m², a bővítésére sajnos nincs lehetőség. A könyvtár helyiségébe akadálymentesen lehet bejutni, tágas és világos. 2018-ban az NKA „Települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése” pályázatán pozitív elbírálásban részesültünk, melynek során a könyvtárunk berendezéseinek korszerűsítésére elnyert pályázati összegből, a mai kor igényeinek megfelelően tudtuk kialakítani a könyvtár belső berendezését, az önrészből pedig két laptop vásárlására is lehetőség nyílt. A bútorzat teljes cseréje megtörtént. Az új polcokra már a régi, elavult dokumentumok nem kerültek fel, selejtezésükre kerültek. Az ablakok

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

között helyeztük el a számítógépasztalokat, a foglalkozásokhoz 2 asztalt és 8 széket szereztünk be. Ezzel kialakítottunk egy tanulásra és olvasásra szolgáló teret, amire a település gyermekeinek nagy szüksége van, hiszen sokszor az otthoni környezet nem alkalmas erre. Az ablakok alá állítottuk azokat a polcokat, ahol a kézikönyvek és a tanulást segítő eszközök kaptak helyet. A bejárati ajtó mellé került a modern kölcsönző pult, a terem egyik sarkában pedig folyóirat-olvasó sarkot alakítottunk ki. Az otthonos hangulat megteremtéséhez új függönyök és szőnyegek is kerültek a helyiségbe. Kialakítottuk a gyermekszekert is, amit örömmel vettek birtokukba a kicsik. A mesekönyvek mellett a Csorba Győző Könyvtártól kapott fejlesztő-, és társasjátékok is itt kaptak helyet. A szintén új folyóirattartó polcra nyugdíjasaink

szívesen forgatják az újságokat, hat különböző folyóirat közül válogathatnak. Az évek során a Csorba Győző Könyvtár DVD-k, CD-k mellett számítógépekkel, nyomtatóval, tévével, DVD-lejátszóval, vetítővászonnal, projektorral is fejlesztette a szolgáltatóhelyet. Könyvtárunk rendszeresen csatlakozik az Internet Fiesta és az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozataihoz. Minden évben több korosztálynak szóló programot szervezünk, rajzpályázatot írunk ki. Színházlátogatás, kirándulás, előadás-sorozat, zenés programok is szerepelnek éves munkatervünkben. Közös munkánkkal igyekszünk a jövőben is minél magasabb színvonalon kiszolgálni a könyvtárhazánkakat.

Fehér Imréné |

Bakóca Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

A kölkedi szolgáltatóhely

A község Mohácsról 6 km-re, a Duna-Dráva Nemzeti Park területén fekszik. Nevét Kuldként már a korai Árpád-korban, 1015-ben említette egy oklevél. A lakosság száma sajnos csökkenő tendenciát mutat, jelenleg 1023 fő él a településen. Jelentős számban élnek itt a cigány nemzetiséghez tartozók, valamint kis létszámban horvátok, szerbek, németek is.

A munkanélküliség száma magas, csak a közfoglalkoztatási program nyújt munkalehetőséget az itt élőknek. Sokan ingáznak más településekre, mint például a közelben fekvő Mohácsra, valamint a megyeszékhelyre, Pécsre. A lakosság többsége református vallású, erről tanúskodik a falu központjában álló református templom és paplak. A templommal szemben helyezkedik el az egykori Kölkedi Olvasókör épülete, amely ma művelődési házként funkcionál. A településen működik óvoda, iskola és jó pár civil szervezet is, mint például horgászegyesület, nyugdíjasklub, lövészklub, Kölkedért Közalapítvány. 2002 óta itt működik a Fehér Gólya Múzeum a Duna-Dráva Nemzeti Park fenntartása alatt. 1991-ben a Baranya Megyei Könyvtár átköltöztette a könyvtárat az iskola épületébe, mivel a községi könyvtár felújítására nem volt lehetőség. A könyvtár nyitottá vált és kettős funkcióval működött tovább az iskola és a település igényeit egyaránt kiszolgálva. Az önkormányzat anyagi nehézségei miatt a könyvtár 2013-ban csatlakozott a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez, a 39/2013. (V.31.) EMMI rendelet alapján. Az olvasók a könyvtár teljes állományából kölcsönözhetnek, ami jelenleg 6665 db dokumentumból áll, és negyedévente újabakkal gazdagodik. Illetve a felnőttek és a gyerekek összesen 12 féle rendszeresen járó folyóirat közül válogathatnak. A regisztrált használók száma 2018-ban 148 fő. A könyvtár minden korosztályt érintő foglalkozásokkal színesíti a hétköznapi életet. A Csorba Győző Könyvtár szervezésében is több rendezvény valósult meg a településen. A könyvtár rendszeresen csatlakozik az Országos Könyvtári Napok és az Internet Fiesta programso-

rozathoz. 2018-ban a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által hirdett „Digitális Jólét Program Pontok fejlesztése” nevű pályázatán sikeresen szerepelt a könyvtár, így 3 laptop, 2 tablet, 2 telefon, 1 projektor és 1 nyomtató gazdagítja a szolgáltatóhelyet, amely DJP Pontként is működik. Az olvasóknak lehetőségük van számítógép- és internethasználatra, amihez a fent soroltakon kívül még 2 számítógép áll rendelkezésre. A könyvtár 2013-ban fejlesztőjátékokat és diafilmvetítőt kapott, a következő években is folyamatosan bővült tárgyi eszközökkel (új számítógépkonfiguráció, televízió, fényképezőgép, fejhallgató, hangszóró). 2017-ben gyereksarok lett kialakítva a helyiségben, ahová a megyei könyvtár jóvoltából nagyon szép gyerekbútorok lettek kihelyezve. Így egy nagyon barátságos, mesekönyvekkel, társasjátékokkal teli kis rész várja a legkisebb és a nagyobb gyerekeket egyaránt. 2018-ban a könyvtár teljesen új bútorzatot kapott, a zsúfolt helyiségből egy tágas, átlátható szolgáltatóhely lett kialakítva. Így a helyiség már alkalmasabb lett kisebb rendezvények befogadására is. Mivel a könyvtár az iskola épületében található, a gyerekek sok időt töltenek a délutáni napközi ideje alatt is a könyvtárban. A szolgáltatások közt szerepel a már említetteken kívül a könyvtárközi kölcsönzés, fénymásolás, a nyomtatás, laminálás és a szkennelés. A szolgáltatóhely munkatársa Vincze Józsefné, aki hétfőn 11 és 16, kedd 11 és 12.30, szerda 10 és 11.30, csütörtök 9 és 10.30 valamint 13.30 és 16 és péntek 10 és 15 óra között várja az olvasókat.

Bencsik Edit | Mohácsi Jenő Városi Könyvtár

Ötletek a költészet napjára, könyvtári foglalkozásokhoz

József Attila, a magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja 1905. április 11-én született Budapesten. 1964 óta József Attila születésnapján ünnepeljük a költészet napját, aki a versről eképpen vélekedett: *„Nem szükséges, hogy én írjak verset, de úgy látszik, szükséges, hogy vers írassék, különben meggömbülne a világ gyémánttengelye.”*

„Minden gyerek költő”- mondta Nemes Nagy Ágnes, hiszen a vers nem csak bonyolult mondatok sokasága, hanem játék, humor, ritmus. Ide tartoznak a legkisebbeknek szóló mondókák és nyelvtörők is. Ennek jegyében született ez a kis ötlettár, melynek feladatait csoportosan vagy egyénileg is elvégezhetik a gyerekek a könyvtárban.

- Versírás megadott témában vagy megadott szavakkal, lehet önállóan és kis csoportban is.
- Összeállíthatunk totót pl. *Kit nevezünk költőnek? Aki mesét ír/regényt ír/verset ír; Milyen ünnepen mondjuk a Nemzeti dalt? Október 23-án/március 15-én/augusztus 20-án.* Szerepelhet benne költők születési helye, verscímek, versidézetek, melyekből ki kell találni a szerzőt stb.
- Alkossunk anagrammákat, melyekből meg kell fejteni egy-egy költő nevét pl.: *alsó mind trikó (Radnóti Miklós), anyja sáron (Arany János), fedi portásnő (Petőfi Sándor), rend variáló (Varró Dániel), bátor ontó (Orbán Ottó), árdányi kondás (Kányádi Sándor).* Segítségünkre lehet ebben az alábbi oldal: <http://szotar.sztaki.hu/en/lab/anagram>
- Könyvgerinc versek: a gyerekek nézelődjenek a könyvtár polcain és a könyvek gerincén található címekből állítsanak össze egy „verset”. (Olyan címetek érdemes választani, melyek kapcsolatba hozhatók egymással.)
- Rímkereső: ismert versek, mondókák hiányzó szavainak a megfelelő helyre történő beillesztése.
- Képkirakó: vágjuk szét költők képeit úgy, hogy a gyerekek össze tudják rakni és kitalálják, kit ábrázol. Beszélgessünk, mondják el, mi mindent tudnak róla, ismerik-e valamelyik versét.
- Betűtészta: egy megadott verssort, esetleg egy versszakot rakjanak ki a gyerekek betűtésztaból; csapatverseny is lehet, melyik csapat rakja ki gyorsabban.
- Verstalálgató: megadott szavak alapján ki kell találni a vers címét és a szerzőt. (Ismert, tanult vers legyen!) Pl: *dunna,*

villamos, szakadás, jó cukor, távolság, anyuka. Ugyanezt játszhatjuk úgy is, hogy egy-két mondatban megfogalmazzuk a vers tartalmát, s ez alapján kell kitalálni a címet. Pl. *Az elkényeztetett tyúk beköltözött a szobába, s ezt még a házőrző kutyának is el kell tűrnie.*

- Készíthetünk szófelhőket ismert versekből, a gyerekek találják ki a versek címét. Segítség: wordart.com

Legkisebbeknek: hogy a gyerekek megtapasztalják, a verseknek ritmusa, zeneisége van, mondjunk el néhány versikét, mondókát ritmizálva, tapsoljunk el egy verset, miközben hangosan mondjuk pl. Nemes Nagy Ágnes Tavaszi felhők, vagy Weöres Sándor Dolgozók című versét. Mindkettőt meg is zenésítették, hallgassuk meg a gyerekekkel! Zenehallgatás közben rajzot is készíthetnek a választott vershez. Ennél a korosztálynál érdemes megemlíteni a népköltészetet is, hiszen már az óvodában nagyon sok népköltést, népi mondókát tanulnak, melyeket gyakran el is tudnak mutogatni, játszani. Általában dallam is párosul hozzájuk, hiszen régen inkább énekeltek, mint mondták a verseket.

Keressetek versesköteteket a könyvtárban, olvassatok fel egymásnak a gyerekekkel!

Ajánlott könyvek és szerzők: Cini-cini muzsika – óvodások verseskönyve, Toppantós: Legkisebbek mondókás és verses könyve, Friss tinta! – mai gyerekkerse, Szabó T. Anna: Ta-

tok-tatok, Nyulász Péter: Kiazaki, Miazami, Zsubatta – kitalálós versikék, mondókák, Szívlapát – kortárs versek gyűjteménye nagyobbaknak, Lackfi János: Apám kakasa, Romhányi József: Szamárfül, Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sirató Károly, Kiss Ottó, Varró Dániel versei.

További ötletek: koltogeto.blog.hu, kingarium.blogspot.com

Kárpáti Szlávná | Csorba Győző Könyvtár

Babarczi Schwartz Ferenc, a magyar elmegyógyászat megteremtője

Tavaly ünnepeltük Schwartz Ferenc születésének kétszázadik évfordulóját. Babarcon jött világra 1818 novemberében. Apja, id. Schwartz Ferenc (1784–1852) uradalmi kádár volt, a kőkeresztet a falu temploma

előtt 1821-ben ő állította. Az ifjú Schwartz Pécsen végezte a középiskolát, majd a nagybátyja anyagi támogatásával szerzett orvosi végzettséget a bécsi egyetemen 1844-ben, azután az ottani kórház elmeosztályán dolgozott. 1848-ban a Helytartótanács anyagi támogatásával utazást tett, hogy a német, belga, angol és francia elmegyógyintézeteket tanulmányozza. Hazatérve, 1848 őszén tervet nyújtott be a magyar kormánynak elmegyógyintézet létrehozására. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején a honvéd hadseregben törzsorvosként szolgált. 1850-ben Vácon magán elme- és ideggyógyintézetet nyitott, amelyet 1852-ben Budára költöztetett. Intézetében

humánus elvek alapján gyógyította a betegeket: megszüntette a kényszerítő eszközök alkalmazását és megvalósította a munkaterápiát. Javaslatai alapján épült fel a lipótmezei Országos Tébolyda (Országos Elmegyógyintézet). Személyéhez fűződik a Magyarországon korábban nem létező tudományos elmekórtan megteremtése. Részt vett az orvoscépzésben; a pesti egyetemen az elmegyógyászat magántanára volt 1861-től. Dr. Schwartz Ferenc az első magyar elmegyógyászati szakkönyv, A lelkibetegségek általános kór- és gyógytana című tankönyv szerzője. A Helytartótanács egészségügyi bizottságának, a Közegészségügyi Tanácsnak is tagja volt. Munkássága elismeréseként 1884-ben magyar nemességet kapott, ekkor vette fel a szülőfalujára utaló nemesi előnevet. Babarczi Schwartz Ferenc százharminc éve hunyt el 1889. március 2-án, Budapesten.

Szülőfaluja, Babarc méltón ápolja emlékét, 2015-ben emléktáblát avattak tiszteletére a plébánia kertjében, apja sírja felett.

Schwartz Ferenc, babarczi a Baranyai neves személyek adatbázisban:

<https://www.csgyk.hu/baranyai-neves-szemelyek-bon- geszo/?nevesszemelyazonosito=11286>

HASZNOS TUDNIVALÓK

Útmutató könyvtári rendezvények szervezéséhez

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló EMMI rendelet (39/2013. V. 31.) harmadik paragrafusa szerint a kistérségi önkormányzat feladata keretében a lakosság számára az alábbi könyvtári szolgáltatásokat nyújtja: (14.) olvasás iránti érdeklődés felkeltését, fejlesztését szolgáló egyéni és közösségi foglalkozások, (15.) gyermekfoglalkozások, (16.) a szabadidő kulturált eltöltésének lehetősége, (17.) könyvtári közösségi, közművelődési rendezvények, programok. A szolgáltatóhelyen foglalkoztatott feladata (5.§), hogy negyedévente legalább egy alkalommal részt vegyen az alapszolgáltatásokon túli programok fogadásában, szervezésében, saját szervezésű közösségi program lebonyolításában.

A rendeletnek való megfelelés érdekében a szolgáltatóhelyek különböző témájú, műfajú rendezvényt bonyolíthatnak le gyűjteményeikre építve, annak népszerűsítése érdekében.

Egy-egy rendezvény szervezésénél számos dolgot kell figyelembe vennünk, amit lehetetlen részletesen leírni egyetlen cikkben. Mégis reméljük, hogy az alábbi írás útmutatóul szolgál azok számára, akik gyermekcipőben járnak a könyvtári programok szervezésében.

Minden rendezvény egy kicsit más, azonban vannak olyan lépések, amelyeket minden esetben érdemes végigvenni. A rendezvényszervezést négy jól elkülöníthető szakaszra bonthatjuk:

Első körben fontos meghatároznunk a program célját, célcsoportját és a felmerülő költségeket. A meghatározáshoz érdemes figyelembe venni vagy előzetesen felmérni az adott célcsoport igényeit (érdeklődési kör, létszám, korosztály, társadalmi háttér). Nem mindegy, hogy 20-50 gyerek várható, vagy 100-nál is több, és az sem, hogy egy összeszokott csapatról van szó, vagy a résztvevők most látják egymást először. Az sem közömbös, hogy kicsik, kamaszok, családok vagy nyugdíjasok lesznek-e a résztvevőink.

Amennyiben a program lebonyolításához költségkeret van szükségünk, azt még a szervezés megkezdése előtt fontos tisztázni és a költségvetést elkészíteni. A sikeres rendezvény érdekében ideális kialakítani egy szervező csapatot

illetve a csapaton belül meghatározni a felelősségi köröket és a szervezési hierarchiát (ki miben dönthet, ki kinek adhat utasításokat). A rendezvényünknek adjunk kreatív, figyelemfelkeltő címet, amely kiemeli a további rendezvények kínálatából. Akár logót is tervezhetünk hozzá, amit aztán különböző promóciós termékek és anyagok megjelölésére is használhatunk.

Az alább felsorolt feladatokat a rendezvényünk nagyságától függően vegyük figyelembe.

Főbb szempontok a tervezésben:

- Igényfelmérés, kapcsolatfelvétel a lehetséges célcsoporttal:
 - a helyi köznevelési v. oktatási intézményekkel, pedagógusokkal,
 - a helyi közösségekkel (civil szervezetek, klubok, nemzeti önkormányzat stb.)
- a tervezett létszám meghatározása.
- Időpont és időtartam egyeztetése – fontos szempont, hogy más, hasonló célcsoportot érintő, hasonló eseménnyel ne ütközzön a rendezvényünk. További fontos szempont, hogy a rendezvény nagyságának függvényében hagyjunk elég időt a szervezésre.
- Infrastruktúra és eszközigeny meghatározásánál vegyük figyelembe, hogy van-e megfelelő technikai felszereltség, mekkora és milyen a terem, vannak-e szociális helyiségek, foglalkozáshoz szükséges bútorzat, esetleg projektor, számítógép, vetítővászon, milyen speciális előadói kérések merülhetnek fel.
- Az esemény típusának (pl.: előadás, kiállítás, olvasásnépszerűsítő program, játékos vetélkedő stb.) és stílusának meghatározása (formális vagy informális jellegű).
- Előadók bevonása (az érdeklődésnek megfelelő személy kiválasztása, felkérése és tájékoztatása, szerződéskötés).
- A dokumentáció megtervezése (jelenléti ív, fotó vagy videófelvétel készítése).
- A reklám, közönségszervezés megtervezése (meghívó, plakát, szórólap, online vagy direkt elérés, meghívottak névsorának összeállítása, mennyi idő van a reklámra, milyen reklámozási lehetőségek vannak az anyagiak függvényében).
- Lehetséges szponzorok bevonása.
- Catering (vendéglátás) esetén ajánlatkérés, egyeztetés utáni megrendelés.
- A sajtó értesítése (helyi újság, tv, internet).

Szervezés

- Ütemterv és forgatókönyv elkészítése (a szervezési és a lebonyolítási szakaszról is).
- A reklámozás kivitelezése.
- Helyszínnel, infrastruktúrával, cateringgel és egyéb eszközökkel kapcsolatos feladatok előkészítése.
- A közönség felkészítése a találkozóra (a vendég életének, munkásságának, műveinek ismertetése).
- Az előadók és a közönség fogadásának megtervezése, lebonyolítása.
- Helyszíni dekoráció tervezése.

Lebonyolítás

- A helyszín biztosítása.
- A rendezvény helyszínének kialakítása (megfelelően berendezett terem, kellemes hőmérséklet, technikai eszközök ellenőrzése, dekoráció, ásványvíz az előadónak, öltöző stb.).
- Regisztráció megszervezése.
- Vendéglátás esetén a helyszín biztosítása.
- Előadó, vendégek fogadása.
- A program levezénylése, megtartása.
- A vendég bemutatása után ismertessük a találkozók célját.
- Az esemény rögzítése, dokumentálása (a GDPR elvek mentén).
- A program lezárása (a beszélgetést vezető vagy a szervező a találkozó végén megköszöni a vendégek részvételét, összegzi a beszélgetés eredményeit és felhívja a közönség figyelmét hasonló alkalmakra).
- A vendégek távoztása, búcsúztatása.
- Összepakolás.

Utómunkálatok

- A program értékelése.
- Pénzügyi elszámolás.
- Köszönőlevelek.
- Sajtófigyelés.
- Dokumentációval kapcsolatos tennivalók.
- Fényképes beszámoló készítése és eljuttatása az érintetteknek.

Nagyon fontos, hogy a rendezvények után szánjunk időt a program értékelésére, előremutató javaslatok, megfigyelések rögzítésére. A programról kérhetünk személyes vagy névtelen véleményt a résztvevőktől, amiből fontos következtetéseket vonhatunk le a jövőre nézve. A rendezvényt sikeresnek ítéldhetjük meg, ha a kitűzött célunkat elértük. A sikert onnan is észrevehetjük, hogy a könyvtárban a település olyan lakói is megjelentek, akik azelőtt soha, ha sikerült a könyvtár szolgáltatásait jobban megismertetnünk a lakossággal. A közösségi programok hozzájárulnak ahhoz, hogy a település lakosai közötti kapcsolatok minősége javuljon, és hogy úgy érezzék, a könyvtár színvonalas szórakozási, művelődési és kulturálódási lehetőségeket kínál a számukra.

Összességében elmondható, hogy a rendezvényszervezés korántsem egyszerű feladat, viszont érdemes vele foglalkozni, mert sok örömet, új közösségi élményeket és nem utolsósorban új olvasókat hozhat a könyvtár számára. Mielőtt újabb rendezvénybe fognánk, ne feledkezzünk el megállni egy pillanatra és megünnepelni a sikeres programunkat!

A könyvtári rendezvények szervezéséhez új ötleteket és segítséget nyújthat az a 90 mintaprogram, amelyet „Az én könyvtáram” projekt keretében válogattak és fejlesztettek ki az elmúlt év során. A mintaprogramok részletes forgatókönyvei a www.azenkonyvtaram.hu portálról letölthetőek PDF formátumban.

Mindenkinek sikeres rendezvényeket kívánunk!

A BKSZR programkérések útja

Atavaly már megismert rend szerint 2019-ben is, „A” (saját könyvtárosaink programjai), „B” (ismeretterjesztő jellegű programok) és „C” (szórakoztató műsorok) közül választhatnak a baranyai könyvtárellátásban részt vevő települések, egy évben összesen két programot.

2019-ben az éves programsoroló elemei mellett lehetőség nyílik majd arra, hogy ismertebb előadókat is meghívjon a Csorba Győző Könyvtáron keresztül a település – azonban nem szabadon választott időpontban, csakis előre meghatározott dátumon. Az ilyen programok beleszámítanak az évi két programba, amelyet a megyei könyvtár támogat; ezekről a lehetőségekről a referensek fognak tájékoztatást küldeni a második negyedévben.

A programsoroló alapján kiválasztott kérések útja a következő:

- A települési könyvtáros, vagy kapcsolattartó jelzi a kérést a bkszr@csgyk.hu e-mail címen Németh Luca és Szeifer Csaba és kollégáknak, lehetőleg a pontos műsorcím és a kívánt dátum megadásával; vagy a referens felé, aki szintén a fenti címre továbbítja a kérést. A kérésnek végző soron mindenképpen írásos formában kell beérkeznie akkor is, ha előzőleg telefonon egyeztettünk. **FONTOS:** Kérjük, hogy ne az előadókon keresztül juttassátok el hozzánk a megbeszélte időpontot!
- A beérkezett programkérés alapján a szervezők 1-2 napon belül felveszik a kapcsolatot az előadókkal, illetve ellenőrzik, hogy a megfelelő kategóriába tartozik-e a program.

Az előadó megkapja a települési könyvtáros/kapcsolattartó elérhetőségét.

- Az előadó, amennyiben megfelelő a kért dátum, felkeresi a települést a részletek egyeztetése céljából (pontos kezdési időpont és cím, szükségesek-e előkészületek, résztvevők életkora, létszáma, speciális igények egyeztetése).
- A program közeledtével mindenképpen javasolt többször egyeztetni az előadóval, kölcsönösen keresve egymást (a program előtt kb. egy héttel, egy nappal, illetve az adott napon is, hogy ne csúszhasson be kommunikációs hiba).
- Amennyiben a program dátumában változás történik, azt mindenképpen szükséges jelezni a bkszr@csgyk.hu címen! A program előtt két héttel a részletek már nem módosíthatók, mivel ekkorra már elkészültek a szerződések.
- A program napján az előadó 2 példányban viszi magával teljesítésigazolást, ezt a könyvtárosnak, programfelelősnek aláírásával kell hitelesíteni.
- A program után mihamarabb el kell készíteni a rendezvény-beszámolót, szívesen fogadjuk a szöveges értékeléseket, véleményeket.

Sikeres programokat kívánunk!

Válogatás az új előadók közül

Császár Levente – BARANYAI MÍVES MESÉK

Felnőtteknek szóló író-olvasó találkozó keretében bemutatom a megjelent mesekönyveimet, illetve beszélek arról, hogy születik meg egy helytörténeti mese.

Gruber László – ITÁLIAI VULKÁNTÚRA

Gruber László földrajz-történelem szakos tanár, geográfus, világutazó. Motiváló előadásai hatására számos diákja tanult tovább földrajzból, és sorra nyerik az országos versenyeket. Baranya megyében az itáliai útja

kapcsán hallhatunk beszámolót és érdekes előadást, amelynek témája, a pipáló Vezúv, Pompei és Herculaneum, a Solfatara-kráter, ahol a kénes gőzben sátraikat felverték. Nápolyon át irány Szicília, ahol Taorminával, a nagyszerű Alcantara-szurdokvölgygel, s Európa legmagasabb működő vulkánjával, az Etnával barátkozhatunk meg. Aztán a Lipari-szigetek kerülnek

terítékre. Liparin volt a főhadiszállás, ahonnan utazásuk során csillagtúra keretében látogatták meg további négy kisebb szárazulatot. Volcano szigete a vulkáni utóműködés paradicsoma, Salina csodálatos partvidékével és dús növényzetével vívja ki az odalátogatók figyelmét. A hangulatos Panareán csak rövid időre álltak meg, s végül az állandóan aktív Stromboli következett, ahol a hegy esti tűzijátékkal ejtette őket ámulatba.

Szabó Zsuzsa – TURKA, A TÁNCOLÓ KECSKE

Dramatikus népi játék a sokaság és Zsuzsi néni öröme. Itt van Zsuzsi néni, meg az ő táncos lábú kecskéje! Ez a kecske sosem öregszik, pedig immár nagykorú, Zsuzsi néni meg csak fiatalodik a közönség rajongásában fürdőzve. Eredeti népi játékokból (ezt hozzuk mi) és a sokaság jókedvéből (ezt hozzátok ti) kerekedik ki a mulatság. A dramatikus játékok között a kecskealakoskodás volt az egyik legnépszerűbb. Az interaktív játékot az eredeti szövegváza épített rögtönzések teszik az adott közönség számára élvezetessé. A játékhoz kézműves foglalkozás kapcsolódik – kicsi Turkák készítése.

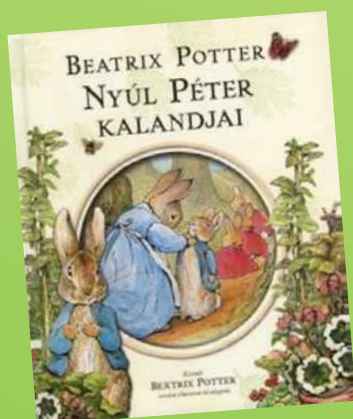
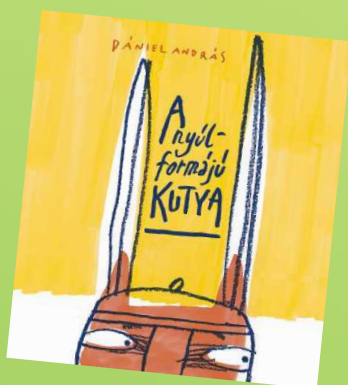
12
KÖNYV

HÚSVÉTRA KÉSZÜLVE

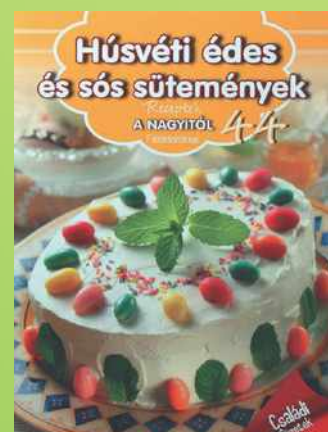
KREATÍV

MESE

ÉTELEK

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Bencsik Edit	bencsik.edit@gmail.com	+36 20/2990-644
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Ragoncsa-Bódis Anikó	ragoncsabodisaniko@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Józsa Melinda	jozsa.melinda@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Benked Anett	benked.anett@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Decsi Dóra	decsi.dora@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Papp Márton	papp.marton@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
	Szabó Péter	szabo.peter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
Beszerzés, feldolgozás, folyóirat reklamáció	Dériné Földi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Szakál Eszter	szakal.eszter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Osztályvezető	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő süni
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő
Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacsakamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelmem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

III. évfolyam 2. szám

Adatvédelem
Legyél te is könyvfaló!
Fenntarthatóság
Online könyvtári tájékoztatás

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2019. nyár

Képválogatás a megújult gyereksarkokról

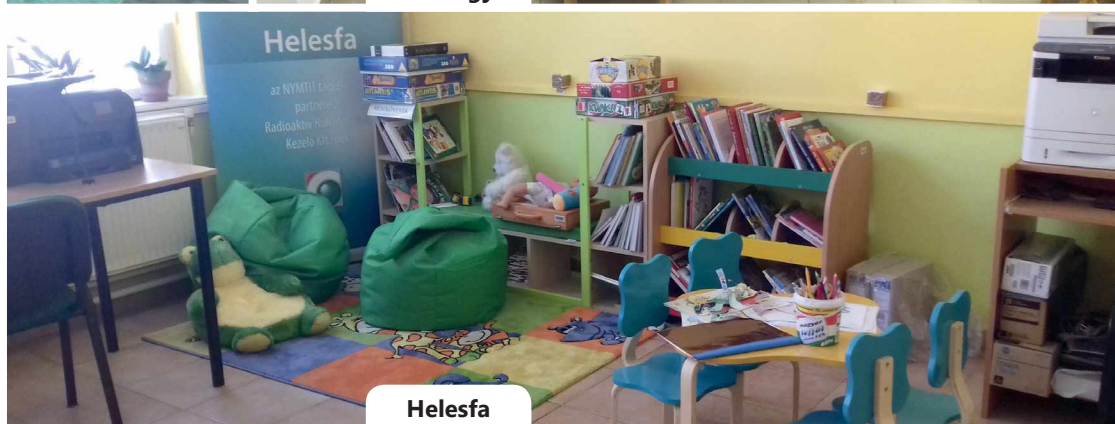
Bakóca

Hásságy

Szűr

Helesfa

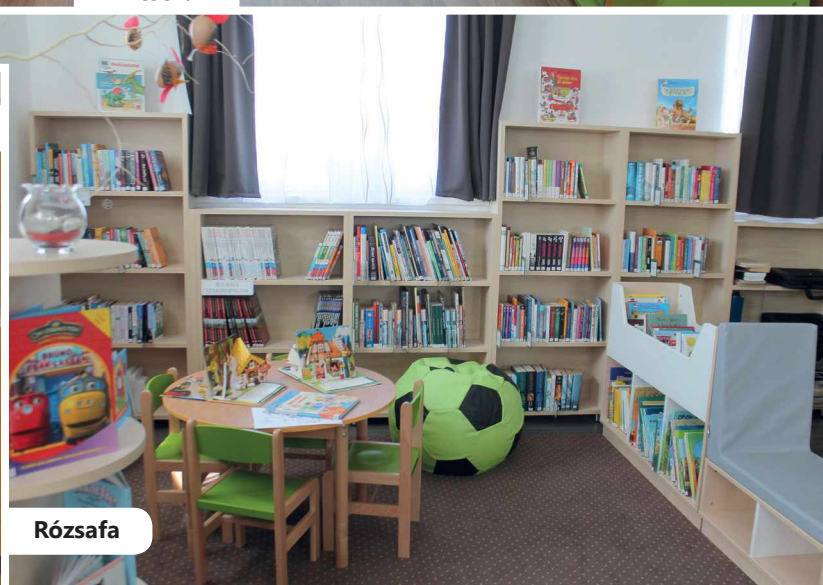
Palé

Bicsérd

Szabadszentkirály

Rózsafa

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A nyári számunkban összefoglaljuk az adatvédelemmel, adatbiztonsággal kapcsolatos tudnivalókat, új cikksorozatunk első részében megismerkedhettek pár hasznos online adatbázissal (MEK, MATARKA, EPA), amely segítségetekre lehet a könyvtári tájékoztatásnál. Egy interjú keretében megismerkedhettek Villuth Andrással, aki évek óta szerepel a Csorba Győző Könyvtár programajánlójában. A Bemutakoznak könyvtáraink rovatunkban Rózsafa megújult szolgáltatóhelyét mutatjuk be.

Újraindul a „Legyél te is könyvfaló!” nyári olvasáshívás játékunk a KSZR könyvtárak és olvasóik számára, melyen értékes nyereményeket lehet nyerni, a lebonyolításban számítunk közreműködésekre! Már most készülve az Országos Könyvtári Napokra, a tematikájához kapcsolódóan segítségül nyújtunk pár programötletet ezen időszakra.

Ősszel az Országos Könyvtári Napok nagyon aktuális témája a fenntarthatóság és környezetvédelem lesz. Ehhez kapcsolódóan kínálunk pár programötletet, könyvajánlót, illetve ÖtletBörze rovatunkban is ilyen jellegű foglalkozásokat ajánlunk.

Mindenkinek kellemes nyarat és jó pihenést kívánunk!

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilávná, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor
Megjelenik negyedévente, 300 példányban.
ISSN 2559-8767

TARTALOM

HASZNOS TUDNIVALÓK

4

Adatvédelem és adatbiztonság a könyvtárakban

5

Online könyvtári tájékoztatás I.

INTERJÚ

7

„A zene meghatározza az életemet” – interjú Villuth Andrással

FELHÍVÁS

8

Legyél te is könyvfaló

BEMUTAKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

10

A rózsafai szolgáltatóhely

11

KISSZÍNES

ÖTLETBÖRZE

12

Ötletek könyvtári foglalkozásokhoz a fenntarthatóság témakörében

FOLYÓIRAT-AJÁNLÓ

14

Gyermekek és ifjúsági folyóirat-ajánló

KÖNYVAJÁNLÓ

15

10 hasznos könyv a környezetvédelemről és a fenntarthatóságról

Adatvédelem és adatbiztonság a könyvtárakban

GDPR

Bizonyára már sokan, sok helyütt találkoztunk a GDPR hivatkozással, de ennek a négy betűnek a feloldása már nem annyira közismert. A GDPR, vagyis General Data Protection Regulation, az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete, egészen pontosan *a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről* szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete.

Fontos megjegyezni, hogy az uniós jogalkotásban a **rendelet** olyan jogforrás, amely teljes egészében **kötelező** és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban, hatályba lépése napjától. A GDPR esetében ez a nap **2018. május 25.** napja volt, ettől a dátumtól kezdve tehát hazánkban is az általános adatvédelmi rendelet égisze alatt szükséges a személyes adatok védelmét biztosítani.

Az adatvédelem gyökerei

Bár az adatkezelés – személyek számbavétele, születési adatok nyilvántartása révén – szinte egyidős az emberiséggel, maga az adatvédelem viszonylag fiatal jogterület, történeti csíráit az 1890-ben, a Harvard Law Review hasábjain megjelent, Samuel Warren és Louis Brandeis által jegyzett „The Right to Privacy” [A magánszférához való jog] című cikk megjelenéséhez szokás kötni, Európa első adatvédelmi kódexének pedig a hesseni adatvédelmi törvény [1970] tekinthető.

A **technológia robbanásszerű fejlődése**, valamint az **információs társadalom** kialakulása újabb és újabb kihívások elé állította az adatvédelem eszközrendszerét, így az elmúlt majdnem ötven évben már több, a szabályozás súlypontjait is átrendező korszakváltásról beszélhetünk. Az adatvédelem fontosságának felértékelődése ugyan szükségszerű következménye az elmúlt időszak társadalmi, gazdasági és technológiai változásainak, mégis a hétköznapiakban hajlamosak vagyunk egy újabb felesleges bürokratikus tényezőként megélni a kapcsolódó szabályozást.

Miért fontos az adatvédelem?

Ennek megválaszolásához először is tisztáznunk kell, hogy mi is az az **adatvédelem**. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) honlapján közzétett adatvédelmi szótár a következőképpen definiálja: „Az adatok kezelésével kapcsolatos törvényi szintű jogi szabályozás formája, amely az adatok valamilyen szintű, előre meghatározott csoportjára vonatkozó adatkezelés során érintett személyek jogi védelmére és a kezelés során felmerülő eljárások jogszerűségeire vonatkozik.” Az adatvédelem tehát **egyes személyek (magánszemélyek, természetes személyek) személyes adatainak a jogi védelmét jelenti**.

Szintén fontos kapcsolódó fogalom a **„személyes adat”**, amely a GDPR 4. cikk 1. pontja szerint az *azonosított vagy azonosítható természetes személyre* (akit szakkifejezéssel érintettnek hívunk) *vonatkozó bármely információ*. Ilyennek tekinthető tulajdonképpen minden, ránk vonatkozó információ (legyen az egy azonosító karaktersorozat, egy lakcím, de akár egy fénykép, hangfelvétel, vagy éppen minket jellemző tulajdonság, érdeklődési terület), amely egyértelműen kötődik (vagy fennáll a lehetősége, hogy köthető) hozzánk.

Napjainkban az interneten, elsősorban a közösségi média „unszolására”, vagy pontgyűjtő kártyák, hírlevél-feliratkozások és „ingyenes” telefonos alkalmazások kényelmi szolgáltatásainak igénybevétele érdekében nagy mennyiségű személyes adatot szolgáltatunk ki magunkról nap mint nap. Az általános adatvédelmi rendelet többek között meghatározza a személyes adatok kezelésének alapelveit, jogalapjait, az érintettek (vagyis a személyek) jogait, az adatok kezelőinek a kötelezettségeit (akár az állami, akár az üzleti szférában), illetve a jogérvényesítés lehetséges módjait, és kellően súlyos szankciókat helyez kilátásba a jogosulatlan adatkezelés eseteire.

Napjainkban az interneten, elsősorban a közösségi média „unszolására”, vagy pontgyűjtő kártyák, hírlevél-feliratkozások és „ingyenes” telefonos alkalmazások kényelmi szolgáltatásainak igénybevétele érdekében nagy mennyiségű személyes adatot szolgáltatunk ki magunkról nap mint nap. Az általános adatvédelmi rendelet többek között meghatározza a személyes adatok kezelésének alapelveit, jogalapjait, az érintettek (vagyis a személyek) jogait, az adatok kezelőinek a kötelezettségeit (akár az állami, akár az üzleti szférában), illetve a jogérvényesítés lehetséges módjait, és kellően súlyos szankciókat helyez kilátásba a jogosulatlan adatkezelés eseteire.

Védendő adatok a könyvtárban

A fenti felvezetést követően már egyértelmű, hogy a könyvtári szolgáltatások igénybevétele során is számos személyes adatot osztunk meg (mint könyvtárhasználók), illetve kezelünk (mint könyvtárosok). Ezek egy részének megadására különféle törvények köteleznek minket, jelentős részét ugyanakkor önként adjuk meg. Ez utóbbi esetben az adatkezelés jogalapja a személyes **hozzájárulásunk** lesz, amelyet megadhatunk írásban, szóban vagy akár ráutaló magatartással is. A GDPR egyik újítása, hogy alapvető szintre emelte az adatkezelők elszámoltathatóságát, amely arra ösztönzi az adatkezelőket, hogy a hozzájárulásokat dokumentálható formában kérjék be és őrizzék meg.

A klasszikus könyvtárhasználathoz kapcsolódó adatkezelésen túl személyes adatok kezelése történik a rendezvények során **készített kép- és hangfelvételek** készítése, tárolása és közzététele során, a hírlevél-szolgáltatások, a versenyek, kvízzjátékok vagy éppen tudományos kutatások lebonyolítása során is. Különösen védendő információ a kikölcsönzött könyvekre, vagy egyéb szolgáltatások igénybevitelére vonatkozó adat, hiszen ezekből számos következtetés vonható le az érintettre, amely már átvezethet a profilozás kérdéskörére, amelyről jelen cikkben terjedelmi korlátok miatt nem esik részletesebben szó.

Adatvédelem és adatbiztonság

Az adatok jogi védelmétől fogalmilag eltérő kategória az **adatbiztonság**, amely az adatok jogosulatlan megszerzése, módosítása és tönkrététele elleni **műszaki és szervezési intézkedések és eljárások** együttes rendszerét fedi. Ezek esetében az adatkezelő **kötelessége**, hogy megfelelő informatikai biztonsági eszközökkel (pl. tűzfalakkal, kamerákkal), alkalmazásokkal (pl. vírusirtó) és eljárásokkal (pl. belső szabályzatokkal) védje az általa kezelt vagy feldolgozott adatokat. Egy esetlegesen bekövetkező adatvédelmi incidens esetén az adatkezelő kötelessége annak bizonyítása, hogy minden tőle telhetőt megtett az adatok védelme és biztonsága érdekében.

Adatvédelmi jótanácsok könyvtárosoknak

A Csorba Győző Könyvtár saját adatvédelmi szabályzatát úgy alkotta meg, hogy az a lehető legkönnyebben érthető és alkalmazható legyen mindazok számára, akik számára az intézmény szolgáltatást nyújt, figyelembe véve mind a jogszabályi előírásokat, mind pedig a könyvtárszakmai szempontokat. Javasoljuk mindenkinek, hogy törekedjen a belső szabályzatok, utasítások megismerésére, a változások nyomon követésére.

A mindennapi rutin során is igyekezzünk szem előtt tartani a személyes adatok védelmével kapcsolatos titoktartási kötelezettséget, tájékoztatást mindig csak az arra jogosultnak adjunk, a jogosultság ellenőrzéséről se felejtkezzünk el. A kezelésünkben lévő személyes információkat mindig szigorúan csak az adatkezelés céljára használjuk, az adatokat védjük a fizikai ártalmas behatásoktól is. Ha már kellő ismerettel rendelkezünk az érintettek jogait illetően, ne habozunk felvilágosítást adni erről a hozzánk fordulóknak, akár a könyvtár vonatkozó szabályzatainak, tájékoztató anyagainak segítségével. Ne feledjük, hogy a gyermekeket (18 éven aluliakat) fokozott védelem illeti meg! Rendezvényszervezés során is törekedjünk a megfelelő tájékoztatásra (meghívón, plakáton adatvédelmi tájékoztatás, jelenléti ív készítése csak indokolt esetben szükséges), és ne feledjük, hogy a fényképek készítése, közzététele szintén személyes adatok kezelését jelenti.

Számos esetben tapasztalhatjuk, hogy a szabályzatok sem adnak egzakt, könnyen alkalmazható megoldást a felmerülő élethelyzetre, ezért kétség, kérdés esetén a legbiztosabb, ha felvesszük a kapcsolatot az adatvédelmi tisztviselővel (adatvedelem@csgy.hu), aki segítséget nyújt az adatvédelmi aspektusok tisztázásában.

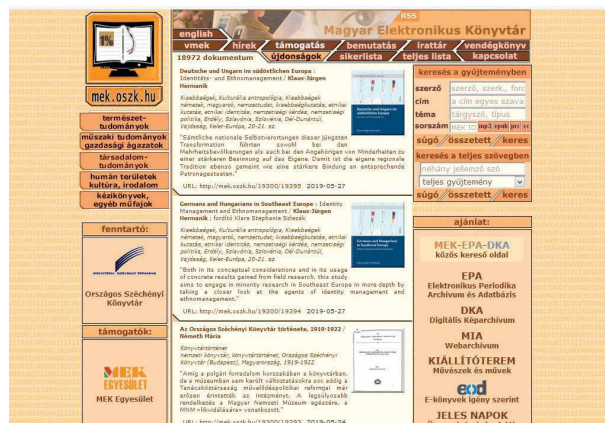
Dr. Zámbo Alexandra Erzsébet, adatvédelmi tanácsadó
Dr. Kristóf Péter, adatvédelmi tisztviselő

Online könyvtári tájékoztatás I.

A könyvtári tájékoztatás a 21. században már nem csak hagyományos katalógusokból, kézikönyvekből történik, ezt felváltja az interneten történő keresés, az elektronikus katalógusok és az online adatbázisok. Ezen eszközök használatában, megismerésében próbálunk segítséget nyújtani a cikksorozatunkkal. Az első részben bemutatjuk a Magyar Elektronikus Könyvtárat, amely az ország legrégebb óta működő internetes szolgáltatása, az Elektronikus Periodika Adatbázist és a MATARKA-t, amelyek a folyóiratok tájékoztatásában segítenek eligazodni.

Magyar Elektronikus Könyvtár <http://mek.oszk.hu/>

A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) ötlete 1994-ben született meg, webes felülete 1996-ban készült el. Az ország legrégebb óta működő ingyenes internetes szolgáltatása, amelyet az Országos Széchényi Könyvtár üzemeltet. 2019-re közel 19 ezer letölthető teljes szövegű e-dokumentumot tartalmaz. Gyűjtőköreben csak magyar nyelvű, vagy magyar ill. közép-európai vonatkozású, tudományos, oktatási vagy kulturális célokra használható dokumentumok kapnak helyet: elsősorban szöveges művek (beleértve a hangoskönyveket is).

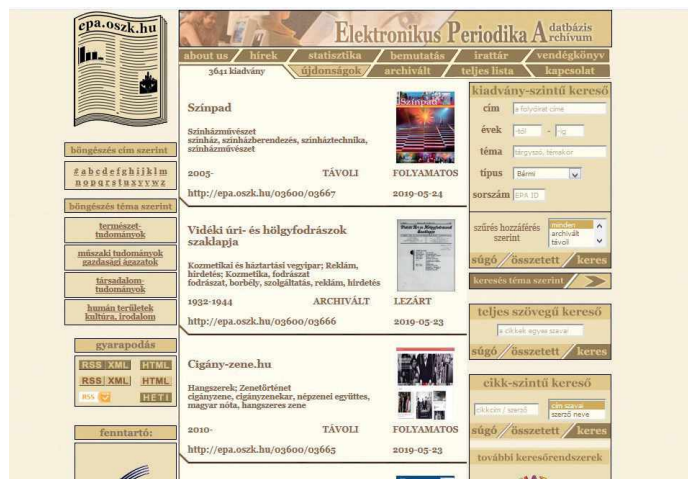

HASZNOS TUDNIVALÓK

Megtalálhatóak továbbá kisebb részben térképek és kották is. Gyűjtik még az elektronikus újságokat és folyóiratokat, valamint egyéb, könyvtári szempontból érdekes információforrások, szolgáltatások és dokumentumok címeit is. A MEK folyamatosan gyarapodik, akár különböző forrásokból önként felajánlott művekkel: érkeznek könyvek szerzőktől, kiadóktól, valamint a digitálisan már megjelent dokumentumokat is közlésteszik a szerzői jogok sérelme nélkül. Sok cikk, konferenciaanyag, oktatási anyag és bibliográfia is megtalálható az oldalon. A dokumentumok különböző formátumokban is megtekinthetők vagy tölthetők le (HTML, DOC, RTF, PDF, PRC vagy ZIP-pel csomagolt változatok). A dokumentumok szinte minden tudományterületet lefednek: természettudomány, közgazdaságtan, műszaki tudományok (ágazatok szerint), a társadalomtudományok több ágazata, humán területek, kultúra, de egy virtuális kézikönyvtárat is kínál az adatbázis a felhasználóknak. Az oldal kezdőlapján a keresőfunkcióval szerző, cím szerint kereshetünk, vagy tematikusan is böngészhetünk a gyűjteményben. Az egyszerű vagy összetett keresés mellett a teljes szövegű keresővel a gyűjteményben levő HTML és PDF formátumú dokumentumokban a szavak előfordulásaira is kereshetünk.

Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis – EPA www.epa.oszk.hu

A Magyar Elektronikus Könyvtár kezdeményezésére az Országos Széchényi Könyvtár keretében jött létre 2004-ben az Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA). Az EPA az elektronikus kiadványok szervezett, több szempontból visszakereshető katalógusa, amelyben ABC-rendben, tudományterület, illetve a kiadvány jellege szerint kereshetünk. Az interneten hozzáférhető, valamint offline módon megjelent magyar vagy magyar vonatkozású elektronikus időszaki kiadványokat is leírja. Az EPA nyitólapján elérhető a gyorskeresés funkció, mellyel a következő szempontok szerint kereshetünk: cím, évek, téma, típus, ezen felül szűkíthetjük a keresést hozzáférési szint szerint: minden, archivált, távoli és offline.

Az összetett keresésnél több paramétert állíthatunk be, ahol az index használata ajánlott, amely megjeleníti a mezőhöz tartozó listát. Ezenkívül szűkíthetjük a keresést például a periodicitásra vagy a hozzáférés lehetőségére. Ha megtaláltuk a keresett folyóiratot, akkor eljutunk annak EPA oldalára, ahol minden adatot elérhetünk, és láthatjuk az évfolyamok listáját, amelyek közül egyet kiválasztva listázhatjuk annak számait.

Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa – MATARKA <http://matarka.hu>

A MATARKA 2002 óta működik, amely a Magyarországon megjelenő tudományos és szakmai folyóiratok tartalomjegyzékeit dolgozza fel, és ezek kereshetőségét, böngészését teszi lehetővé mindenki számára ingyenesen. Az adatbázist a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum által fejlesztett és működtetett, támogatás Magyarországon megjelenő tudományos és szakmai folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshetőségét és böngészését lehetővé tevő, bárki számára

terítésmentesen elérhető országos szolgáltatás. Az adatbázis építésében több mint 50 könyvtár, 30 felelti szerkesztőség, 8 magánszemély vesz részt. Alapfunkción túl elvezet a feldolgozott folyóiratok honlapjára, hozzáférést ad ugrópontok segítségével a cikkek teljes szövegéhez, ha azok szabadon elérhetők az interneten, illetve ha nem, akkor közvetítésével a cikkek másolata megrendelhető az Országos Széchényi Könyvtárról (A rendelési feltételek itt olvashatók). A MATARKA évente majd másfél milliónyi használatot regisztrál, a feldolgozott cikkek száma több mint 2,5 millió, a folyóiratok száma 1800 felett van és a cikkek 30%-nak a teljes szövegéhez hozzá lehet férni.

Források:

Kővalfi Tamás, Mészáros Márta, Ónodi Márta: *Közgyűjteményi alapismeretek*. - Budapest: Nemzeti Tankv., 2007 – p. 96-97.

Síró Béla: *Könyvtári ismeretek, könyvtárháználat, információtechnika*. - Debrecen: Pedellus, 2007. – p. 96-101.

Mizerák Andrea
Csorba Győző Könyvtár

„A zene meghatározza az életemet” – interjú Villuth Andrással

Villuth András számos zenei formáció tagja, zenész, zenetanár. A zene kitölti a mindennapjait. A Csorba Győző Könyvtár programajánlójában évek óta szerepelnek az általa vezetett Röppentő együttes zenés-verses programjai. A zenekar vezetőjével természetesen leginkább a zenéről beszélgettünk.

Hogy jött a zene az életedbe? Van esetleg valamilyen családi indíttatás?

Az általános iskolai ballagásra kaptam az első gitárom. Sokáig azt gondoltam, hogy itt kezdődött, de ha mélyebbre ásunk, akkor kiderül, hogy édesapám és nagyapám is muzsikáltak. A zene meghatározza az életemet, már a munkámmá vált. Zenélek, tanítok, zenélek, e ritmus szerint élem a napjaimat.

Önállóan és zenekari formációban is játszol. Bemutatnád ezeket?

Az első zenekar, amelynek tagja lettem 1985-ben, a Fagyöngy együttes. Versek megzenésítésén dolgoztunk és dolgozunk időnként még ma is. Az elmúlt évtizedekben számos zenekar tagjaként dolgoztam, volt szerencsém népzenei formációhoz, jazz trióhoz, fuvola-gitár duóhoz. Fontos megemlítenem a sorban a Carnavalito együttest, amelynek alapító tagja vagyok, a csapattal dél-amerikai zenéket dolgoztunk fel 2008 és 2016 között. Az elmúlt években egy akusztikus duó tagjaként főként latin és flamenco elemekkel díszített gitárzenét játszottunk, illetve egy trió tagjaként Cseh Tamás-dalokat is feldolgoztunk már. Ha felkérnek rá és időm is engedi, önállóan is vállalkozok fellépésre. Az utóbbi időszakban a Litera-Túra Művészeti Kiadó által rendezett könyvbemutatókon veszek részt rendszeresen, hol klasszikus szólódarabbal, hol megzenésített verssel.

Fotó: Mihály László

A zene tényleg teljesen lefedi az életed. Mesélnél erről kicsit?

1997-től 2011-ig a Kolinda Zeneiskolában tanítottam, 2011-től pedig az Agócsy László Zeneiskolában dolgozom, mint gitártanár. 2007–2010 között végeztem a PTE-ÁOK-MK posztgraduális képzésén, mint zeneterapeuta. Ebben az időszakban ismertem meg a Down-szindrómás Orbán Balázst, akit gitározni tanítottam. Vele is létrehoztunk egy formációt, a Kalamajkó duót. Több mint tíz éve rendszeresen vezetek foglalkozásokat bölcsődékben, óvodákban, családi napközikben, gyermekkönyvtárakban. Ezekre a foglalkozásokra mindig új és új mondókákkal, dalocskákkal kellett készülnöm. Ezért rendszeresen keresek új verseket is, amelyek időnként megihletnek. Ez indított el bennem egy készítményt arra, hogy magam is komponáljak zenét. 2013-ban felkértek, hogy játsszunk egy gyermekműsort a Zsolnay Negyedben. Ekkor alapítottuk a „Lilla és a cimborák” nevű zenekart.

Együtteseddel, a Röppentővel a Csorba Győző Könyvtár szervezésében szinte már egész Baranyát bejártad. Miként jött a Röppentő, hogy állt össze a zenekar?

2014-ben Radnai Ágnes csatlakozott a formációhoz, s a fuvolát felváltotta a hegedű. Ekkor kapta a Röppentő nevet a zenekar, amellyel főként gyermekversek megzenésítését tűztük ki célul. Még ugyanezen év tavaszán beneveztünk a Kanizsai Kulturális Központ által szervezett XI. Kárpát-medencei „Csengey Dénes” vers-, prózamondó és énekelt vers versenyre, amelyet meg is nyertünk. A 2014 karácsonyán megjelent *Ajándékok* című albumot, amelynek hegedűszólóit Bogárdi Aliz játszotta, 2015-ben a *Röppentő*, majd 2016-ban az *Európai gyermekdalok* című CD-albumok követték.

A sok zenei munka mellett miként jut idő magadra?

A tanévben a kikapcsolódást az olvasáson kívül időnként egy-egy koncert- vagy színházlátogatás jelenti, vagy ha az idő engedi, akkor egy kirándulás, vagy túrázás a természetben. Nyáron pedig lakóautóval Olaszország, Horvátország, hegyek, tenger.

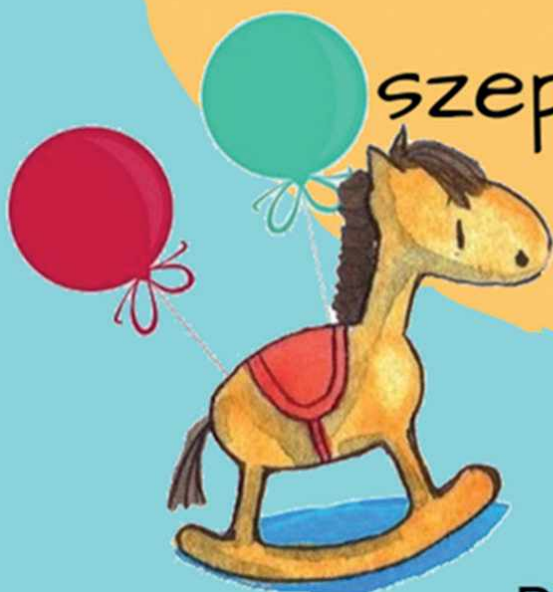
A következő időszak kapcsán milyen terveid vannak neked és a zenekarnak?

Szeretnénk az új lemezünket idén karácsonyra elkészíteni. Úgyhogy irány a stúdió!

Szeifer Csaba
Csorba Győző Könyvtár

Legyél te is könyvfaló!

NYÁRI
OLVASÁSKIHÍVÁS
2019. június 14-től
szeptember 2-ig

Részletek:

www.csgyk.hu/konyvfalo2019

Legyél te is könyvfaló! – nyári olvasáskihívás

A játék célja a közös olvasmányélmény: beszélgetsetek a könyvről, és ha nagyon tetszett, írd róla rövid könyvajánlót, ami alapján másoknak is megjöhét a kedve ahhoz, hogy elolvassa a kedvencedet! A könyvtáros segít abban, hogy megtaláld a neked tetsző könyveket, fordulj hozzá bizalommal!

A játék 2019. június 14-től szeptember 2-ig tart.

Ki vehet részt a kihívásban?

A játékot két korcsoportban hirdetjük meg: 6-10 és 11-16 éveseknek. A könyvtárosok családtagjai az egyéni versenyben nem vehetnek részt, viszont az olvasásaik beleszámítanak a települések versenyébe!

A települések versenyében csak a BKSZR szolgáltatóhelyei vesznek részt!

Az egyéni versenyben Pécs lakosai nem vesznek részt, viszont a teljes megye lakossága számára nyitott a felhívás (a városoknak is)!

Pecsetgyűjtési lehetőség:

- Beiratkozás – 1 pecsét
- Könyvtári rendezvény látogatása – 1 pecsét
- Könyvkölcsönzés – 1 pecsét
- Elolvasott könyv – 1 pecsét
- Könyvajánló írása SMS terjedelemben [160 (+/-10) karakter] – 2 pecsét
- a kategóriában 5 olvasás után jár pecsét a gyűjtőfüzet hátulján.

További szabályok:

- Ha egy könyvet besoroltál egy kategóriába, akkor az más kategóriába már nem számít bele.
- Egy vagy több kategóriában egy szerzőtől több művet is lehet olvasni.
- A honlapon ajánlott könyvek helyett a kategóriába illő más könyvet is olvashat a játékos.
- Nem lehet egy kategóriát többször teljesíteni (azaz a kategória teljesítéséért csak egyszer jár pecsét, utána érdemes további kategóriákból olvasni)

A könyvtáros feladatai:

- Regisztrálja a könyvfalókat a versenyre
- Segítséget ad a kategóriákba sorolásnál
- Egyszerű kérdésekkel ellenőrzi, hogy megtörtént az olvasás
- Vezeti a pecséteket és az olvasmánylistát a pecsetgyűjtő füzetben
- A játék végén az olvasmánylistákat, ajánlókat és pecsetgyűjtő füzeteket továbbítja a referensnek

A további részleteket, a kategóriákat és a nyereményeket lásd a www.csgyk.hu/konyvfalo2019 oldalon!

2019 Országos Könyvtári Napok tematika: „Könyvtárak az emberért – felelősség a Földért”

Ajánlónkban kiemelünk párat azon előadások közül, amelyek a BKSZR programajánló-listáján az Országos Könyvtári Napok tematikájához kapcsolódnak. Az egész évben választható programok ezen a héten különös aktualitást nyernek. Segítségképpen a napi tematikák alapján ezeket az előadásokat javasoljuk:

Szeptember 30. hétfő (1. nap): *A mese hatalma: könyvekkel a természetért*

Vadadi Adrienn: Interaktív mese (ajánló 7. oldala)
Császár Levente: Baranyai mives mesék (ajánló 17. oldala)
Dékány Ágnes bábelőadásai (ajánló 19-21. oldala)
Nyulász Péter: Helka-trilógia (ajánló 35. oldala)

Október 1. kedd (2. nap): *Négy elem: a lét meghatározói*

DDNP: Vizek világa (ajánló 23. oldala)
Simon Szilvia: Víz, tiszta víz (ajánló 41. oldala)
Varázsóra: Barátunk a nyomás – levegő (ajánló 47. oldala)
Oberon: A tűz csiholója (ajánló 60. oldala)
Mezei Attiláné: Gombák országa (ajánló 10. oldala)

Október 2. szerda (3. nap): *Klímaváltozás: mindannyiunk felelőssége*

Simon Szilvia – Lekapcsoljunk? Föld órája, klímaváltozás (ajánló 41. oldala)
Zöld-híd: autómentes nap (ajánló 49. oldala)

Október 3. csütörtök (4. nap): *Fenntartható fejlődés? A gazdasági növekedés mítosza*

Zöld-híd: kézműves foglalkozás (ajánló 49. oldala)
EccPecc: Környezettudatos műsor (ajánló 51. oldala)
DDNP: Csillagoségbolt-parkok (ajánló 22. oldala)

Október 4. péntek (5. nap): *Velünk élő természet: Az állatok világnapja*

Szabó Zsuzsa: Turka, a táncoló kecske (ajánló 43. oldala)
DDNP: Madarak vándorúton (ajánló 23. oldala)
Játszó-Tér Egyesület: lepkekészítés (ajánló 27. oldala)
Néprajzi Múzeum: Márton-napi szokások (ajánló 34. oldala)

Október 5. szombat (6. nap): *Ökonap*

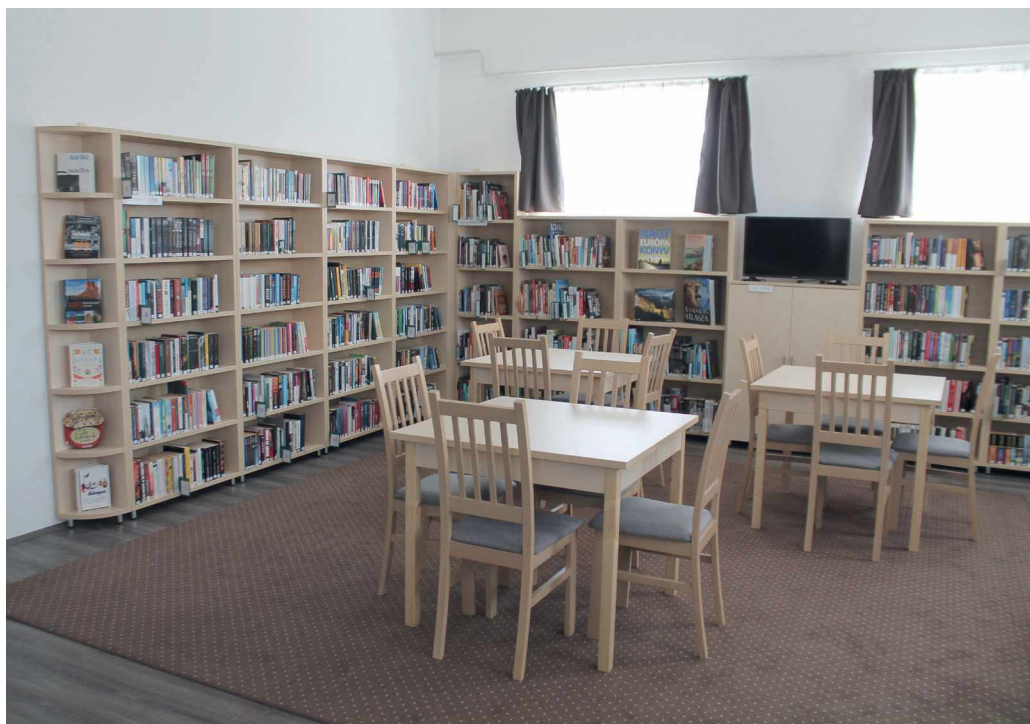
DDNP: Mindennapi természetvédelem (ajánló 23. oldala)
Neubauer Szilvia: kézműves foglalkozás újrahasznosított anyagok használatával (ajánló 30. oldala)
ÜnnepKörSzín: maszkkészítés (ajánló 67. oldala)
Zöld-híd: Öko-játszóház (ajánló 49. oldala)

Október 6. vasárnap (7. nap): *Családi nap: az összefogás napja*

Incze Zsuzsa: Csellengők (ajánló 26. oldala)
Hanga banda: népzenei koncert (ajánló 53. oldala)
Mizereg: A gyermekjáték misztériuma (ajánló 58. oldala)

A rózsafai szolgáltatóhely

Nem sok olyan kistelepülés található Baranya megyében, amely híres szülöttel és kastéllyal büszkélkedhet – a 6-os főúttól nem messze található Rózsafa azonban ilyen. Bár pontos születési helye a mai napig vitatott, a hagyományok szerint Tinódi Lantos Sebestyén 1510-ben Tinódfalván, az akkor még Rózsafához tartozó településen látta meg a napvilágot, szülőhelyét ma is Tinódi dűlőnek nevezik. 1981-ben emléktáblát avattak a tiszteletére, azóta mellszobor és dombormű is őrzi az énekmondó emlékét a településen.

1986-ban megalakult a Tinódi Lantos Sebestyén Közművelődési Egyesület, amely a mai napig aktívan részt vesz az önkormányzati ügyek segítésében és a közösségi élet fellendítésében. Rózsafa külterületén, Bodorfapusztán található a Perczel-kastély, amely 1913-ban Pilch Andor pécsi építész tervei alapján készült el, tulajdonosa a nemesi származású Dr. Perczel Tibor volt. A kastély azóta magántulajdonba került és műemlékvédelem alatt áll.

A 345 fő lakost számláló Rózsafán az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a település fejlesztésére, amelynek arculata a faluszépítési akcióknak köszönhetően egyre szebb képet mutat. Aktív közösségi média-oldalt vezetnek, amelyre folyamatosan töltenek fel tartalmat: elsősorban eseményeket, felhívásokat tesznek közzé a lakosság számára. 2019 februárjában megalakult a Rózsa Klub, amely a Tinódi Lantos Sebestyén Közművelődési Egyesület keretein belül kezdte meg működését. Szintén az idei évben, színes, színvonalas lapot indítottak *Rózsafalulap* címmel, amelyben többek között a községet érintő terveket, híreket, eseményeket, közérdekű információkat osztják meg.

A könyvtári szolgáltatóhely fejlesztését is a tavalyi évben kezdték el. Az önkormányzat megnyerte a Digitális Jólét Prog-

ram eszközbeszerzési pályázatát, amelynek során laptopokkal, tablettákkal, okostelefonokkal, projektorral és nyomtatóval bővült a könyvtár. Ezek segítségével amellett, hogy folyamatosan biztosítják az internetet az olvasók számára, Digitális Jólét Program Pontként a számítógépes ismeretekkel kapcsolatos programok szervezése is elkezdődhet.

A könyvtár helyisége teljes átalakításon esett át: kicserélték a padlót, kijavították és kifestették a falakat. Lecserélték a mennyezeti lámpákat, és dekoratív függönyöket helyeztek az ablakok elé.

2018-ban Rózsafa önkormányzata sikeres pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alaphoz is, így a könyvtári szolgáltatóhely teljesen új bútort,

valamint szőnyeget, fotelt, olvasólámpát, és a könyvtáros pedig egy számítógépet kapott. A helyiség felmérésében közreműködtek a Csorba Győző Könyvtár munkatársai. A szolgáltató intézmény a könyvtár állománya mellett gyerekbútorokkal is hozzájárult a fejlesztéshez, az új dokumentumokat pedig az önkormányzattal kötött szerződés alapján a jövőben is negyedévente szállítja. A könyvtárátadót ünnepélyes keretek között 2019. május 14-én tartották. Németh Norbert polgármester mellett Nagy Csaba országgyűlési képviselő, és Mészler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket. A helyi fiatalok műsora után átvágták a nemzeti színű szalagot, majd egy, az alkalomra berendezett helyiségben kötetlen beszélgetés kezdődött. A megújult rózsafai könyvtárba bárki ingyenesen beiratkozhat, olvashat, kölcsönözhet, internetezhet és részt vehet a könyvtár által szervezett programokon.

A könyvtáros, Szomor Nikolett hétfőn és szerdán 14:00-18:00-ig, pénteken és szombaton 13:00-19:00-ig várja az olvasókat.

*Benked Anett
Csorba Győző Könyvtár*

Könyvtári mintaprogramok – Minta könyvtári programok

Országsszerte kilencven szabadon letölthető könyvtári mintaprogram vált elérhetővé 2019-től az EFOP-3.3.3-VE-KOP/16-2016-00001 Az én könyvtáram projekt keretében.

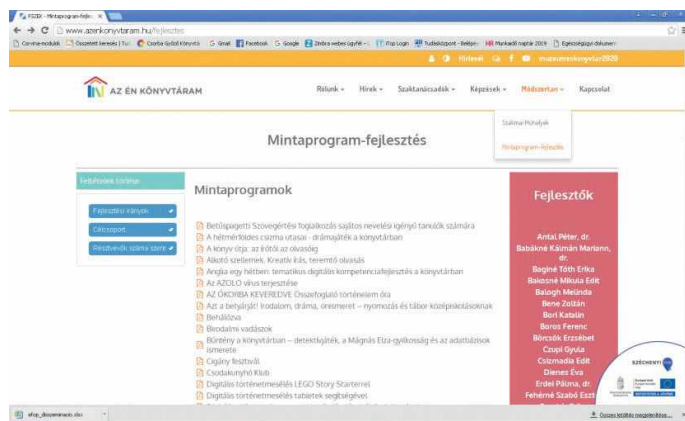
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár együttműködő partnereivel – közöttük a Csorba Győző Könyvtárral – 2017 februárjában indította Az én könyvtáram projektet. A program fejlesztési irányai között megjelenik az olvasásfejlesztés támogatása, a digitális írástudás közvetítése, a könyvtárhasználat és információkeresés fejlesztése, valamint a szövegértés támogatása, fejlesztése, különös tekintettel a digitális szövegértésre és az egyéni és közösségi tanulásra.

1. ábra - forrása: https://www.facebook.com/azenkonyvtaram/?epa=SEARCH_BOX (A letöltés ideje: 2019.05.08.)

A projekt keretében a legjobb gyakorlatok felkutatásával és integrálásával a könyvtárak, illetve a felkért szervezetek munkatársai 90, a köznevelés igényeihez igazodó képesség- és készségfejlesztő program kidolgozását végezték el. Ezek rendkívül izgalmas területekhez kapcsolódnak, mint például a világhálón elérhető digitalizált közgyűjteményi tartalmak, a robotika, a programozás, az internet biztonságos használata. Ugyanakkor az olvasás megszerettetése, népszerűsítése sem szorul háttérbe. A programok előtérbe helyezik az interaktív feladatmegoldásokat, az élménypedagógiát, a kooperáció örömeit.

A mintaprogramok ingyenesen és szabadon elérhetőek (PDF formátumban) a projekt honlapján; a <http://www.azenkonyvtaram.hu/fejlesztas> oldalon, így a könyvtárak egyes részletek (pl. 1-1 modul felhasználása) vagy a teljes leírás adaptációjával is színesíthetik szolgáltatásaikat. A programok hatására egyre több óvoda és iskolás gyermek válhat aktív könyvtár-felhasználóvá, másrészt tovább erősödhet az iskolák, az iskolai és közkönyvtárak közti szakmai kapcsolat is.¹

2. ábra - forrása: <http://www.azenkonyvtaram.hu/fejlesztas> (A letöltés ideje: 2019.05.08.)

1 Forrás: Részletek Az én könyvtáram projekt – EFOP Projektiroda által 2019. 02.27-én közreadott sajtóhírből.

„Szoltantó Szisília” – Könyvbemutató a pogányi könyvtárban

Az öt éve alakult Női Lapozó – a pogányi könyvtár olvasóklubja – a szokásos klubfoglalkozáson túl számos, sikeres programot szervezett már a Faluházban. Rendezvényeik nagy érdeklődésre tettek szert: *Ridikül és Foglajon helyet* című kiállításai mellett már a második író-olvasó találkozót szervezték meg az érdeklődők, az irodalmat szeretők részére.

Szakács Zsuzsanna hősnője Nógrádi Szofi, aki belefárad a mindennapok taposómalmába, a munkahelyén felmond és elutazik világgá. Pontosabban Európában marad, de annak távolabbi végében, Szicíliában talál saját magára. Donatella, a szállásadója pátyolgatja a lelkét, s nem engedi, hogy rosszkedve felülkerekedjen az idegen országban.

– Tanulhatnánk az olaszok életkedvéből, életszeretetéből, a család összekovácsolásából – meséli élményeit személyesen Zsuzsa, aki a Női Lapozók meghívására érkezett Pogányba

március 29-én. Az esten második könyvét mutatta be az olvasóknak.

– Nem mondanám magam írónak, ez inkább levélkönyv. *Szoltantó Szisília* címmel az olaszországi utazásom élményeit viccesen próbáltam a nagyközönség elé tárni. Ízelítőül: „... Rémült döbbenettel néztünk össze mindhárman az alsó teraszon. Most már pontosan emlékeztünk, hogy reggel hárman indultak el. Donatella, Francseszka és Nonno, akit mindenhol tolnak, ahová csak lehet. Szegény szélütött öregnek

egy perc magánya sincs, mert a családja azt hiszi, bármelyik pillanatban visszatérhet a réveteg alfa állapotból. Nnna, Nonno most a cataniai halpiacon maradt... Amikor megérkeztünk a piac bejáratához, az első, amit láttunk egy falragasz a szökőkút medencéjének falán. Rajta Nonno fotója (valami kendővel a fején-nyilván a nagy melegtől óvják), alatta felirat: Találtuk. Átvehető, és a vendéglő neve, címe, ami a piac zárása után is nyitva van. Huuuu!!!" Ajánlom a könyvet minden nőnek, aki értékeli az öniróniát, szereti a humorral és receptekkel fűszerezett olvasmányokat! Aki kedvet kap a könyv olvasásához, a helyi könyvtárban kikölcsönözheti, vagy megvásárolhatja.

Fejes Andrea

Pogány Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

ÖTLETBÖRZE

Ötletek könyvtári foglalkozásokhoz a fenntarthatóság témakörében

Ez a téma ma sokunkat foglalkoztat. A kiszámíthatatlan időjárás mindenkit megvisel, megdöbbenve nézzük az úszó szemétszigetokről és a csontsoványra fogyott jegesmedvékről készült felvételeket, de mit tudunk mi tenni ellene? Fontos, hogy a gyerekekkel kiemelten foglalkozzunk ezzel a témával, ehhez ad néhány ötletet, segítséget ez a kis összeállítás.

Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy mit jelent a környezettudatosság, és miért fontos ez nekünk!

Magyarázzuk meg a fogalmakat, mit jelent: globális felmelegedés, elsivatagosodás, fenntarthatóság, ózonréteg, ökoszisztéma, környezetszennyezés, erdőirtás, környezetbarát, újrahasznosítás stb. Egy nagy papírra írják fel a gyerekek azokat a dolgokat, gondolatokat, amelyek eszükbe jutnak e fogalmakról! Keressünk

olyan könyveket, amelyek a témához kapcsolódnak, legjobb, ha már a foglalkozás előtt összegyűjtjük őket.

Mit értünk azon, hogy meg kell mentenünk a Földet? Azt, hogy a bolygónk erőforrásai nem végtelenek és nekünk kell vigyáznunk arra, hogy még sokáig használhassuk őket. Vagyis ne pazaroljunk, mindenből csak annyit használjunk, amennyire szükségünk van; a tárgyakat sokoldalúan használjuk fel, ne dobjunk ki mindent; illetve a szelektív szemetgyűjtés révén bizonyos hulladékokat újra tudnak hasznosítani.

Hulladék vagy szemét? Beszéljünk az újrahasznosításról, a hulladékfajtákról és szelektálásukról! Gyűjtsünk ötleteket: mi mindent készíthetünk egy műanyag palackból, újságpapírból vagy konzervdobozból? Lehetőség szerint valósítsuk is meg őket! Gondoljuk végig és említsük meg a lakóhelyünkkel kapcsolatos problémákat! Mit tehetünk mi? (külön gyűjtjük a szemetet, összenyomjuk a műanyag palackot, olyan terméket vásárolunk, amin kevesebb a csomagolóanyag stb.)

Játék: kék, zöld, sárga és szürke lapokat tegyünk az asztalra, s helyezzük rájuk vagy rajzoljuk le a beleillő hulladékot. (Ehhez a feladathoz érdemes előre összeszedni a szelektálható tárgyakat.)

A víz fontosságáról: nézzük meg a gyerekekkel egy földgömbön vagy atlaszban, hogy mekkora része kék a Földnek! Hallották-e már, hogy *Kék bolygónak* is szoktuk nevezni? Miért?

Mondjuk el, hogy a bolygónk 71%-a víz, amelynek nagy része tenger, óceán, a többi édesvíz, de annak is csak egy része alkalmas emberi fogyasztásra. Próbáljuk meg modellezni, különböző méretű edényekkel érzékeltetni ezeket az arányokat. Beszéljessünk a víztakarékosságról, mi lenne, ha elfogyna a víz a Földön? Készítsünk plakátot, amely a vízkincs megóvására hívja fel a figyelmet! Tegyük javaslatokat a helyes vízfelhasználásra, mutassuk be a pazarlást, szennyezést! Mit tudunk mi tenni ezek elkerülésére? Soroljunk fel érveket-ellenérveket a csapvíz- és az ásványvízfogyasztással kapcsolatosan! (egészséges, drága, szállítani kell, hulladékot termel stb.) Készíthetünk földgolyót is: kék és zöld színes papírt tépkedjünk apró darabokra és borítsunk be velük egy papírtányért úgy, hogy a kék a tengereket, a zöld pedig a földrészeket rajzolja ki. Készíthetjük krepp-papírral is, amiből pici galacsinokat gyúrnak a gyerekek és azokat ragasztják fel.

Neked mekkora az ökológiai lábnyomod?

Mindannyian nyomot hagyunk a világban, de nem mindegy, hogy mekkorát – minél kisebb, annál jobb. Ki tudjuk számolni egy személy, egy család vagy akár egy ország ökológiai lábnyomát a fogyasztási szokások alapján: az általunk termelt hulladék mennyisége, az elfogyasztott élelmiszer (főleg hús) mennyisége, a vízfogyasztás mennyisége, a lakásunk mérete és annak energiafelhasználása, illetve a közlekedésünk során termelődött káros anyagok mennyisége alapján. (Számítás: www.kothalo.hu/labnyom/)

Zöld élet: nem mindegy, hogy mi milyen hatással vagyunk a környezetünkre mindennapi életünk során. Vajon unalmasabb lenne-e az életünk, ha zöld életet élnénk? Sok ember már fenntartható életmódot folytat, ami olykor lemondásokkal is jár, de javít az életminőségen. Pl. speciális házakban laknak, amelyeket természetes vagy újrahasznosított anyagokból építenek, megújuló energiákat használnak, maguk termelik a zöldségeket, autóval csak szükség esetén járnak, inkább bicikliznek vagy gyalogolnak, bevásárláshoz vászonszatyrot használnak, nem fogadják el a műanyagzacskókat. A gyerekek megtervezhetik saját ökoházukat, melynek során elmesélik, mit tudnak mindebből megvalósítani mindennapjaik során, és miken kellene még változtatniuk.

Mozgásos játék a különböző energiák felsorolásával: a gyerekek körbejárnak és vezényszavakra bizonyos mozdulatokat végeznek, amelyeket előre megbeszélünk; szél – malomkörzés, víz – ugrálnak, fa – nyújtózkodnak, Föld – megérintik a talajt, Nap – felfelé néznek.

Gyakran találkozhatunk már az öko szócskával, amely arra utal, hogy egy adott tevékenységet olyan módon végezzük, amellyel igyekeznek a legnagyobb mértékben tiszteletben tartani az élővilágot, minél kisebb kárt okozva benne. Így van már ökopiac,

ökogazdálkodás, ökoturizmus, ökoiskola, ökováros is. Nézzük meg, mit jelentenek a különböző öko logók/szimbólumok, amelyekkel különböző termékeken találkozunk!

Gyűjtsünk össze különböző csomagolásokat és termékeket, és beszéljük meg, hogy melyik környezetbarát és melyik nem. A gyerekek pakolják be egy kosárba a környezetbarát termékeket.

Említsük meg a természetvédelemmel kapcsolatos jeles napokat, beszéljessünk ezek jelentőségéről! (a víz világnapja: március 22., a Föld napja: április 22., madarak és fák napja: május 10.)

Miért lett olyan fontos témánk a méhek pusztulása vagy a fecskék fogyatkozása?

A foglalkozáshoz szükséges eszközök: olyan tárgyak, termékek, amelyekkel szemléltetni tudjuk az újrahasznosítást, szelektálást (PET palack, újságpapír, tojástartó, konzervdoboz, műanyag szatyor, mosószeres flakonok stb.), színes papírok, nagyméretű papír (csomagoló vagy A3-as), színes ceruzák, festék, ragasztó, papírtányér, kosár vagy vászonszatyor. Egy-egy témát hasznos részletesen körbejárni és több alkalomra tervezni: amikor csak a vízzel, csak a hulladékkal, csak a közlekedéssel vagy éppen az állatokkal foglalkozunk. Ezzel is hangsúlyozni tudjuk, hogy egyik a másikkal összefügg és mind egyaránt fontos.

A felkészüléshez segítséget nyújt könyvajánlónk is, valamint a bkszr.csgyk.hu oldalon található további ötletek.

Források: Susan Meredith: Miért és hogyan óvjuk Földünket? –

Kisújszállás: Pannon-Literatúra, cop. 2008;

Núria Rocca: Környezetünk 3 óra. – Budapest: Scolar, cop. 2007; zoldito.blog.hu

Kárpáti Szilvina – Csorba Győző Könyvtár

FOLYÓIRAT-AJÁNLÓ

GYEREK ÉS IFJÚSÁGI FOLYÓIRAT-AJÁNLÓ

Irodalmi:

- * **Cimbora** szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat, 10-15 éveseknek
- * **Csodaceruza** irodalmi és művészeti folyóirat gyerekeknek
- * **Mikkamakka** irodalmi, kulturális és ismeretterjesztő folyóirat kisiskolásoknak
- * **Szitakötő** irodalmi, művészeti folyóirat

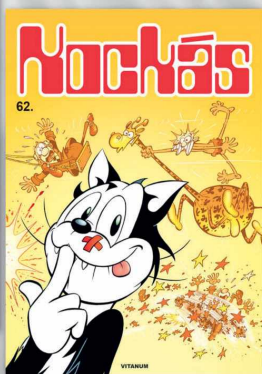
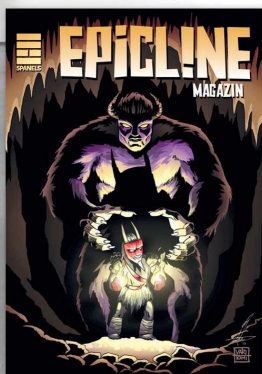
Ismeretterjesztő:

- * **Állatvilág** ismeretterjesztő magazin, sok érdekes információval az állatokról
- * **Tudorka** szórakoztató sulimagazin, harmadikosoknak/negyedikeseknek
- * **Tücsök** ismeretterjesztő folyóirat a „kíváncsi gyerekeknek”

Tini / Ifjúsági magazinok:

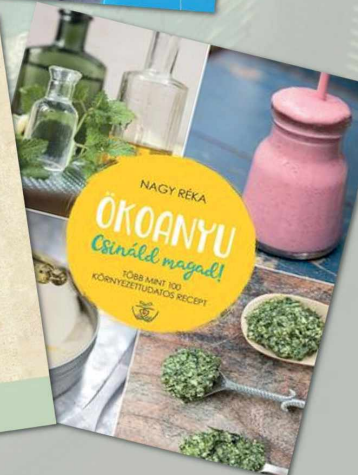
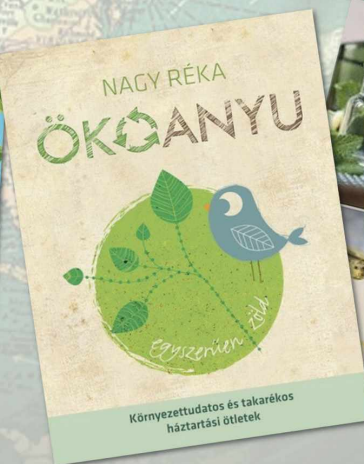
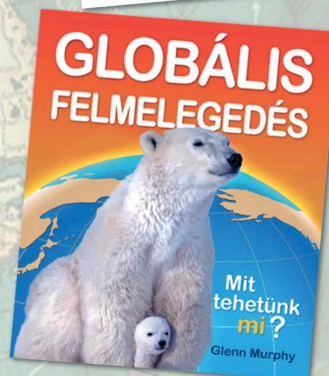
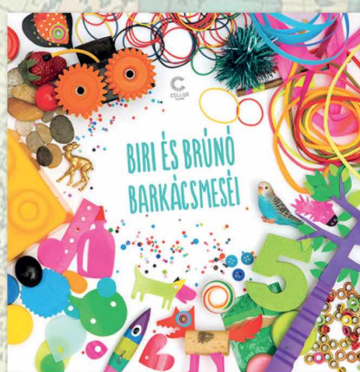
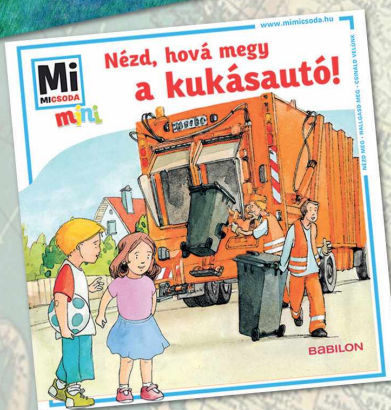
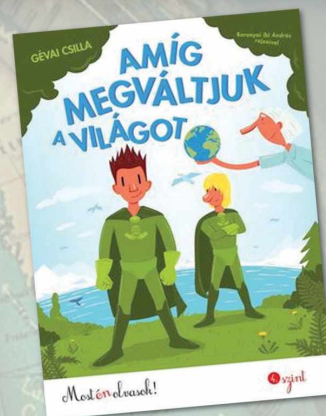
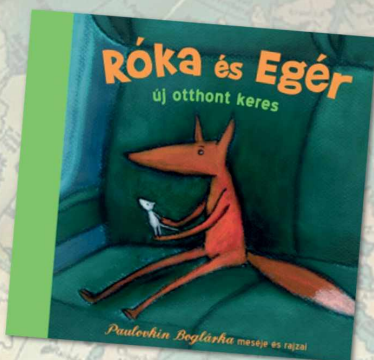
- * **TopModel** kreatív magazin 10-14 éveseknek
- * **Lissy** a lovak szerelmeseinek
- * **Lájk magazin** #divat #hobby #természet #kreatív #sport #mentálhigiéné #ezoterika

Képregények, játékmagazinok:

10

HASZNOS KÖNYV a környezetvédelemről és a fenntarthatóságról

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Bencsik Edit	bencsik.edit@gmail.com	+36 20/2990-644
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Bódis Anikó	ragoncsabodisaniko@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Józsa Melinda	jozsa.melinda@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Benked Anett	benked.anett@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Decsi Dóra	decsi.dora@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Papp Márton	papp.marton@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
	Szabó Péter	szabo.peter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
Beszerzés, feldolgozás, folyóirat reklamáció	Dériné Földi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Szakál Eszter	szakal.eszter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Osztályvezető	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál

A hazudós egér
A hetvenkedő süni
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő

Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda

Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér

Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

III. évfolyam 3. szám

**Országos Könyvtári Napok
Új FilmPakk füzetek
Gyermekirodalmi adatbázis
Velünk élő néphagyományok**

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2019. ősz

Pillanatképek a könyvtárbuszok szolgáltatásaiból

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A most megjelenő őszi számunkban beszámolunk arról, hogy a FilmPakk szolgáltatás újabb 8 füzettel gazdagodott, amelyek segítséget nyújtanak a filmek feldolgozásában, illetve a hamarosan elérhető Helytörténeti Gyűjtemény Baranyai Digitár honlapja kerül bemutatásra. Szeptember 30-án kezdődik az Országos Könyvtári Napok, a Felhívások rovatban a programsorozat tematikáját olvashatjátok, ezen kívül a hagyományosan megrendezésre kerülő megyei szakmai napra invitálunk Titeket, amely Beremenden kerül megrendezésre. Felhívjuk a figyelmeteket egy országos kezdeményezésre, az Ültess fát, olvass alatta könyvet! programra, amelyet a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár indított el. A Bemutakoznak könyvtáraink rovatban Kisasszonyfa település szolgáltatóhelyét ismerhetitek meg. Egy interjú keretében Burján István főmuzeológus a Néprajzi Múzeum programjaiba enged betekintést. Az ÖtletBörze rovatban segítséget nyújtunk egy könyvtárhasználati foglalkozás levezetéséhez. A Hasznos tudnivalókban a gyermekirodalmi adatbázis történetét és használatát mutatjuk be és végül a Könyvajánlónkban filmadaptációkból válogattunk.

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilávná, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor
Megjelenik negyedévente, 300 példányban.
ISSN 2559-8767

TARTALOM

SZOLGÁLTATÁS

4

Újabb füzetekkel bővültek a FilmPakkok

5

A virtuális Baranya felépítése: a Helyismereti Gyűjtemény mint digitális tartalomszolgáltató

FELHÍVÁS

6

Országos Könyvtári Napok

8

Játék

INTERJÚ

9

Velünk élő néphagyományok

BEMUTAKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

10

Kisasszonyfa szolgáltatóhely

11

HELYI ÉRTÉK

12

KISSZÍNES

ÖTLETBÖRZE

13

Könyvtárhasználati foglalkozás gyerekeknek

HASZNOS TUDNIVALÓK

14

Gyermekirodalmi adatbázis

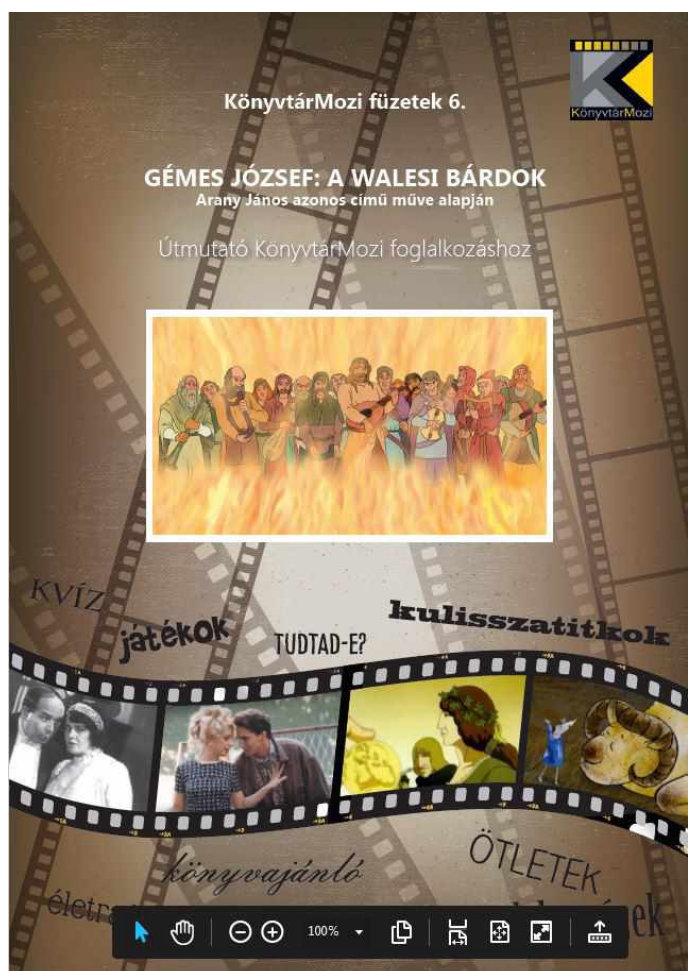
KÖNYVAJÁNLÓ

15

Filmadaptációk

Újabb füzetekkel bővültek a FilmPakkok

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően könyvtárunk újabb KönyvtárMozi füzeteket készített el könyvtárosok és pedagógusok számára.

3. *A hetvenkedő sün* – célcsoport: óvodások
4. *Szörnyeteg Lajos jaj de álmos* – célcsoport: alsósok, 3-4. osztályosok, Szerkesztő: Kárpáti Szilvina
5. *Szindbád* – célcsoport: középiskolás korosztály és felnőtt, nyugdíjas korosztály
6. *Szegénylegények* – célcsoport: felnőtt, nyugdíjas korosztály, Szerkesztő: Mizerák Andrea
7. *Rokonok* – célcsoport: felnőtt, nyugdíjas korosztály
8. *Régi idők focija* – célcsoport: felnőtt, nyugdíjas korosztály, Szerkesztő: Márkus István

A foglalkoztató füzetekkel tartott programok célja túlmutatva a „mozi-élményen”, a mese és az olvasás megszerettetése, élményszerű tapasztalatokon alapuló tanuláson keresztül. A foglalkozások során a gyerekek különböző készségei, képességei fejlődnek; kiemelten a kommunikáció, szövegértés, szövegalkotás, ritmusérzék, asszociációs készségek, érzelmi intelligencia. A füzetek a felnőttek számára is biztosíthatják a kötetlen, mégis vezetett beszélgetésekhez a szükséges tudást, új ismereteket nyújthatnak, s segíthetnek a film értelmezésében szórakoztató feladatok által.

Továbbra is jó szívvel ajánljuk a már meglévő és új füzeteket és pakkokat a szolgáltatóhelyek és a nyilvános könyvtárak számára. Az oktatási segédletként is használható pakkok terveink szerint TémaTéka néven az ősztől Pécs nevelési-oktatási intézményei számára is elérhetővé válnak.

További információ: <http://filmpakk.csgyk.hu/>

Pajor Zsófia
Csorba Győző Könyvtár

2017-ben kezdtük el a KönyvtárMozi foglalkozásokhoz ajánlott segédletek kidolgozását, amelyeket az alábbi nyolc animációs- és játékfilmre épülő témával szeretnénk tovább gazdagítani. A témaválasztásnál fontos szempont volt számunkra, hogy minden korosztálynak kínáljunk foglalkoztató füzetet, illetve hogy az adott műhöz a megfelelő számú dokumentumot is biztosítani tudjuk, amelyet a foglalkozások alkalmával igénybe vehetnek a szolgáltatóhelyek. A foglalkoztató füzetek mellé társított dokumentumok segítséget nyújthatnak az egyes témákban való komolyabb elmélyülésre, adaptáció esetében az adott mű kikölcsönzéséhez, elolvasásához is kedvet adhatnak.

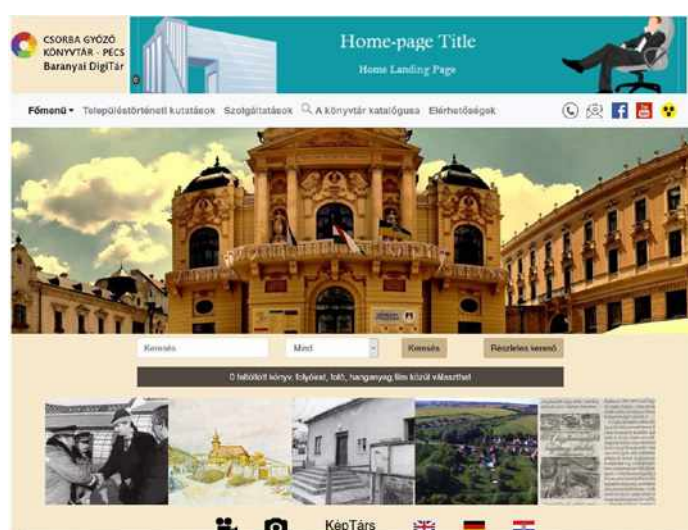
A füzeteket az alábbi témákra dolgoztuk ki:

1. *A walesi bárdok* – célcsoport: felsősök, 6. osztályosok
2. *Mesék Mátyás királyról* – célcsoport: alsósok, 3-4. osztályosok, Szerkesztő: Pajor Zsófia

A virtuális Baranya felépítése: a Helyismereti Gyűjtemény mint digitális tartalomszolgáltató

A Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjteményében majd két évtizedes hagyománya van a helytörténeti dokumentumok digitalizálásának. A Baranya megyével kapcsolatos kulturális értékek gyűjtése és megőrzése azonban sokkal régebben, az 1960-as évek közepén indult a Könyvtárban.

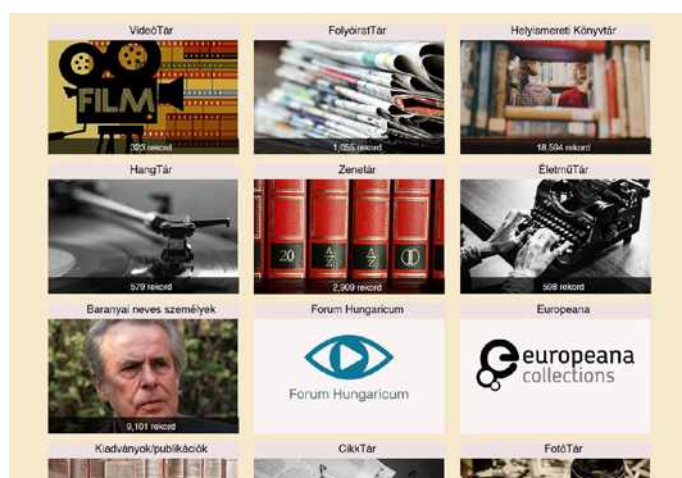

A Gyűjtemény 1989 óta végzi önálló szervezeti egységként e nemes és korszakokon átívelő tevékenységét. Mára közel 18.000 kötetnyi könyvvel, 10.000 kötetnyi folyóirattal, 25.000 fotóval és képslappal, valamint számtalan egyéb forrástípussal várjuk a megye története iránt érdeklődő olvasóinkat, Pécssett a Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont első emeletén.

A digitalizálás kezdetei igen szerényen indultak. 2000-ben vette az intézmény az első digitális mikrofilmszkennert, majd nem sokra rá egy A3-as méretű lapszkennert. Eleinte csupán a meglévő helyi folyóirat-állományunk mikrofilmtekerceit „digitalizáltuk” – CD-kre – külső munkaerő segítségével. 2007. július 13-a mérföldkö volt az életünkben, mert e naptól fogva a helyismereti munka egyik fő tartópillérét képező sajtófigyelésünk immár az interneten is bárki számára elérhetővé vált! Ma már több, mint 16.000 országos sajtótermék helyi vonatkozású újságcikke között tallózhat az olvasó. A következő lépcsőfokot a technikai fejlesztés jelentette számunkra. 2010 őszén beköltöztünk új helyünkre, a már említett Tudásközpontba, s ezzel együtt a rendelkezésünkre álló eszközök mennyisége és minősége – új mikrofilmszen-

ner, A3-as síkgyas lapszkennerek, VHS/DVD combo felvevők, Zeuschel A2-es dokumentumszkennerek – is megnövekedett. 2013 januárjától a Gyűjtemény 3 db belső terminálon szolgáltatta az időközben igencsak felszaporodott digitális dokumentumait. Ehhez a háttérrel ma egy 94 terabyte hasznos tárhely-kapacitású NAS szolgáltatja, ami mára már több, mint 50 terabyte-nyi digitalizált dokumentumot tárol. A folyamatos digitalizálás és a közkinccsé tétel követelménye megkívánja, hogy a Csorba Győző Könyvtár a létrejött – és folyamatosan termelődő – digitális dokumentumvagyont modern, 21. századi formában közvetítse – a szerzői jog figyelembe vételével – a nyilvánosság felé. Ez az új platform a **Baranyai DigiTár (www.baranyaidigital.hu)**, amelynek lényege, hogy a Helyismereti Gyűjtemény minden digitalizált és digitális dokumentuma egy felületen lesz elérhető és kereshető. Terveink szerint a Baranyai DigiTár egy külön felületen – KépTárs – keresztül lehetőséget fog biztosítani bárki számára, hogy feltölthessen bármilyen a birtokában lévő helyi tartalmú fényképet vagy videofelvételt. Az így beérkezett felajánlások előzetes szűrés és feltárás után helyet kaphatnak a DigiTárban.

Pap Dávid
Csorba Győző Könyvtár

„Könyvtárak az emberért – felelősség a Földért”

Az Országos Könyvtári Napok idei mottója: „Könyvtárak az emberért – felelősség a Földért” (2019. szeptember 30. – október 6.)
Az országos lebonyolítású program szervezői az alábbi tematikát javasolják erre a hétre.

Szeptember 30. hétfő (1. nap):

A mese hatalma: könyvekkel a természetért

Foglalkozások gyermekeknek (és gyermekes szülőknek) a természeti környezetünk Mesedélelőtt, mesedélután: a Földről, állatokról, növényekről (mesejáték, bábjáték, bábszínház, papírszínház)

Október 1. kedd (2. nap):

Négy elem: a lét meghatározói

Föld – „Porból lettünk” - kapcsolat a csillagokkal.
Régészet, fazekasság, csillagászat. (növények, természetes kertművelés, vegyszermentesség, változó tájak)
Víz – az örök körforgás: (víztakarékosság, víz élettani hatása, vízfogyasztás előnyei a cukrozott és édesítőszeres italokkal szemben, vízi sportok, hajózás, búvárkodás)
Öntözés (pl. UNESCO-programok a sivatag visszahódítására), folyószabályozás a múltban és ma.
Levegő – Mit tegyünk az élhető városért? (atmoszféra, hogyan közlekedjünk, fenntartható egészséges levegő, Föld tüdeje az (eső)erdők, faültetési akció, légtüti betegségek (aszma) és a szennyezett levegő kapcsolata, dohányzás, szmog)
Tűz – Az éltető Nap. Művészetek: tánc, tűzzománc, üvegfújás.

Október 2. szerda (3. nap):

Klímaváltozás: mindannyiunk felelőssége

Tegyünk a globális felmelegedés ellen!
Hazai klímakutatás: előadások, vélemények pro és kontra.
Vegyetek kezetekbe könyvet! Technikamentes nap kihívás: kapcsoljátok ki a rádiót, a TV-t, a számítógépet és a mobiltelefont!
Csökkentsd a biológiai lábnyomod! Tudatos vásárlás, újrahasznosított termékek, szelektív gyűjtés, saját újrahasznosítás, pazarlás csökkentése, kölcsönzés.

Október 3. csütörtök (4. nap):

Fenntartható fejlődés? A gazdasági növekedés mítosza

Előadások, prezentációk: új gazdaságkutatási eredmények.
Fenntartható Föld: túlnépesedés, élelmiszerhiány, vízhiány.
A témával kapcsolatos előadások, kiállítások, könyvbemutatók, filmvetítések, beszélgetések.
Alternatív energiahordozók, megújuló energiaforrások és felhasználásuk.

A távoli jövő lehetőségei (Elon Musk, Tesla, SpaceX, Mars)

Táplálkozás: helyi piac.

Környezetbarát kert, komposztálás.

Október 4. péntek (5. nap):

Velünk élő természet: Az állatok világnapja

Vörös Könyv: Veszélyeztetett állatfajok
Jelentés az Antarktiszról.
Assisi Szent Ferenc nyomában.
Magyar természetfilmezés, magyar természetfotós sikerek.
A felelősségteljes állattartás.
Házi kedvencek egykor és napjainkban.
Kabalaállatok a könyvtárban és a könyvtáron kívül
Állatos gyűjtemények (plüss, fotó, képeslap, bélyeg stb.)
Madárbarát kert.
Állatok az emberért (vakvezetők).

Október 5. szombat (6. nap): Ökonap

Családi vetélkedő, hogyan tud a család egészségesebben, takarékosabban, kevesebb szemetet termelve élni.
Környezetvédő megoldások: szennyezéscsökkentés, tömegközlekedés, kerékpározás, energiatakarékos berendezések, tudatos vásárlás, újrahasznosítás, kölcsönzés, vegyél használtat, spórolás.

Október 6. vasárnap (7. nap):

Családi nap: az összefogás napja

Kapcsolódás az egyházakhoz, felekezetekhez: Ferenc pápa enciklikája kapcsán.
Könyvajánlás közösségek számára, együttműködve a lelkészekkel, papokkal (templomi könyvajánló).
Légy a természet része: sport, túra, kerékpározás.
Családi túrák szervezése: fedezd fel az őszi csodáit: természeti érdekességek, termények, őszi fák, parkok.
Elődeink együttélése a természettel? Néprajzi kirándulás a múltban. Előadások, beszélgetések.
Családi játszótér.

BARANYA MEGYEI KÖNYVTÁROSOK TALÁLKOZÓJA

"KÖNYVTÁRAK AZ EMBERÉRT -
FELELŐSÉG A FÖLDÉRT"

Időpont: 2019. október 1. 10.00–16.00 óra

Helyszín: Beremend, Rendezvényterem
Beremend, Petőfi u. 7.

09.30–10.00 | Regisztráció

10.00 | Köszöntők

Theisz Ferenc, Beremend polgármestere

Benedek Sándor, a beremendi Közművelődési és Iskolai Könyvtár vezetője

Miszler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatója

Előadások

10.10–10.45 | Miért fontos a közösségek újrafelfedezése az ökológiai válság leküzdéséhez?

Pestovics Ágnes környezeti nevelő, a Kisközösségi Program munkatársa

10.45–11.15 | A kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár zöld útja műemléki környezetben – Az IFLA Zöld Könyvtár Díj 2019. évi kiemelt díjazott projektje

Kállainé Vereb Mária igazgató, *Czibolya Szilvia* könyvtáros, Petőfi Sándor Városi Könyvtár, Kiskunfélegyháza

11.15–11.35 | Zöld létünk titkai

Steinerbrunner Győzőné igazgató, József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény

11.35–11.55 | Zöld könyvtári törekvések a Pécsi Tudományegyetem könyvtári hálózatában

Nagyné Simon Csilla könyvtáros, Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

11.55–12.10 | A Legyél te is Könyvfaló nyári könyves kihívás ünnepélyes díjátadója

12.30–13.30 | Ebéd – Konyha és Étterem (Petőfi u. 7.)

14.00–16.00 | A Megbékélés Kápolna, a Kovácsműhely és az Iskolatörténeti kiállítás megtekintése. Látogatás az ország legdélebbi pontjára.

16.00 | Visszautazás Pécsre

**CSORBA GYŐZŐ
KÖNYVTÁR**
Pécs, Universitas u. 2/A | +36 72 501-690
csgyk.hu | facebook.com/baralib

osszefogas.kjmk.hu

nka
Nemzeti Kulturális Alap

„Tájékoztatjuk arról, hogy a rendezvényen kép- és hangfelvétel készül. A rendezvényen történő részvétellel Ön hozzájárul ahhoz, hogy a Csorba Győző Könyvtár, mint adatkezelő az esemény dokumentálása és a Könyvtár programjainak népszerűsítése érdekében a résztvevőkről felvételeket készítsen, és azokat esetlegesen honlapján, illetőleg az esemény Facebook oldalán közzé tegye. A Könyvtár részletes adatkezelési irányelveiről a www.csgyk.hu/letoltheto-dokumentumok/ linken tájékozódhat. Amennyiben a személyes adatok kezelésével kapcsolatosan további kérdése merül fel, illetőleg szeretné kérni az Önről készült felvételek törölését, kérjük, vegye fel velünk a kapcsolatot az adatvedelem@csgyk.hu e-mail címen.”

Ültess fát, olvass alatta könyvet!

Az „Ültess fát, olvass alatta könyvet!” elnevezésű akciót a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár hívta életre. A könyvtár e kezdeményezéssel hívja fel a figyelmet a klímaváltozásra és a környezettudatosság fontosságára. Az országos faültetési akcióba minél több könyvtár csatlakozását várják.

A szervezők javasolják, hogy a faültetés köré programokat vagy előadásokat is szervezzenek a helyi könyvtárak. A Csorba Győző Könyvtár is buzdítja a baranyai könyvtárellátás településeit, hogy aktívan vegyenek részt a kezdeményezésben, akár helyi összefogással, támogatással, civil szervezetek bevonásával csatlakozzanak. Közös cél, hogy minél több „könyvtárfa” legyen az országban!

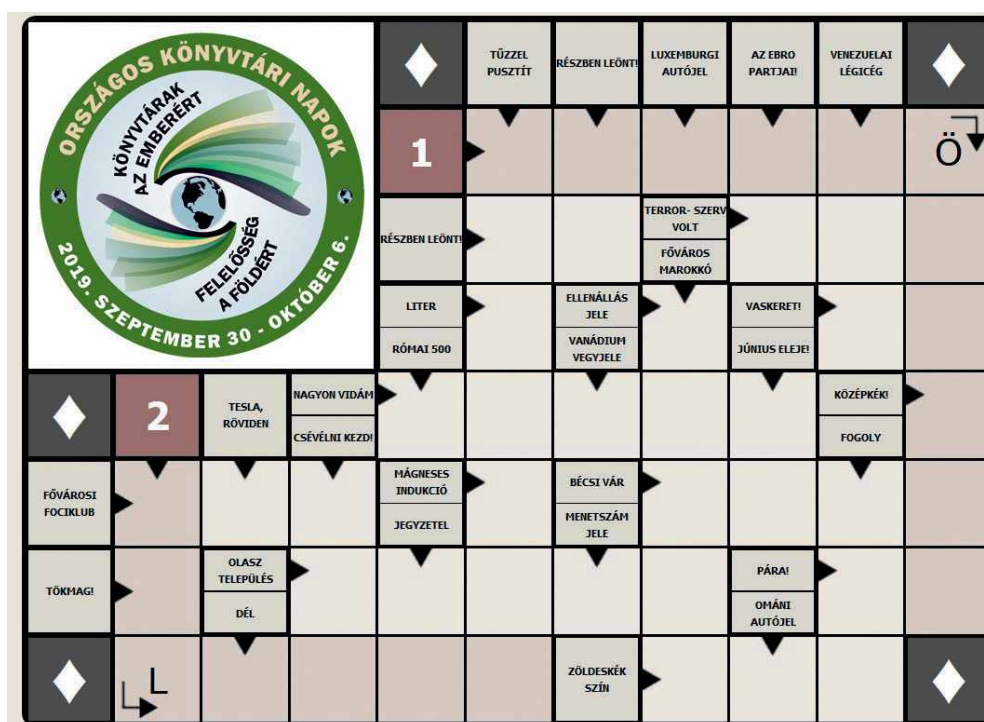
Időpontja: 2019. szeptember 30. – október 6. (kapcsolódva és egyetértve az Országos Könyvtári Napok témájával) Az akcióhoz egy űrlappal lehet csatlakozni, amely elérhető a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár facebook oldalán, illetve a kovikonyvtar.hu oldalon.

A program e-mail címe: ultessfat.konyvtar@gmail.com

Az akció facebook-eseményében további információk is találhatóak.

JÁTÉK

Az Országos Könyvtári Napok alkalmából játékra hívjuk a KSZR településeken dolgozó könyvtárosokat. A helyes megfejtők között Szentesi Éva *Hamvaiból* című dedikált könyvét sorsoljuk ki. A megfejtéseket a mizerak.andrea@csgyk.hu e-mail címre várjuk 2019. október 10-ig. Sorsolás 2019. október 12-én, a nyertest e-mailben értesítjük.

Velünk élő néphagyományok - interjú Burján István

Burján István, a Néprajzi Múzeum osztályvezető főmuzeológusa már harmadik éve járja a megyét interaktív, az aktuális naptári ünnepekhez kapcsolódó foglalkozásaival.

Miből áll egy foglalkozás, milyen eszközökkel dolgozol?

Rendszeresen a megyei programajánlathoz hasonló, interaktív foglalkozást tartunk Pécsen is a múzeumban, ilyenkor nemcsak a múzeumi tárlat darabjait, hanem a raktáron lévő tárgyakat is a közönség, a gyerekek kezébe adjuk és megszólaltatjuk, nem zeneszerszámként, hanem erről a tárgyról mesélünk, és felidézzük, hogy mit tudnak róla akár az idősek, és mit mondhat a gyerekeknek, például mivel játszottak a nagyszüleik. Textilművesek is jönnek, akik ezzel szeretnének foglalkozni és tanulmányozzák az öltésmintákat. Olyan különleges baranyai tárgyakat nézünk meg, amiket kevésbé ismernek: csalikancsókat, vízfordórudat, csörgőkorsót, főköttöket. Vidéken a jeles napokhoz kötődő hagyományokat és népszokásokat meséljük el játékos formában. A településeken még élnek ezeket a hagyományokat, de más élmény, amikor egy foglalkozásvezető irányítva előadja nekik, és mindenki magára ismerhet. Különleges a Márton-nap például Palkonyán, ahol a borászok élesztették fel a hagyományokat. A foglalkozásokon gyerekek és idősek egyaránt részt vesznek, be lehet őket vonni: a gyerekek eljátszák Szent Márton történetét, ahol a kellek közé tartozik a lampion, palást, római páncélzat is. Volt, hogy egy egész színpadot kaptam, például egy aratásról szóló előadás során. Mindig azt mutatom be, amit kevésbé ismernek, mert kaszálni valószínűleg jobban tudnak nálam, viszont lehet, hogy cséphadarót még nem láttak. Próbálok az érdeklődésükhöz alkalmazkodni. Ehhez kell a muzeológus is, de kell az is, aki ezeknek az eszközöknek a használatát még megélte, csinálta. Ha iskolán belül tartják az előadást, gyakran a gyerekek is készülnek bemutatóval. Ilyenkor megnézzük, hogy például egy betlehemes előadásnak melyek a helyi elemei. Luca-nap környékén mindig viszek búzát, amit aztán elvethetnek. Később hallottam, hogy tényleg elültették, a faluban mindenkinél Luca-búza volt. Adventkor almát viszek, amiből mindenki kap egy szeletet, hogy következő karácsonykor is együtt legyünk.

Néprajzoként milyen érzés nem kutatási céllal járni a vidéket? Le lehet vetkőzni a szakember szemléletét?

Nem gyűjteni megyek ki valójában, de a munkához és a következő előadáshoz az ilyen adatokat én is megjegyzem. Egy dolog a hagyomány és amit már felje-

gyeztek, és megint más, ahogyan tényleg készülnek. Ezt szó szerint minden falu más-képp csinálja. Az Ormánságban volt olyan kicsi település, ahol a könyvtári előadások miatt jártam először. Ott az év végi ünnepkörhöz, névnapokhoz kötődő előadást kértek. Az egész falu, fiatalok és idősek összejöttek, együtt megterítették a karácsonyi asztalt – itt a néprajzos szinte többet tanult tőlük, mint ők az előadásból, mert a néni elmondta, hogy mit süttetek, mit esznek, hogyan készült a kelt kalács. A pünkösdi őrség és körmenet első leírásai nálunk Nagyharasnyból származnak, Bálint Sándor ott gyűjtötte. Ők ezt még nem olvasták, de tudtam nekik adni egy példányt, cserébe tőlük is kaptam egy helyi kiadványt, ami aztán a múzeumi könyvtár állományát gyarapítja. Egy családjáráson is részt vehettem Bicsérdén, meghívtak, hogy menjek velük, és ez nekem is plusz élmény. Gyerekkoromban voltam ilyesmin utoljára, pedig ez egy abszolút élő néphagyomány. Főleg a vallási néphagyományokat élnek, különösen akkor, ha van egy olyan személyiség, aki felkarolta ezeket a faluban.

Továbbélnék ezek a hagyományok, átadják az idősek a fiataloknak?

Általában inkább az idősek figyelnek oda a hagyományokra, és a gyerekeik, unokáik közül is megtanulják ezeket páran. De a könyvtári ismeretterjesztő előadások során, mint amit mi is csinálunk, többen találkozhatnak ezekkel a szokásokkal, megismerhetik őket, esetleg kedvet kaphatnak a néphagyományok felélesztéséhez is. Van olyan település, például Garé, ahol az ilyen jellegű programokkal tudják igazán összehívni a lakoságot. A mi foglalkozásainknak nem része az evés-ivás, de ők külön készülnek, megköszöntik egymást a saját süteményeikkel, és az eseményt ünneppé teszik.

Németh Luca
Csorba Győző Könyvtár

Kisasszonyfa szolgáltatóhely

A település Pécstől délnyugatra, Szentlőrincről délre, Sellyétől északkeletre, az Ormánságban fekszik, Magyartelek és Téseny között. Közúton a 6-os főút felől két irányból közelíthető meg: vagy a Szentlőrinc és Sellye közti országútról Magyaramecskénél balra letérve, Magyarteleken át, de kényelmesen megközelíthető közvetlenül Pécs felől, Pellérdén, Görcsönyön és Baksán keresztül is.

Kisasszonyfa és környéke ősidők óta lakott hely. Területén a római korból vagy a török hódoltság korából való cölöpvár maradványaira, régi mészegető kemencére, avar sírok nyomaira bukkanunk. Nevét 1270-ben említette először egy oklevél Kisasszonyfalva néven, amelyet védőszentje után kapott, középkori templomának Boldogasszony védőszentje után. Itt van az Istvánffy család egykor vízesárok között álló várkastélya is. Itt a várkastélyban született 1538-ban Istvánffy Miklós nádor, történetíró is. A kisasszonyfai könyvtárban a könyvtárosi feladatokat Pozsár Istvánné és Palkó Alexandra látja el. A könyvtárban mindenki megtalálja a számára érdekes, az érdeklődési körébe tartozó dokumentumot. A munkatársak törekednek a minél magasabb szintű kiszolgálásra, a gyerekek számára foglalkozásokat tartanak a szolgáltatóhelyen, ahol az egészen apró olvasóktól kezdve az ifjúsági korosztályig bezárólag kézműveskedhetnek és rajzórán vehetnek részt, továbbá társasjátékokkal is játszhatnak. A könyvtárba látogatók nyugalmat is találnak, így kiváló hely a kötelező olvasmányok feldolgozásához, vagy a napilap, illetve folyóiratok

átolvasására is. A szolgáltatóhelynek lehetősége van két program igénylésére a megyei könyvtártól, így további színes programokon vehetnek részt az érdeklődők. Ahhoz, hogy a könyvtár még szebb, kellemesebb, a szolgáltatásoknak és az igényeknek még inkább megfelelő környezettel várja az olvasóit, 2018-ban teljes körű felújításon esett át, kívül-belül megújult. Az eddig különálló két épületrészt egybenyitották, így a könyvtárban helyet kapott egymástól elkülönülve egy felnőtt-, és egy gyermekrészleg. Új mosdókat alakítottak ki, megtörtént a nyílászárók cseréje és egy teakonyha is helyet kapott az épületben. A kellemes külső megjelenés mellé egy hangulatos, szépen kialakított belső tér is kialakításra került. Az épület szerkezeti és esztétikai felújítása után a Csorba Győző Könyvtár munkatársai a kisasszonyfai könyvtár kollégái segítségével felmérték a helyiségeket, hogy egységes, színben is harmonizáló célbútorokat helyezzenek ki, így a könyvtárban a felnőtt részlegben helyet kaptak szépirodalmi- és szakirodalmi polcok, folyóirattartó, számítógépasztal, médiaszekrény, könyvtáros pult és szekrény, valamint puffok is színesítik a helyiséget. A gyermekrészlegben gyermekpolcokkal, ifjúsági részzel gazdagodott, és a szabadidő még kellemesebb eltöltésére létrejött egy gyermek játszósarok, ahova gyermekasztal kiegészítéssel és válogatóláda került. A még kellemesebb környezet kialakítása céljából az Önkormányzat függönyöket és szőnyegeket vásárolt a könyvtárba. A könyvtár állománya folyamatosan bővül, negyedévente kerül sor könyv- és audiovizuális dokumentumok szállítására, emellett pedig az olvasók is élhetnek dokumentumkérésekkel, melyeket a szolgáltatóhely munkatársai közvetítenek a Csorba Győző Könyvtár kapcsolattartója felé. A könyvtár kedden 14:00-19:00, csütörtökön 13:00-18:00, vasárnap pedig 10:00-12:00 óráig várja az érdeklődőket.

Józsa Melinda – Csorba Győző Könyvtár

Előtte

Utána

Nagy Ferenc miniszterelnök

Bíssén született kisparaszti családban 1903. október 8-án. 1931-ig szülei földjén gazdálkodott. Ahogy életrajzában írták: „ifjúsága küzdelmes és nehéz volt, ugyanúgy munkával és verejtékkel tele, mint a többi dolgos parasztfiú élete”. Hat elemi végzett, de a kemény munka mellett saját erejéből művelte magát, rengeteget olvasott, és már kamaszkorában írni kezdett. Az 1920-as évektől jelentek meg cikkei a helyi, majd az országos lapokban. 1924-ben belépett a Nagyatádi-féle Kisgazdapártba, 1928-tól a párt Baranya megyei alelnökévé választották, 1930-ban azonban kilépett belőle, mert úgy érezte, hogy nem képviseli kellőképpen a kisgazdákat, és részt vett a Független Kisgazdapárt (FKGP) megalapításában, amelynek főtitkára (1930–1943), országos főtitkára (1943–1945), majd országos elnöke (1945–1947) lett. 1941-ben a Magyar Parasztszövetség társalapítója és elnöke, 1939–1944 között Baranya vármegyei listáról országgyűlési képviselő volt. A képviselőházban bírálta az egyoldalú német orientációt. A német megszállás után illegalitásba kényszerült, de 1944-ben – családja védelmében – jelentkezett a Gestapónál, ahol letartóztatták. A nyilaspuccs után Budapesten bujkált. 1945-ben több vezetőtestület tagja, meghatározó személyisége lett. 1945-től nemzetgyűlési képviselő, 1945. május 11-től 1945. november 15-

ig az Ideiglenes Nemzeti Kormány újjáépítési minisztere, 1945. november 29-től 1946. február 5-ig a nemzetgyűlés elnöke és a Nemzeti Főtanács tagja, 1946 augusztusában honvédelmi miniszter volt. 1946. február 4-től miniszterelnök, 1947. június 1-jén Svájcban, ahol szabadságát töltötte, Rákosiék lemondásra kényszerítették. Kivándorolt az Amerikai Egyesült Államokba, és egy Washington mellett vásárolt farmon gazdálkodott. 1948-ban a Nemzetközi Parasztiunió társalapítója, alelnöke volt. 1951-ben bekapcsolódott a magyar emigráció tevékenységébe, a Magyar Nemzeti Bizottmány alapítótagja, alelnöke. Az USA külügyminisztériumának felkérésére háromszor tett távol-keleti körutakat, és kb. 400 amerikai felsőoktatási intézményben tartott előadásokat. A kaliforniai Berkeley Egyetem díszdoktora lett. 1977-ben kiállt a magyar Szent Korona és a koronázási ékszerek visszaadása mellett. Hazatogatását tervezte, de ebben megakadályozta hirtelen halála. Herndonban hunyt el 1979. június 12-én.

Dr. Zókáné Bozsik Anna – Csorba Győző Könyvtár

Nagy Ferenc a Baranyai neves személyek adatbázisában:
<https://www.csgyk.hu/baranyai-neves-szemelyek-bon-gesz/?nevesszemelyazonosito=10604>

A 90 éve született id. Jandó Jenő karnagy, zeneszerző, ének-zene tanár emlékezete

(1928. nov. 3. Szentlőrinc – 2008. jan. 28. Pécs)

A világhírű pécsi zongoraművész, Jandó Jenő Szentlőrincen született. Édesapja a Mayer Ferenc által vezetett pécsi Székesegyházi Énekiskola fiúkórusának szép hangú, tehetséges tagjaként kapott életre szóló indíttatást a zene és a kórusmuzsika iránt. 1948–1951 között a Pécsi Pedagógiai Főiskolán végezte tanári tanulmányait, ahol az első év végén, négy másik társával – köztük Pécsi Gézával és későbbi feleségével, a kiváló zongoraművész Rubel Mártával – együtt mint vallásos beállítottságút, „kibuktatással” el akarták távolítani, ám végül a pótvizsgán minisztériumi engedéllyel „átengedték”.

A következő tanévtől az Egyetemi Dolgozók Énekkarát vezette, s ebből az időszakból egy legendássá vált vezénylését is megosztotta velem, aki a pécsi rádió számára interjúkat készíthettem vele. 1949. december 21-én, Sztálin 70. születésnapján megígérte többségében vele egykorú egyetemista kórustagjainak, hogy az ünnepi műsorban a reneszánsz egyházzene legnagyobb mesterének, Palestrinának egyik művét is előadják. Kétkedő dalosainak legnagyobb meglepetésére a mű elhangzása előtt megfordult, s a következőképp konferált: „Most pedig következik, Palestrinov Così la fama.” A nem mindennapi bátorságú tett következményeivel maga is tisztában lévén, interjún kívül azt is elmondta, hogy „azért ez nem volt veszélytelen, könnyen juthattam volna olyan sorsra, hogy ma nem lenne a Jenci” – utalt világhírűvé lett zongoraművész fia három évvel későbbi születésére. Jandó Jenő először a pécs-

váradi, majd a pécsszabolcsi iskolánál kezdte tanári munkáját, majd 1953-ban az Ágoston téri iskolához helyezték. Itt szólalt meg diákjai ajkán 1957 tavaszán vesztett forradalmunk kesergője, a himnikus-allegorikus *Kuruc dal*. Jandó Jenő 1968-tól 1981-ig volt a pécsi Leőwey Klára Gimnázium ének-zene tanára, aki a kétszeri helikoni aranyérem elnyerése után határozta el, hogy kapcsolatot terem a sepsiszentgyörgyi és a kassai magyar iskolákkal. Jandó Jenő 1955-től két, korábban Till Ferenc által vezetett kórusnak is karnagya lett: a Pécsi Szénbányászati Tröszt Igazgatósága Kórusának és a Pécsi Építők Kórusának, akiket különböző néven, utóbb, mint Pécsi Madrigál Kórus, haláláig vezetett. Jandó Jenő a Pécsi Madrigálkórusral Csehszlovákiában, Lengyelországban, Jugoszláviában és Finnországban, valamint Pécs finn testvérvárosában, Lahtiban öregbítette a magyar és a pécsi kórusmuzsika jó hírnevét. A Pécsi Madrigálkórus mint zeneszerzőnek is népszerűsítette karnagya munkásságát, s a rendszerváltás után már eredeti címével „Porba hulltak mind a zászlók – 56-os szabadságharcunk dala” adták elő Jandó Jenő Galambosi László versére 1957-ben írt művét, s ők énekelték 6 gregorián miséjét is, de hálaadó zenés áhítatokkal emlékeztek meg 1991 júniusától kezdve évente június 30-áról is, amikor az utolsó idegen megszálló csapatok is elhagyták hazánkat.

Kovács Attila

Amtmann Prosper és Bartók Béla Emlék-díjas zenei szerkesztő

Csorba Győző Könyvtár

Könyvtárbusz találkozó Rijekában

A Csorba Győző Könyvtár kettes számú könyvtárbusza 2019. június 6. és 8. között a horvátországi Rijekába látogatott a „14. kerekasztal-beszélgetés és 8. horvát könyvtárbusz fesztivál”-ra. A program megnyitója, valamint egy zenés műsor után a város egyik központi terén az érdeklődők, óvodás-, iskolás csoportok megtekinthették a részt vevő országok (Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Magyarország, Olaszország, Szerbia, Szlovénia) bibliobuszait. A fantasztikus hangulatú bemutató egy rövid felvonulással ért véget. Ezt követően szakmai előadások során betekintést nyerhettünk a mozgókönyvtári szolgáltatások működésébe is. A Csorba Győző Könyvtár igazgatója, Miszler Tamás is előadást tartott „A társadalmi jólét könyvtárbuszokkal” címmel, amelyben kifejtette, hogy könyvtárbuszaink nagyban hozzájárulnak az ellátott települések kulturális életéhez, hiszen a legfrissebb szak- és szépirodalom kölcsönzése mellett lehetőség van többek között internethasználatra, óvodai és iskolai csoportok könyvtárlátogatására, könyvtári programokon való részvételre is. Hasznos, ötletgazdag eszmecsere lehetünk részesei.

Decsi Dóra – Csorba Győző Könyvtár

II. Hálózatépítő továbbképzés

2019. szeptember 17-én indul útjára immár második alkalommal az intézmény hálózatépítő továbbképzése KSZR könyvtárosok számára. A képzés szeptembertől decemberig tart, a munkatársak 5 modul során járják körbe az alábbi témaköröket: közösségépítés, könyvtári partnerkapcsolatok, rendezvényszervezés, gyermekkönyvtári programok, könyvtármarketing és asszertív kommunikáció, számítógépes alapismeretek, Corvina IKR kölcsönző modul használata, könyvtári alapismeretek. Baranya megye aprófalvas településszerkezetű, bár a szolgáltatást kilenc referens koordinálja, sokszor nehéz feladat a folyamatos személyes kapcsolattartás. A most jelentkező 22 kolléga reményeink szerint a mindennapi munkában is sikerrel tudja majd hasznosítani az itt megszerzett tudást. Emellett alaposabban megismerhetik egymás munkáját, tapasztalatokat, jó gyakorlatokat oszthatnak meg egymással, együttműködéseket alakíthatnak ki. A képzés zárónapját december 11-én tartjuk, amikor könyvtáros karácsonnyal is készülünk, melynek keretében az oklevelek és „Az év KSZR könyvtárosa” díj átadására is sor kerül.

Új külsőt kapott a Csorba Győző Könyvtár könyvtárbusza

Új külsőt kapott a Csorba Győző Könyvtár egyes számú könyvtárbusza, amely Baranya aprófalvas térségeiben végez mozgókönyvtári szolgáltatást. A jármű egy európai uniós pályázatnak köszönhetően 2010 decemberében indult útjára, azóta több tízezer kilométert tett meg. A busz megújult, dominánsan kék-fehér színű arculatán megjelenik a pécsi Tv-torony is. Az új arculat tervezésekor a cél az volt, hogy legyen jelen az a sokszínűség, amely a könyvtárbuszos szolgáltatást jellemzi. Az intézmény 1-es számú könyvtárbusza jelenleg 33 települést lát el Baranya megyében. Intézményünk egyedüli módon az országban két könyvtárbusszal szolgáltat, összesen 67 településen.

Könyvtárhasználati foglalkozás gyerekeknek

A foglalkozás célja, hogy elsősorban az általános iskolás gyermekek (leginkább az alsó tagozatos diákok) bepillantást nyerjenek a könyvtár világába, megismerkedjenek a könyvtári szokásokkal, szabályokkal és kiismerjék magukat a könyvtári terekben, ahol később tanulásra és a szabadidejük eltöltésére is lehetőségük lesz.

Nem minden gyermeknek van lehetősége, hogy családi körben ismerkedjen meg a könyvekkel, könyvtárral. Ezért nagyon fontos, hogy osztályszinten évente legalább egyszer ellátogassanak az iskolájukhoz közeli könyvtárba (az iskolai könyvtáron kívül).

Bevezetésként gyűjtjük össze a gyerekekkel közösen, hogy kinek mi jut eszébe, amikor meghallja azt a szót, hogy **könyvtár**? Beszéljünk a mai és a régi idők könyvtáiról! Miben változhattak meg a könyvek, a könyvtárak az idők során? Mi az, ami állandó maradt a könyvtárak feladataiban? Saját könyvtári élményeiket is megoszthatják egymással.

Képek segítségével beszéljünk meg minden könyvtárral kapcsolatos fontos dolgot! Mit lehet csinálni a könyvtárban? Kik járhatnak könyvtárba? Hogyan kell viselkedni? Mit találunk a könyvtárban? A képek segíthetnek rögzíteni a gyerekeknek a hallottakat. A lehetőségekhez mérten **memóriajátékot** is lehet készíteni a képekből, hogy még izgalmasabb legyen a „tanulás”.

Fontos dolog, hogy a gyerekek megértsék, hogy mi a különbség a saját megvásárolt könyv és a kölcsönzött könyvtári könyv között! A gyerekek **szituációs játékkal** mutassák be a könyvtári kölcsönzést és a könyvesboltban való vásárlást. Majd közösen megbeszélhetik, melyik – melyik volt, és mi a különbség. Beszélgessük a kölcsönzés szabályairól, milyen feltételekkel és hogyan tudnak beiratkozni a könyvtárba. Az általános könyvtári szabályok és a helyi szokások is fontosak.

Beszéljük meg, hogy a **könyvtárban** milyen **rend** szerint vannak a könyvek és hangsúlyozzuk ki ennek fontosságát. Apró papírokra írunk fel szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvek címeit és jelzeteit. Beszéljük meg, mi a különbség a két csoport között. Előre szét is válogathatjuk a kétféle jelzeteiket.

A megbeszéltek alapján tegyék sorrendbe a címeket. Ezt lehet önálló feladatként és kiscsoportokban is játszani.

Minden gyermek vegyen a kezébe egy könyvet, és beszéljük meg a **könyv** legfontosabb **részeit**. Hol található a könyv gerince, borítója, címdala? Hol a cím és mit tudunk meg belőle? Ki a szerzője és mit jelent ez egy könyvnél? A kiadó és évszám mit jelöl? Mire használjuk a tartalomjegyzéket?

Fontos, hogy a gyerekek megismerjék az adott könyvtárat és bátran mozogjanak benne. Közösen fedezzük fel, melyik könyvek hol találhatóak. Gyűjtsünk össze előre néhány könyvcímet, amelyet meg kell keresni a polcokon. Mielőtt szétszednének a könyvtárban a gyerekek, ismertessük az őrjegy használatát. Ha mindenki megkapta az őrjegyét, egy kis versenyt tarthatunk, hogy ki találja meg leghamarabb a kiosztott könyvcímek és jelzetek alapján a könyvét. Apró ajándékkal jutalmazhatjuk a megtalálókat. A keresést rejtvényekkel bonyolíthatjuk korosztálytól függően. Ha az idő engedi, egy mese zárhatja le a könyvtári órát. Például: Michelle Knudsen: *Oroszlán a könyvtárban*.

Farkas Fruzsina – Csorba Győző Könyvtár

Gyermekirodalmi adatbázis

A könyvtári tájékoztatás cikksorozatunkat folytatva a Gyermekirodalmi adatbázist mutatjuk be nektek, amely a magyar nyelven megjelent gyermekirodalom legjavát tartalmazza. Segítséget nyújt eligazodni szülőknek, pedagógusoknak és könyvtárosoknak, hogy milyen színvonalas olvasnivalót adjanak a gyerekeknek. Az adatbázist a Magyar Olvasástársaság és a Könyvtári Intézet munkatársai hozták létre.

Az adatbázis előzménye az 1995-ben kiadott *Olvass nekem!* című kiadvány. A könyv megjelenése után évekkel később, 2000-re elkészült a kiegészítés, amely az addig megjelent gyermek- és ifjúsági könyveket vette számba, de anyagi okok miatt nem tudott megjelenni. A válogatómunkát 2005-ben folytatták egy pályázati lehetőségnek köszönhetően, és elkészült a 750 címet tartalmazó bibliográfia. A válogatást Péterfi Rita, Bartók Györgyi, Hölgyesi Györgyi és Kis Klára készítette, amelyet Boldizsár Ildikó mesekutató lektorált. A gyűjteményt végül nyomtatott formában nem adták ki, így a Magyar Olvasástársaság egy új platformon való megjelenés mellett döntött. A munkájukat egy bárki számára ingyenesen hozzáférhető adatbázis formájában adták közre. A könyvek válogatása részben szubjektív volt, de a fő szempont a minőségi gyermekirodalom kiválogatása maradt. Az adatbázist 2007-ben, a Népmese napjához kapcsolódóan mutatták be az Országos Széchényi Könyvtárban. A honlap folyamatosan frissül, nem csak új megjelenésű, hanem régebbi kiadású könyveket is tartalmaz. A gyerekeknek szóló könyvekhez rövid annotációk kapcsolódnak. Az adatbázis a következő címen érhető el: <http://ki2.oszk.hu/gyerekirodalom/>.

Az adatbázis felépítése

Újdonságok

Az újonnan feltöltött gyermekirodalmi könyveket és a legutoljára módosított tételeket tartalmazza.

Keresés

Ha valaki a keresés menüben egy adott szerzőre vagy egy műre szeretne keresni, akkor megteheti a szerző, társszerző vagy a mű címének beírásával, ezen kívül lehet keresni közreműködőkre és kiadókra is. A találatoknál a borítóképre kattintva több információ jelenik meg az adott műről, pl. a keresett könyvről olvasható annotáció, melyik korosztálynak javasolják, milyen a mű tartalmi jellemzője, hányan értékelték és milyen pontszámot kapott maga a mű.

Böngészés és további szűrési lehetőségek

Az adatbázisban szereplő művek között a következőképpen válogathatunk, szűrhetünk korcsoportokra és nemek szerint. A korcsoportokban az alábbiak szerint lehet böngészni: 2-4 éves, 4-6 éves, 6-8 éves, 8-11 éves, 11-14 éves, 14 év felett. A másik lehetőség: fiúknak, lányoknak, valamint a mindkét nemnek egyaránt ajánlott olvasmányokban tallózhatunk. A két szempont kombinálható is, amely további szűrést tesz lehetővé. Lehetőség van még műfaj kategóriában is böngészni az adatbázisban, amelyre 59 címszó áll rendelkezésre. A találatokról a nyomtatási nézet segítségével lista is készíthető.

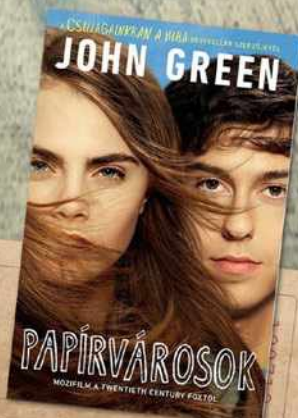
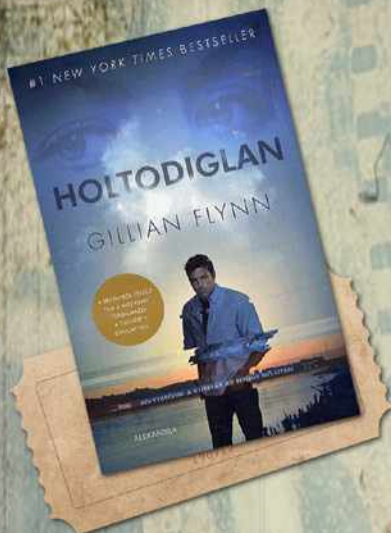
Kiemelt tételek

Itt a felhasználóknak lehetőségük van az elolvasott vagy ajánlott könyveket 1-5-ig terjedő osztályzattal értékelni. Ezáltal felkelthetik mások érdeklődését, illetve képet adhat arról, hogy melyek a legkeresettebb művek. Amennyiben a műnek van ingyenesen elérhető teljes szövegű elektronikus változata is (a Magyar Elektronikus Könyvtár vagy a Digitális Irodalmi Akadémia gyűjteményében), akkor a felületen az is jelezve van.

Forrás: Bartók Györgyi, Péterfi Rita: A Gyermekirodalmi Adatbázis bemutatása. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2007. 16. évf. 11. sz. p. 27–30.

FILMADAPTÁCIÓK

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Bencsik Edit	bencsik.edit@gmail.com	+36 20/2990-644
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Bódis Anikó	ragoncsabodisaniko@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Józsa Melinda	jozsa.melinda@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Benked Anett	benked.anett@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Decsi Dóra	decsi.dora@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Papp Márton	papp.marton@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
	Szabó Péter	szabo.peter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
Beszerezés, feldolgozás, folyóirat reklamáció	Dériné Földi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerezés, feldolgozás	Szakál Eszter	szakal.eszter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Osztályvezető	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál

A hazudós egér
A hetvenkedő süni
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő

Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda

Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér

Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

III. évfolyam 4. szám

„ÜLTESS FÁT, OLVASS ALATTA KÖNYVET!”

**A könyvtárak társadalmi felelősségvállalása
Megújult BKSZR honlap
Szava szolgáltatóhely
Interjú Harcos Bálinttal**

ISSN 2559-8767

2019. tél

Képválogatás az „Ültess fát, olvass alatta könyvet!” kihívásról

Sárok

Siklós

Mágocs

Baksa

Szava

Liptód

Bezedeck

Szilvás

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

Friss számunkban beszámolunk az októberben Beremenden lezajlott Baranya megyei könyvtárosok találkozójáról, illetve a nemzetközi könyvtárbusz-találkozókról, ahol intézményünk képviseltette magát. A könyvtárak társadalmi felelősségvállalása című cikkünkben ötleteket adunk, hogy hogyan veheti fel a kapcsolatot a könyvtáros új célcsoportokkal, és minként szólíthat meg inaktív használókat. Egy játékra is invitálunk Titeket, mellyel A szolgálólány meséje című könyvet nyerhetitek meg. A Bemutatkoznak könyvtáraink rovatban Szava település szolgáltatóhelyét ismerhetitek meg. Egy interjú keretében Harcos Bálint íróval, költővel beszélgetünk. Az ÖtletBörze rovatban segítséget nyújtunk téli foglalkozás levezetéséhez. A Hasznos tudnivalókban a megújult BKSZR honlapot mutatjuk be és végül a Könyvajánlónkban izgalmas krimik közül válogattunk.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilvina, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Korrektor:

Wéber Adrienn

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor
Megjelenik negyedévente, 300 példányban.
ISSN 2559-8767

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4

Baranya megyei szakmai nap
Beremenden

5

Nemzetközi könyvtárbusz-
találkozók

SZOLGÁLTATÁS

6

A könyvtárak társadalmi
felelősségvállalása

INTERJÚ

7

„Csak hálával tudok gondolni
a könyvtárakra” – interjú Harcos
Bálinttal

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

8

Szava szolgáltatóhely

HELYI ÉRTÉK

13

Tóth Ferenc Liszt-díjas komlói
karnagy portréja

10

KISSZÍNES

12

JÁTÉK

ÖTLETBÖRZE

13

„Varjú károg, fúj a szél, esik a hó,
itt a tél...” - Mit tehet a könyvtáros,
ha beköszönt a tél?

HASZNOS TUDNIVALÓK

14

Megújult a Baranya megyei
Könyvtárellátási Szolgáltató
Rendszer honlapja

KÖNYVAJÁNLO

15

12 körömrágós krimi

Baranya megyei szakmai nap Beremenden

Az Országos Könyvtári Napok keretében a Csorba Győző Könyvtár minden évben megszervezi a Baranya megyei könyvtárosok találkozóját. 2019-ben Beremenden került sor a szakmai nap megrendezésére, az újonnan átadott Rendezvényteremben, ahol a megye könyvtárosai gyűltek össze és szakmai előadásokon vettek részt, amelynek témája a „Zöld könyvtár” volt.

Az Országos Könyvtári Napok keretében szervezett rendezvényen a könyvtáros kollégákat Theisz Ferenc, Beremend polgármestere, Benedek Sándor, a beremendi Közművelődési és Iskolai könyvtár vezetője és Miszler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatója köszöntötte. Ebben az évben az Országos Könyvtári Napok mottója „A könyvtárak az emberért – felelősségünk a Földért”, és ezért különös figyelmet fordítottunk a Zöld könyvtár témakörre. Egyre több könyvtár érzi feladatának, hogy jó példával járjon elől, a környezettudatos szemléletet terjessze a könyvtárában, és egyre több fenntarthatósággal kapcsolatos programot szervezzon. Olyan előadókat, könyvtárak képviselőit hívtuk meg a szakmai napra, akik előadásaikban a témához kapcsolódóan bemutatták programjaikat, jó gyakorlataikat. Első előadónk Pestovics Ágnes, a Kisközösségi Program munkatársa és környezeti nevelő volt, aki a *Miért fontos a közösségek újrafelfedezése az ökológiai válság leküzdésében?* címmel tartotta meg előadását. A Kisközösségi Program célja, minél több helyi kis közösség kialakításának elősegítése, melyek hozzájárulhatnak egy környezettudatosabb, fenntarthatóbb életmód kialakulásához, egy helyen lakó emberek közösséggé kovácsolásához, valamint a helyi gazdaság erősödéséhez. Előadásában kiemelte a könyvtárak szerepét, hogyan tudnak ebben segíteni, szerepet vállalni. Kis településeken a legtöbb esetben a könyvtár az a hely, ami közösségi térként működik. Itt már

van egy tudásbázis, a könyvtáros figyelmet tud fordítani arra, hogy minél több olyan dokumentum, kiadvány legyen, amely a környezettudatossággal foglalkozik. A témában rendezvényeket tud szervezni, például előadások, beszélgetések, könyvklub stb. formájában. A településen őket ismeri és ezáltal olyan embereket, vagy akár civil szervezeteket tud megszólítani, akikkel együtt lehet működni. A könyvtárak egyik fontos szerepe, hogy teret ad ezeknek a cselekvési lehetőségeknek, össze tudja kapcsolni azokat az embereket, akik készek cselekedni a témában. A következő előadónk Kiskunfélegyházáról érkeztek: Kállainé Veré Mária igazgatónő és Czibolya Szilvia könyvtáros a Petőfi

Sándor Városi Könyvtárból, akik 2019-ben elnyerték az IFLA Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetségének Zöld Könyvtár Díját. Ők az ehhez vezető utat és a pályázati anyagot mutatták be nekünk. Ezután Steinerbrunner Győzőné, a komlói József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény igazgatója mutatta be a *Zöld létünk titkai* című előadásában a városi könyvtárnak a „Környezettudatos Könyvtár a fenntarthatóbb életmóddért Komlón” elnevezésű projekt keretén belül megvalósult, az energiatakarékosság, a víztakarékosság, a szelektív hulladékgyűjtés és a környezetbarát közlekedés témái köré csoportosítható infrastrukturális fejlesztéseit és ismeretterjesztő rendezvényeit. A Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpontból Nagyné Simon Csilla érkezett, aki a Pécsi Tudományegyetem könyvtári hálózatán belüli zöld könyvtári törekvéseket mutatta be. Az előadások végén

Pestovics Ágnes előadás közben

A *Legyél te is könyvfaló!* nyári olvasáskihívás játék díjait adták át. A játék június 14-től szeptember 2-ig tartott. Két kategóriában osztottunk ki díjakat; a települések közti versenyben Adorjás lett az első helyezett, a második Dunaszekcső, a harmadik pedig Mecseknádasd. Egyéni versenyben a nyertes Bihercz Petra Dunaszekcsőről, a második helyezett ugyaninnen Treutz Tímea lett, a harmadik pedig Kiss Viktor Szébenyből. A délelőtti szakmai program után a résztvevők megtekintették Beremenden az Iskolatörténeti kiállítást, a Kovácsműhelyt, és végül a Megbékélés Kápolnáját.

Mizerák Andrea – Csorba Győző Könyvtár

Nemzetközi könyvtárbusz-találkozók

A Csorba Győző Könyvtár 2019 októberében meghívást kapott két könyvtárbusz-találkozóra, a szerbiai Kladovóba és a holland Middelburgba, mindkét meghívásnak szívesen tett eleget intézményünk. Miszler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatója mindkét konferencián beszámolt a Baranya megyei szolgáltatásról és a magyarországi tapasztalatokról.

Buzz Fesztivál, 2019. október 11–12. (Middelburg – Leuven)

A 2019. október 11-én, Middelburgban (Hollandia) kezdődő könyvtárbuszos konferencián a Csorba Győző Könyvtárból hét fő vett részt, azzal a céllal, hogy a lehető legtöbbet ismerjenek meg a holland könyvtári világból, legyen szó a tanácskozásnak helyet adó közkönyvtárról (*Zeeuwse Bibliotheek*), vagy éppen a többféle funkciót ellátó bibliobuszokról. A meghívott vendégek között a magyarok mellett portugál és spanyol könyvtárosok is részt vettek a konferencián. Előadásaikban kiemelték, hogy a térség adottságai miatt nélkülözhetetlen, hogy valamilyen módon eljusson a leszakadt régiókba a kultúra vagy legalább valaki (és ez általában egy elhivatott könyvtáros), aki sokszor az egyetlen összekötő kapocs a nagyváros és az elszigetelt térségek lakói között. Az előadások végén intézményünk igazgatója foglalta össze a Baranya megyei könyvtárbuszos ellátást és a magyarországi tapasztalatokat. A Magyarországon már többször is megfordult holland házigazda, *Antoinette van Zanten* ismertette a Zeeland tartományban működő könyvtárbuszok működését, melyek között akad olyan is, amin bankautomata van, sőt postai szolgáltatásokat is igénybe lehet venni. A *ColumBus* névre hallgató jármű pedig kifejezetten iskolások számára készült és olyan modern eszközök találhatók rajta, mint pl. 3D nyomtató. A legújabb bibliobuszuk átadását pont a fesztivál idejére időzítették, aminek küldetése egy olyan régió látogatása és segítése, ahol alacsony iskolázottságú, és a digitális eszközök használatával nehezebben megbirkózó, főként idős emberek élnek. Az első napon a város főterén 12 busz mutatkozott be, melyeket sorra végigjárhattak az érdeklődők. Vendéglátónk ajánlotta figyelmünkbe azt a könyvesboltot (*De Drvkery*), ahova könyvtárosnak üres pénztárcával betévednie nem szabad. Lenyűgöző volt látni a választékot, a berendezéseket és az okos megoldásokat, szinte minden könyv mellett volt valami csatolt termék, teáscsésze, zokni, plüssfigura és még megannyi színes kiegészítő. A második nap szakmai része már Leuvenben (Belgium) folytatódott, ahol szintén előadásokkal indult a nap. A leuveni könyvtárbuszos ellátás a város egyes kerületeit célozza meg, iskolákat, óvodákat, így főként a fiatalokat. A könyvtár a város szerves része, és nem utolsó sorban jelen van a városi stratégiában (2020-2025). A könyvtárosok igyekeznek minden fontos városi eseményen részt venni kitelepülésekkel, biciklikkel,

bibliobuszokkal. A könyvtárbuszok bemutatkozását a főtéren egy zenés, gólyalábasokkal színesített cirkuszi show előzte meg, a templomi harangjátékot követően pedig bárki felpattanhatott a megjelent buszokra. A közös, holland-belga kooperációban megvalósult fesztiválra igazán nem lehet panaszunk, mindent megtettek azért, hogy a megjelentek szakmailag és élményekkel is gazdagabban térhessenek haza. Az már csak hab volt a tortán, hogy hazafelé, Nürnbergben is belefutottunk egy könyvtárbuszba, ahol újabb barátságokat kötöttünk!

Csobán László – Csorba Győző Könyvtár

Kladovói Nemzetközi Könyvtárbusz-találkozó, 2019. október 4–6. (Szerbia)

Az idei évben is számos nemzetközi konferencián vehettünk részt, ahol megoszthattuk a könyvtárbuszokkal kapcsolatos élményeinket és tapasztalatainkat, miközben szakmai tudáscserét is megvalósíthattunk egymás között. Az egyik ilyen nemzetközi találkozóra a szerbiai Kladovóban került sor, október 4. és 6. között. A helyi könyvtár meghívására érkezünk a helyszínre könyvtárunk igazgatójával, Miszler Tamással. A könyvtárbusz-találkozók sajátossága a szívélyes és baráti-as eszmecsere, és persze a különböző helyszínekről – mint ez esetben többek közt Horvátországból, Bulgáriából, Szlovákiából és Bosznia-Hercegovinából – érkező bibliobuszok lebilincselő bemutatónak megtekintése. A prezentációk előtt lehetőségünk volt megtekinteni a helyi fiatalság zenés-táncos előadását, amely külön élményként marad meg bennem, hiszen egy általam ismeretlen ország kultúrájába és szokásaiba nyerhettem betekintést. Az eseményen intézményünk igazgatója is ismertette a hazai könyvtárbuszos szolgáltatást, a járműveink részletes bemutatása mellett kiemelve a szolgáltatás gazdasági és szociológiai hatásait. Számomra nem csupán a szakmai mikéntje és a szerb vendégszeretet – és persze az ínycsiklandó ételek! – miatt marad emlékezetes ez a találkozó, hanem a láthatóan nagy érdeklődést övező mozgókönyvtári szolgáltatás sokszínű, több nézőpontból történő bemutatása miatt is.

Nagy László – Csorba Győző Könyvtár

A könyvtárak társadalmi felelősségvállalása

Egy könyvtár nem csupán a könyvkölcsönzés tere, hanem aktív közösségi színtér is. Az alábbi ötletek segítségével a könyvtáros példát mutathat, vagy akár felveheti a kapcsolatot új célcsoportokkal, megszólíthat eddig még inaktív használókat, a potenciális könyvtárlátogatókat bevonhatja az igényeik felmérésével és az ezekre való reagálással, még akkor is, ha ez minden településen más és más.

1. Szelektív hulladékgyűjtés:

Példát mutathatsz azzal, hogy a könyvtárban kihelyezel szelektív hulladékgyűjtő edényeket. Kihelyezhetsz melléjük tájékoztató füzeteket, óvodás és iskolás csoportoknak foglalkozásokat is tarthatsz a témában.

2. Használt elemek gyűjtése:

A www.relem.hu oldalon meg tudod nézni, hogy a településeden hol van lehetőség leadni a használt elemeket. Amennyiben te is szeretnél létrehozni egy gyűjtőpontot, úgy egy űrlap kitöltésével megteheted ezt.

3. Energiahatékonyság:

Kicserélheted könyvtárad izzóit energiatakarékos izzókra. Energiát spórolhatsz azzal is, ha a nem használt elektronikus eszközöket kikapcsolod.

4. Cipősdoboz-akció:

Másokat is bevonva gyűjtést szervezhetek karácsony közeledtével. Felhívást tehettek közzé, hogy az ajándékozni vágyók cipősdobozba gyűjtött meglepetéseket adhatnak le a könyvtárban, melyek kiosztásával örömet szerezhetnek a környéken élő gyerekeknek.

5. Akadálymentesség:

Különböző eszközökkel segítheted azokat az olvasókat, akiknek valamiért nehézséget okoz eljutni a könyvtárba, elolvasni a dokumentumokat.

- **Nagyító:** Beszerezhetsz egy nagyítót, hogy az apróbb betűs könyveket/újságokat könnyebb legyen olvasni az olvasóknak!

- **Olvasószemüveg:** Vásárolhatsz néhány olcsó olvasószemüveget, hogy mindig legyen elérhető közelségben szemüveg, ha valaki otthon felejtene!
- **Könyvet házhöz szolgáltatás:** Felmérheted a településeden, hogy kik azok a mozgásukban akadályozott olvasók, akiknek lenne igénye az olvasásra, de nem tudnak eljutni a könyvtárba. Szervezd meg, hogy – akár önkéntes fiatalok bevonásával – havonta pár alkalommal eljuttasd hozzájuk a kívánt dokumentumokat!
- **Hangoskönyvek:** Felhívhatod a figyelmét erre a dokumentumtípusra azoknak, akik már gyengébben látnak. Ajánlhatod másoknak is, például vezetés vagy munka közben hallgathatják azokat.

6. Edukáció:

Helyezz ki tematikus válogatást könyvekből és folyóiratokból az alábbi témákban: környezetvédelem, egészségtudatosság. Ha úgy érzed, kevés ilyen dokumentumod van, keresd fel a referensed!

7. Hátrányos helyzetű csoportok segítése:

Felmérheted, hogy a településeden van-e olyan kisebbség, akik a könyvtárban hasznos információkhoz juthatnak, de még nem szólítottad meg őket. Szervezhetsz állásukereső klubot, nemzetiségi népmese-olvasási napot.

8. Együttműködés szervezetekkel:

Felveheted a kapcsolatot a környéken működő jótékony szervezetekkel és kapcsolódhatsz programjaikhoz, akcióikhoz, pl. kupak-, ruha-, iskolaszergyűjtés stb.

Csobán László, Németh Luca
Csorba Győző Könyvtár

„Csak hálával tudok gondolni a könyvtárakra” – interjú Harcos Bálinttal

Harcos Bálint rendszeresen vesz részt könyvtári programjainkon Baranya megyében. Tizenhárom éves kora óta ír, több könyve jelent már meg, jelenleg két új kötetén dolgozik.

– Honnan az indíttatás, hogy írsz?

– Amennyire vissza tudok emlékezni, mindig is írtam vagy írni akartam. Már a legkorábbi rajzaimon is betűk úszkálnak, lebegnek – ez egyébként sok kisgyerek rajzán megfigyelhető. Még iskola előtt megtanultam olvasni és írni. Gyerekként a kisfiamhoz képest én nem olvastam sokat, de azt hiszem, mélyen olvastam, főleg verseket – őket különösen a rokonaimnak éreztem. Egyszóval: mindig is írni akartam, vagy inkább írni vágytam. Pontatlan volna, ha azt mondanám, hogy „író akartam lenni”, mert írónak lenni, ez nem egy beteljesíthető állapot. Az „író” szóban is benne rejlik, hogy aki így él, ezt a foglalkozást űzi, az (csupán?) folyamatosan úton van. Tizenhárom éves koromra végleg eldőlt, hogy írni fogok. Előtte még voltak kisebb kitérőim: rövid ideig vonzott, hogy ornitológus legyek, régész vagy csillagász, de ezek a vágyak gyorsan elhaltak.

– Mire fektetsz hangsúlyt egy könyvtári foglalkozáson? Vannak olyan módszerek, amelyek segítik a gyerekek bevonását az általad hozott programokba?

– Figyelni a gyerekekre: ezt tartom a legfontosabbnak. Sokat járok szerte az országban Budapestről kezdve a nagyobb városokon át a legkisebb falvakig, és nagyon különböző gyerekközösségekkel találkozom. Egy viszont minden gyerekcsoportban közös: a gyerekek sokszorosan visszaadják, meghálálják a figyelmet, sokkal tisztábban és közvetlenebbül fejezik ki az örömeiket vagy a nemtetszésüket, jóval elementárisabb közönséget alkotnak. Általában vetítéssel egybekötött felolvasásokat szoktam tartani, de minden alkalommal megmutatom a gyerekeknek magukat a könyveket is; a felolvasás után (de közben is akár!) megbeszélésem velük a hallottakat. Létfontosságú a humor, a játékosság, továbbá az, hogy egyenrangú félként kezeljem, és kérdésekkel bevonjam őket a mesébe, a mese születésébe – ugyanis leginkább a teremtésben hiszek, annak szabadságában és féltelenségében.

– Folyamatosan járod az országot, Baranyában is többször megfordultál már. Milyenek a tapasztalataid a kistélepi könyvtárakban szervezett foglalkozásokon?

– Csak hálával tudok gondolni a könyvtárakra, az egészen apróktól a nagyobbakig, ahol megfordultam. Szinte mindegyiknél azt éreztem, hogy a könyvtáros kollégák valóban szívügyüknek tekintik a könyvtári programokat, a felolvasásokat,

az író-olvasó találkozókat, főleg, ha gyerekeknek szólnak. Szeretek kisközségekbe eljutni – az ottani gyerekek talán még jobban éheznek a mesére, mint a nagyvárosiak. Sosem felejttem el, amikor egy kistélepi településen közel száz gyereknek vetítettem és meséltem, mert a környező falvakból szinte mind odajöttek meghallgatni, vagy amikor másutt, az ország másik felében egy apró faluban csak öten hallgattak, de a nyitott ablakon a napraforgók közül bekukorékolt a kakas.

– Gondolkodsz most is valamilyen könyvön?

– Két gyerekkönyvem megjelenés előtt áll, ők még keresik az illusztrátoraikat. Az egyik egy karácsonyi kötet, a másik rövidebb mesékből áll, amelyek az abszurd irányába mozdulnak el. Ha minden igaz, mindkettő jövőre jelenik meg a kiadómnál, a Pagonynál. Van egy félkész meseregényem is, most azt kell majd folytatnom, továbbá az eggyel korábbi meseregényemet, a *Petya és Tulipánt* kell átírnom bábelőadássá. De több verses mesének és egy hosszabb meseregénynek a terve is ott van a fiókomban, szóval nagy örömömre lesz bőven munkám az elkövetkező években.

Szeifer Csaba – Csorba Győző Könyvtár

Szava szolgáltatóhely

Szava község könyvtári ellátása 2013 óta tartozik a Baranya megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszeren belül a Siklósi Ellátási Térséghez. Az egyik legjobban működő szolgáltatóhely igazán barátságos környezetben kapott helyet, hiszen hosszú ideje a helyben működő óvodával egy épületben volt látogatható a könyvtár is.

A helyi igények, illetve a falu gyermeklétszámának növekedése gondolkodásra késztette a polgármester asszonyt, Hasszilóné Lovasi Beatrixet, aki megpróbálta megtalálni a legjobb megoldást. Épp olyan időszakban merült fel a könyvtár költöztetésének gondolata, amikor a siklósi ellátási térség referense is változott. A felmérési munkák még 2017-ben megkezdődtek, és ekkortól már Kiss Adrienn segítette a kapcsolattartást a megyei könyvtár, illetve a település vezetése, valamint könyvtára között. Szava abban a szerencsés helyzetben lévő település, ahol nagyon aktív a pályázati munka, a pályázati lehetőségek figyelése és kiaknázása. Így az önkormányzat és a Csorba Győző Könyvtár közös beruházásaként valósulhatott meg a könyvtári szolgáltatóhely költöztetése és felújítása. A könyvtár szinte teljesen új berendezést kapott, bővítésre kerültek a polcok, kiegészült a gyermeksarok, új könyvtárosspult, és kiegészítő bútorok is helyet kaptak. Nagyon meleg, barátságos, családi hangulatú hely lett a szavai szolgáltatóhely, amit a helyiek kreativitása, és dekorációs készségei csak még szebbé varázsoltak. Az átadó ünnepségen minden korosztály képviseltette magát. Jó volt látni, hogy azok, akik dolgoztak az új hely kialakításán és azok, akik igénybe veszik majd annak szolgáltatásait, együtt örülnek.

Vincze Bernadett

Siklósi Térségi Könyvtár és Ismeretközpont

A polgármester asszony gondolatai:

„2017-ben szembesültünk azzal a ténnyel, hogy a megnövekedett gyereklétszám miatt szűkös lett az eddig óvodának használt épületünk. Ahhoz, hogy nagyobb teret kapjanak gyermekeink, a meglevő nyugdíjasklubot és a könyvtárat is költöztetni kellett. Adományokból, gyűjtésekből és az Önkormányzat támogatásával elkezdődött az új óvodai szárny kialakítása. 2019 szeptemberében megvalósult a tervünk, és elkészült a két csoportszoba és vizesblokk átépítése. Szava Község Önkormányzata önerőből elkezdte az új könyvtár kialakítását. Új vizesblokkot építettünk, burkolatcseré és festés után helyükre kerültek az önkormányzat által készített polcok és a Csorba Győző Könyvtártól kapott bútorok. Ezáltal a könyvtárba járó gyerekek és felnőttek egy megújult, családi könyvtárban tölthetik a szabadidejüket.”

Tóth Ferenc Liszt-díjas komlói karnagy portréja

Az 1928. december 20-án, Komlón, munkáscsaládban született Tóth Ferenc zenei tehetsége korán megmutatkozott. Szépen éneklő édesanyja, hegedülő édesapja nyomdokain haladva utóbbtól hegedülni tanult, és először Komlón, a már Kodály-műveket is tanító Fekete Pál kántortanító kórusában énekelt.

Később Dombóváron már szólista is volt az ottani kórusban, majd a Szederkényi Ádám alapította komlói bányász fúvószenekarban fúvós hangszereken is játszott. Ezt követően Pécsen folytatta tanulmányait. 1947-52 között a Zenekonzervatórium hegedű-ének szakán, Graef Matild hegedűs-, Sassy Iringó csellista-, Rumi Emma ének- és Agócsy László szolfézs-tanár növendékeként, illetve részben ezzel párhuzamosan, 1950-52 között a Pedagógiai Főiskolán, Hegyi József tanszékvezető-karnagy, Antal György karnagy, Vönöczky Endre orgonaművész és Székely Júlia zongoraművész vezetőjével. Ezt követően, mint tehetséges „munkáskádert” kiválasztották, s bár nem volt párttag – később sem lett! – 1952-től 1956 végéig a Népművelődési Minisztérium zenei-oktatási osztályánál lett a zeneiskolákért felelős előadó, akinek időszaka alatt 18-ról 37-re növekedett számuk. Tóth Ferenc 1956 októberében tagja lett a minisztérium forradalmi bizottmányának, ott volt a Rádió ostrománál, ezért 1957-ben elbocsátották, s először a budapesti Marczibányi téri fiúiskolába került, majd még az év végén visszatért Komlóra, ahol – Pécsi Géza örökét folytatva – a Belvárosi, később Kodály Zoltán nevét viselő ének-zene tagozatos általános iskola tanára és kórusainak karnagya lett. Egy év múlva meghallgatta őket Kodály Zoltán, akivel ettől kezdve szoros kapcsolatban álltak. Tóth Ferencnek azt is sikerült elérnie, hogy 1961-ben művet írjon az akkor már idős Mester. Ez a mű lett a „Harasztosi legénynek”, melynek előadásával a komlói kórus nagy sikerrel szerepelt Debrecenben. E kórus később is több hazai és nemzetközi kórusversenyen öregbítette a baranyai bányászvárosban folyó ének-zene oktatás hírét. Tóth Ferenc kórusaival bejárta Európa számos zenei nagyhatalomnak számító országát: Ausztriától, Németországon át, Svédorszáig, Bulgáriától Jugoszláviáig, ahol bemutató foglalkozásokat is tartott együtteseivel az úgynevezett Kodály-módszerről. Tóth Ferenc egyik legnagyobb komlói zenei tette, hogy 1970-ben, Kodály Zoltánné Péczely Sarolta támogatását megnyerve létrehozta a Kodály Zoltán nevét viselő Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivált, mellyel nemcsak ismertséget, de nemzetközi partnerséget, sőt gazdasági és kulturális kapcsolatokat hozott a városnak. De arról sem szabad elfeledkeznünk, hogy az ezredfordulóig folytatva a bányász kóruséneklés hagyományát, létrehozta és vezette a Komlói Munkáskórust. Tóth Ferenc több mint fél évszázados tanári működése alatt, úgy is, mint filharmóniai ismeretterjesztő előadások népszerű műsorvezetője, komlóiak tízezreit tette az ének, a zene barátaivá és hívévé. Legnevesebb tanítványai közé

tartozott Gyöngyössi Zoltán fuvola-, Király Csaba és Szabó Dániel zongoraművész és Sárkány Kázmér operaénekes, karvezetői kezei alól pedig olyan kiváló énekesek kerültek ki és lettek országosan elismert karnagyokká, mint Nagy Ernő és dr. Szabó Szabolcs. Tóth Ferenc munkásságát számos baranyai és országos elismerés övezte, a Népművelési Intézet nívódíjától, a Janus Pannonius-díjon át, az 1982-ben kapott Liszt-díjig, a 2001-ben megkapott Komló Város Díszpolgára címig, a 2007-es Kodály Zoltán-émlékdíjon át, a 2015-ben kapott Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozata kitüntetéséig.

Kovács Attila

Amtmann Prosper és Bartók Béla Emlék-díjas zenei szerkesztő

Csorba Győző Könyvtár

KISSZÍNES

Versfal a Pogányi Könyvtárban

A Könyvtár falának versidézetekkel való díszítése megmozgatott kicsiket és felnőtteket egyaránt. Nemcsak magyar, de még orosz költő verse is került a falra, eredeti nyelven. Jöjjenek, „írják” tovább a verseket és olvassák el az eddigi idézeteket! Szeretettel várom a kedves Olvasókat!

Fejes Andrea – Pogányi Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

Versillusztrációk Pákolitz István verseihez

A Csorba Győző Könyvtár Körbirodalom Gyermekkönyvtára 2019 tavaszán rajzpályázatot hirdetett óvodás és általános iskolás tanulók részére, Pákolitz István születésének 100. évfordulója alkalmából. A felhívásra 144 pályamű érkezett, melyek között nagy örömünkre a pécsiekén kívül több baranyai település is szerepelt: Bogádmindszent, Erdősmecske, Mohács, Nagypeterd, Rózsafa, Siklós és Szederkény. A pályaművekből készült kiállítás 2019. október 30-ig volt látogatható a Körbirodalom Gyermekkönyvtárban.

Kárpáti Szilvina – Csorba Győző Könyvtár

Mindennapi természetvédelem

Tormás könyvtári szolgáltatóhelyén az Országos Könyvtári Napok alkalmával a Duna-Dráva Nemzeti Park munkatársa, Pallós-Rózsa Anita tartott előadást a hulladék-felhalmozás okozta problémákról, főleg a műanyag hulladékokról. Számomra meglepő adat volt, hogy a szelektíven gyűjtött műanyag hulladékok csupán 1-2 %-a hasznosítható újra, mivel nagyon sokan nem mossák ki például a tejfölső dobozt, mivel nincs kapacitás arra, hogy a szennyezett hulladékot külön válogassák, tisztítsák, ezért nem lehet újrahasznosítani. Ha tudatosabban járnánk vásárolni, vihetnénk magunkkal szatyrot, táskát, újrafelhasználható zacskókat, így nem termelnénk felesleges műanyagszemetet, amely a növény- és állatvilágra is káros hatással van! Az előadás rávilágított arra, hogy ha egy kicsit tudatosabbak vagyunk, akkor apró dolgokkal mi is tudunk a jelenlegi helyzeten javítani, és tehetünk a környezetünk megóvása érdekében.

Horváth-Varga Katalin
Tormás Könyvtári, Információs
és Közösségi Hely

Legjobb olvasói díj Hegyszentmártonban

A Hegyszentmárton Könyvtári, Információs és Közösségi Hely munkatársai immár három éve megválasztják a legjobb olvasóikat. Idén sem történt ez másként, a dícsősegtáblára felkerült a három legaktívabb olvasó képe, két éve pedig jutalmazásban is részesülnek. A jutalmak átadása hagyományosan az Országos Könyvtári Napok keretében történik. A nyerteseket három kategóriában választják: 14 év alatt, 14 és 60 év között és 60 év felett. Idén a díjazottak a hegyszentmártoni önkormányzat jóvoltából könyvtulajdonost, a Csorba Győző Könyvtár, valamint az Informatikai és Könyvtári Szövetség hozzájárulásával ajándéktárgyakat vehettek át. Ugyanezen a napon hirdetik ki a rajzpályázat nyertesait is, akik szebbnél-szebb alkotásokat készítettek a versenyre. A pályázóknak a rajzaikat a „Mese hatalma”, „Miért szeretem az időseket?”, „A lét meghatározói”, „Felelősségünk: a klímaváltozás”, „Fenntartható fejlődés”, „Velünk élő természet” és a „Jövőnk, az ökokultúra” témák köré kellett építeni. A helyezettek szintén jutalomban részesültek, és az alkotásokból a könyvtár dolgozói kiállítást szerveztek.

Józsa Melinda – Csorba Győző Könyvtár

Ismerd meg környezetedet!

Az Országos Könyvtári Napok keretén belül rendeztük meg a Mozsgói Lengyeltóti János Általános Iskola tanulóinak és tanárainak közreműködésével az *Ismerd meg környezetedet!* című beszélgetős délutánunkat. Az interneten fedezték fel a környezetvédő szakkörön tevékenykedő gyerekek, hogy a vadgesztenye felkerült a veszélyeztetett fajok listájára. Ezt a problémát jártuk körül. Aktualitása annál is inkább időszerű, mivel Mozsgón több helyen műlt századbeli, hatalmas gesztenyefákat találunk: ezek közül az iskola udvarán hat példány is fellelhető. A foglalkozást a gesztenyefák alatt tartottuk. A gyerekek megismerkedtek a veszélyeztetettség fogalmával, és magával a Vörös Könyvvel. Majd a fákat vizsgálva figyelhették meg, hogy milyen betegség jelei találhatók rajtuk. Örömmel állapították meg, hogy az iskolaudvar fái viszonylag jó egészségi állapotban vannak. A gyerekek segítettek a lomb összegyűjtésében, és mivel már évek óta komposztládák vannak kihelyezve, a levéltömeg ezekbe kerül. Sikert még néhány gesztenyét is összegyűjteni egy későbbi kézműves foglalkozáshoz. Beszélgettek a gesztenye felhasználásáról a háztartásban, valamint a népi gyógyászatban való alkalmazásáról is. Elhatározták, hogy az összegyűjtött gesztenyéből az iskolakertbe is ültetnek, megpróbálnak csemetéket nevelni

belőlük, hogy pótolni lehessen az esetlegesen kiöregedett fákat. A foglalkozást több szemszögből közelítettük meg / környezetvédelem, helyismeret/. A témakörökhöz szakkönyveket is ajánlottunk a gyerekeknek, amelyekből további információkhoz is juthatnak.

Horváth Bernadett

Mozsgó Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

Író-olvasó találkozó Wéber Anikóval

Október 4-én az Országos Könyvtári Napok alkalmából a Hosszúhetényi Könyvtári, Információs és Közösségi Hely vendége volt Wéber Anikó író-újságíró. A legnépszerűbb könyvét, a napközis tanári múltjából merített, *Az osztály vesztesé-*t az ötödik-hatodik osztályosok szinte valamennyien olvasták már, s most személyesen is találkozhattak a kedves, fiatal írónővel. Miután alaposan megismerték Anikó íróvá válásának, s könyvei keletkezésének történetét, a gyerekek még rengeteg kérdést tettek fel az írónőnek; attól kezdve, hogy mi a kedvenc zenéje, a napirendjén át egészen odáig, hogy meg lehet-e élni a regényírásból? Többen az *El fogsz tünni* című újabb izgalmas kötetét olvasták éppen, de már arra is kíváncsiak voltak, hogy készül-e újabb regénye. A beszélgetést követően Anikó kedvesen sorra dedikálta a gyerekeknek az otthonról hozott köteteiket.

Müller Zsuzsanna

Hosszúhetényi Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

ET-napok KSZR könyvtárosoknak Baranya megyében

2019 őszén 9 ellátási térségben (ET) tartottak a munkatársak szakmai napot a kistérségi könyvtárellátásban dolgozó munkatársaink számára. Az egyes ellátási térségekben szervezett eseményeken a témák között szerepeltek az alapvető könyvtári munkafolyamatok, valamint az ehhez kapcsolódó újdonságok, továbbá a KönyvtárMozi és a könyvtárunk által fejlesztett FilmPakk szolgáltatás is. A rendezvény célja, hogy a kollégák naprakész információkkal rendelkezzenek a könyvtári szolgáltatásokról, amelyek segíthetik saját, települési munkájukat, illetve a szolgáltató Csorba Győző Könyvtárét. Fontosnak tartjuk, hogy a szomszédos települések megismerjék egymás munkáját, ötleteket merítsenek, valamint együtt dolgozzanak ki megoldásokat a felmerült problémákra. Az őszi ET napokon összesen 109 fő vett részt, de reméljük, hogy a jövőben még több munkatársunk dönt úgy, hogy részt vesz ezeken a csapatépítő napokon. 2020-ban tavasszal is tervezünk ET-napokat, ahol szeretnénk a kollégák informatikai készségeit is fejleszteni.

Szöllősi Gréta

Csorba Győző Könyvtár

KISSZÍNES

„Ültess fát, olvass alatta könyvet!”

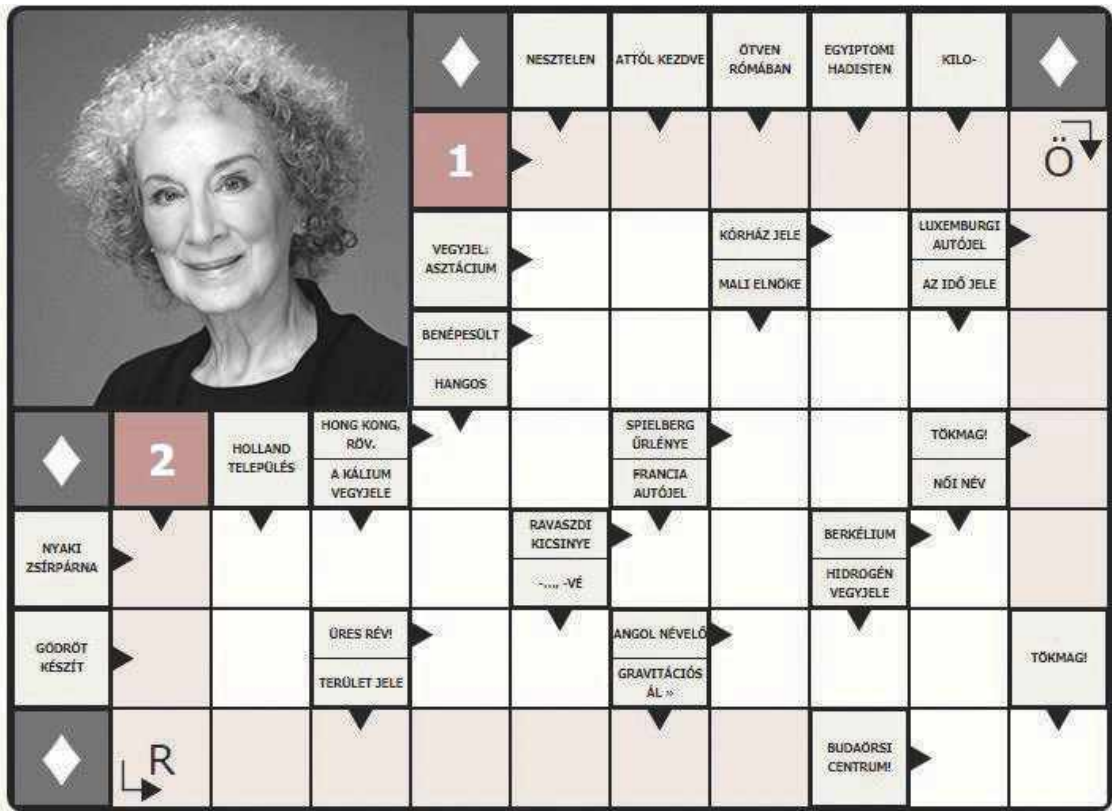
Könyvtárunk, falunk csatlakozott az „Ültess fát, olvass alatta könyvet” elnevezésű kezdeményezéshez. A Közös Hivatalhoz tartozó települések: Szalánta, Szilvás is örömmel társult hozzánk. A polgármesterek közös döntése alapján mandulafát ültettünk a falvakban. Először Szilváson került sor programra. A pogányi általános iskola tanulói és a Dallam Zeneiskola növendékei „vitték ajándékba” vidám, verses-zenes műsorukat, melyet a házigazdák finom pogácsával és innivalókkal viszonzottak. Következő állomások Szalánta és Pogány voltak. Szalántán a helybéli gyermekek adtak remek műsort, az IKSZT épülete mögött kapott helyet a facsetete. Pogányban a Faluház mögötti játszótéren várja a tavaszt a mi kis fánk. Iskolásaink, a Dallam Zeneiskola növendékei szüleikkel, testvéreikkel együtt vettek részt az akcióban, amely példaértékű, nevelő szándékú és útravaló a most cseperedő gyerekeinknek.

Fejes Andrea

Pogány Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

JÁTÉK

Karácsony közeledtével ismét játékra invitáljuk a KSZR településeken dolgozó könyvtárosokat. A helyes megfejtők között Margaret Atwood *A szolgálólány meséje* című könyvét sorsoljuk ki. A megfejtéseket a mizerak.andrea@csgyk.hu e-mail címre várjuk 2019. december 20-ig. A sorsolás 2019. december 21-én lesz, a nyertest e-mailben fogjuk értesíteni.

„Varjú károg, fúj a szél, esik a hó, itt a tél...”

Mit tehet a könyvtáros, ha beköszönt a tél?

A téli időszak sok lehetőséget kínál a könyvtári foglalkozásokhoz, még akkor is ha már túl vagyunk a karácsonyváráson. Az évszak sajátosságai, a jeles napok és a hozzájuk kapcsolódó hagyományok olyan tevékenységi lehetőségeket adnak, melyek megvalósíthatók a könyvtárban is.

Választhatunk olyan komplex foglalkozást, melynek során a gyerekeknek többféle ismeretet tudunk átadni vagy egy meghittebb meseolvasást, de fontos, hogy mindig az adott korosztályhoz igazodjunk.

Ráhongolódásként beszélgetssünk a télről: a tél hónapjai, a téli időjárás, hogyan készülünk a télre, milyen a téli táj; a téli ünnepek, jeles napok (lucázástól farsangig); az állatok téli élete, a téli erdő, növények; téli időtöltés, téli sportok. Mimetikus játékkal (utánzáson alapuló), mutassanak be a gyerekek téli tevékenységeket: *hóemberépítés, hógolyózás, korcsolyázás, reszketés a hidegben, tűznél melegedés* stb. Csak mozdulatokkal, némán játsszák el!

Mesehallgatás

A gyerekek általában sok téli mesét, verset, éneket ismernek, melyeket szívesen felelevenítenek. Keressünk a könyvtárban olyan könyveket, melyekben találunk idevonatkozó alkotásokat. Gyűjthetünk találós kérdéseket, szólásokat, közmondásokat is a télről. Válasszunk egy szép téli történetet vagy verset és olvassuk fel!

Téli mesék, versek felolvasásra:

Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben • **Kányádi Sándor:** Téli fák • **Weöres Sándor:** Száncsengő, Hópihe • **Csukás István:** Dal a hóemberről • **Fésűs Éva:** Karácsonykor • **Nyulász Péter:** Hó hahó • **Osvát Erzsébet:** Az égi pék • **Sarkady Sándor:** Három királyok • **Kormos István:** A fázó róka • **Marék Veronika:** Kippkopp a hóban • **Móra Ferenc:** A didergő király • **B. Radó Lili:** Három fenyőfa • **Pozsár Edit:** Az ajándékba kapott gazdi • **Tóth Anna:** A titokzatos hóember • **Gimesi Dóra:** A tündér csizmája • **Benji Davis:** Beni és a kisbálna téli kalandja • **Grimm:** A suszter manói • **Kate Westerlund:** Állatok karácsonya

Zenehallgatás – rajzolás

A téli délutánokat még meghittebbé tudjuk tenni, ha zenét is hallgatunk. Ke-

ressünk téli dalokat, zeneműveket, melyek hallgatása közben a gyerekek téli tájat rajzolnak. Készíthetünk közösen egy téli tablót, amihez előzőleg képeket gyűjtünk. Tervezzük fekete fotókartonra és használjunk fehér festéket/krétát a téli táj illusztrálására.

Ha az állatok téli életéről beszélgetünk, kiemelhetjük a madarak gondozását, etetését. Készítsünk madáreleséget, különböző magokat szúrjunk bele almába, szalonnabőrbe, amit ki tudunk helyezni az ablakba, és figyeljük meg mit csinálnak a madarak! De készíthetünk közösen madáretetőt PET palackból, tejes dobozból.

Írjunk mesét bedobált szavakkal!

Szóljon a történet pl. arról, hogy a madarak nem találnak ennivalót, mert mindent hó borít. Milyen szereplőkkel, eseményekkel tudjuk kikerekíteni a történetet, hogy aztán jól végződjön? A gyerekek alakítják a mesét egy-egy bedobott ötlettel, mondattal, s ha összeállt, le is rajzolhatják. Olvassunk fel **Lázár Ervin: Öregapó madarai** vagy **Schmidt Egon: Madárvendéglők** című könyvéből. Hallgassuk meg **Kányádi Sándor: Madáretető** c. versét a **Kalálka együttes** előadásában.

Kézműves ötletek

Készíthetünk térbeli téli tájat a gyerekekkel közösen. Az alábbi linken találtok további segítséget: <https://i.pinimg.com/originals/0b/3d/55/0b3d557aee-79451e10d322f99618333c.jpg>

- Jégvirágok: fekete papírra fehér festéket öntünk, amit szétfújunk szívószállal.
- Jégcsapok: előre megrajzolt jégcsapok díszítése csillámragsztóval.

A meghitt hangulatot fokozhatjuk azzal, hogy teát készítünk vagy finom gyümölcssalátával kínáljuk a gyerekeket. Csináljunk illatos narancsot, úgy, hogy szegfűszeget szúrunk bele sűrűn körbe-körbe; jól mutat az asztalon és felidézheti a karácsony hangulatát. Mindehhez kívánunk kellemes könyvtári foglalkozásokat!

Kárpáti Szilvna
Csorba Győző Könyvtár

Megújult a Baranya megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer honlapja!

A Baranya megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (BKSZR) új online felülete, amellyel, hogy a korábbinál színesebb arculatot kapott és szerkezetileg sokkal átláthatóbb lett, néhány új funkcióval is bővült. Az egyik újdonság az akadálymentes verzióra váltás lehetősége.

A főoldalon kiemelt helyen szerepelnek a KSZR szolgáltatóhelyek, a könyvtárbuszok, valamint a letölthető dokumentumok. Alatta az aktuális hírekről olvashat a látogató, megnézheti, milyen programok zajlanak a megyében, ihletet meríthet a könyvajánlókból ellátogathat társoldalainkra. A fenti menüsorból is elérhetőek a KSZR szolgáltatóhelyek, ahonnan tovább lehet lépni az egyes települések könyvtárának adataihoz. Az impozáns fotók mellett, az elérhetőségeken és nyitvatartáson kívül a szolgáltató könyvtárral kapcsolatos információk is megtalálhatók. A helyben lévő szolgáltatások egyes ikonjaira kattintva az „A-Z”-ig útmutatóhoz jutunk, melyben az adott szolgáltatás magyarázata olvasható. A településre szállított letéti állomány része a Csorba Győző Könyvtár által épített online katalógusnak – az egyes települések oldalán az adott szolgáltatóhelyen lévő dokumentumok között is lehet keresni. Hamarosan bővül a modul a helyben elérhető folyóiratok felsorolásával. A könyvtárbuszok menüpontján belül minden település megtalálható, ahol Baranya megyében könyvtárbusz szolgálat. Az érintett települések oldalán térkép jelzi a pontos megállóhelyet, valamint itt érhető el a következő szolgáltatási időpontok. Keresni itt is lehet a katalógusban, azonban nem a települések, hanem az adott könyvtárbusz állományában található dokumentumokat mutatja a találat. A letölthető

dokumentumok között helyet kaptak azok a kitöltési útmutatók, segédletek, melyek a szolgáltatóhelyek munkatársainak feladatellátását segítik. A statisztika vezetéséhez szükséges naplókön kívül a programajánló is letölthető, valamint egy-egy rendezvény szervezéséhez segítséget nyújtanak a különböző sablonok, totók. Az elérhetőségeknél a szolgáltató könyvtárak munkatársai, illetve elérhetőségeik szerepelnek, aszerint csoportosítva, hogy milyen témájú kérdéssel kapcsolatban tudnak segíteni. A jobb oldali ikonos menüből elérhető egy összefoglaló a Baranyai Könyvtárellátásról, a Könyvtári Hírzengő, melynek minden eddigi száma teljes verzióban megtekinthető és letölthető, a könyvtári katalógus BKSZR-re specializált keresője, valamint a Corvina rendszerbe beiratkozott olvasók bejelentkezési felülete. A Csorba Győző Könyvtár további online elérhetőségei is fellelhetők az oldalon, hiszen intézményünk megtalálható a Facebookon, az Instagramon, és a Youtube-on is. Fontos, hogy naprakész információkkal rendelkező weboldalt tudjunk fenntartani! Kérjük a szolgáltatóhelyek munkatársait, hogy saját könyvtáruk adatait folyamatosan ellenőrizzék az oldalon, az esetleges hibákat, változásokat pedig mielőbb jelezzék referensüknek!

Benked Anett
Csorba Győző Könyvtár

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Bencsik Edit	bencsik.edit@gmail.com	+36 20/2990-644
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Bódis Anikó	ragoncsabodisaniko@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Józsa Melinda	jozsa.melinda@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Benked Anett	benked.anett@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Decsi Dóra	decsi.dora@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozsi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Papp Márton	papp.marton@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
	Szabó Péter	szabo.peter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
Beszerezés, feldolgozás, folyóirat reklamáció	Dériné Földi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerezés, feldolgozás	Szakál Eszter	szakal.eszter@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Osztályvezető	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő
Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap